ORTAOKUL VE İMAM HATİP ORTAOKULU

KUR'AN-I KERİM

DERS KİTABI

7

ORTAOKUL VE İMAM HATİP ORTAOKULU

KUR'AN-I KERİM

DERS KİTABI

7

YAZARLAR

Faruk SALMAN
Nazif YILMAZ

Devlet Kitapları
Birinci Baskı

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYINLARI ....

EDİTÖR
Zeliha KARAAĞAÇ

DİL UZMANI
Ahmet POLAT

GÖRSEL TASARIM
Hacı Ahmet YÜCEL

ÖLÇME-DEĞERLENDİRME UZMANI
Mehmet Akif KARAKUŞ

PROGRAM GELİŞTİRME UZMANI
Hasan TOPAL

REHBERLİK UZMANI
Mehmet Nezir ARAZ

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl...
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklâl!

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
"Medeniyet!" dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma, sakın.
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın...
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri "toprak!" diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da, bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki fedâ?
Şühedâ fışkıracak toprağı sıksan, şühedâ!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüdâ.

Ruhumun senden, İlâhi, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar-ki şahadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan, İlâhi, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerred gibi yerden na'şım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl:
Hakkıdır, hür yaşamış, bayrağımın hürriyet;
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklâl!

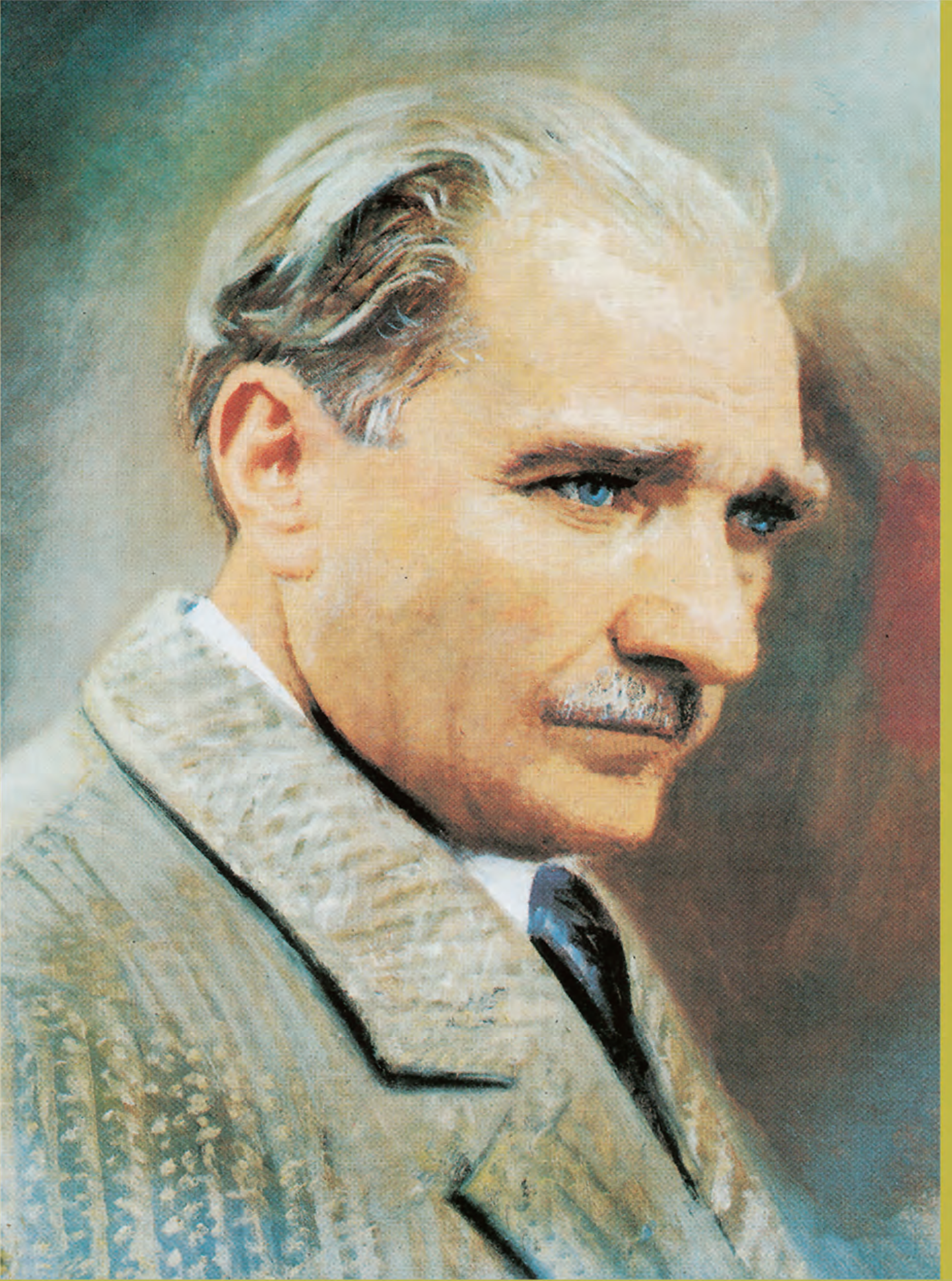
Mehmet Âkif ERSOY

ATATÜRK'ÜN GENÇLİĞE HİTABESİ

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk cumhuriyetini, ilelebet, muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin, en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni, bu hazineden, mahrum etmek isteyecek, dahilî ve haricî, bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok nâmüsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın, bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dahilinde, iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlilerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi, vazifen; Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır! Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asîl kanda, mevcuttur!

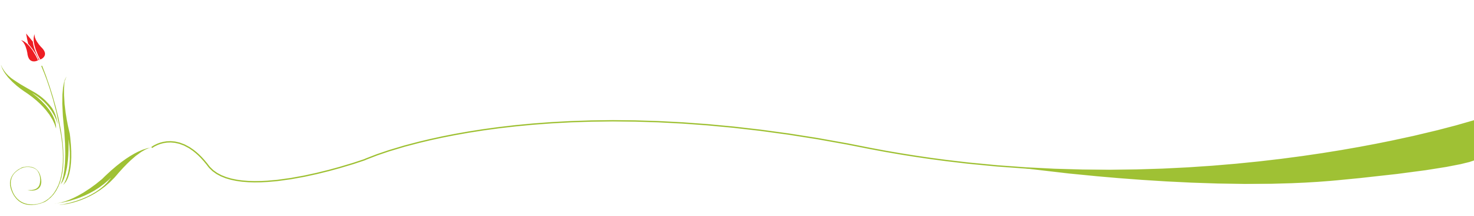

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İÇİNDEKİLER

1. KUR’AN-I KERİM’İ TANIYALIM 9

2. KUR’AN-I KERİM’İ GÜZEL OKUMA 63

1. ÜNİTE
KUR'AN-I KERİM'İ TANIYALIM

Ünitemize Hazırlanalım

1- *Kur'an-ı Kerim'in temel özelliklerini araştırıp arkadaşlarınızla paylaşınız.*

2- *Bir Kur'an-ı Kerim mealinin fihristini inceleyerek Kur'an'da hangi konulardan bahsedildiğini arkadaşlarınızla paylaşınız.*

3- *Kur'an-ı Kerim'de yer alan dua örneklerini araştırınız ve örnek bir duayı arkadaşlarınızla paylaşınız.*

I. KUR'AN-I KERİM'İN İSLAM DİNİNDEKİ YERİ VE ÖNEMİ

1. Kur'an-ı Kerim'in İslam Dinindeki Yeri

Kur'an-ı Kerim; inanç esaslarının, ibadetlerin, ahlak kurallarının ve toplum hayatı ile ilgili temel ilkelerin anlatıldığı birinci temel kaynağımızdır. Kur'an-ı Kerim ve onun açıklayıcısı olan Sevgili Peygamberimizin hadisleri ile dinimizin temel prensipleri ve getirdiği hayat ölçüleri belirlenmiştir. Kur'an-ı Kerim sayesinde İslam dininin prensipleri hiçbir değişikliğe uğramadan günümüze kadar gelmiştir.

Kur'an'ı okuduğumuzda yüce Rabb'imizin tüm insanlığa gönderdiği ilahi mesajlara doğrudan ulaşırız. Onu okuyarak ve anlayarak dinimizin özünü kavrar, Rabb'imiz ile doğrudan iletişim kurarız. Çünkü o, Allah Teâlâ ile kullar arasındaki kopmaz bir bağdır. Bu konuya dikkat çeken Sevgili Peygamberimiz: *"Size iki şey bırakıyorum. Bu ikisine sımsıkı sarılırsanız asla yolunuzu kaybetmezsiniz, bunların birisi Allah'ın kitabı Kur'an, diğeri de Peygamberinin sünnetidir."*[1] buyurmuştur.

1. Muvatta, Kader 3.

İnanç Esaslarımızı Kur'an-ı Kerim'den Öğreniriz

İnanç esasları bir dinin temelini oluşturur. Yüce kitabımız Kur'an-ı Kerim'de, inanç esaslarımızdan, özellikle de Allah'a ve ahirete imandan çokça bahseder. Diğer inanç esasları bu iki inanç etrafında örgülenmiştir.

Bir Ayet:
"Ey iman edenler! Allah'a, peygamberine ve peygamberine indirdiği kitaba ve daha önce indirdiği kitaba da iman edin. Kim Allah'ı, meleklerini, kitaplarını, peygamberlerini ve kıyâmet gününü inkâr ederse tam manasıyla sapıtmıştır."
(Nisa suresi,136. ayet)

Bunun yanında yüce Rabb'imiz, Kur'an'da, yarattığı varlıklardan, evrenden ve evrende gerçekleşen olaylardan bahsetmiştir. *"Kevnî ayetler"* denen bu ayetlerde evrendeki olaylar işlenir ve bunlarda Allah'ın varlığı ve birliğine dair deliller olduğu, insanların bunlardan ibret alıp düşünmeleri gerektiğini belirtir.

Kur'an-ı Kerim, iman bakımından insanların durumlarından bahseder. Ayetlerde müminlerin, münafıkların, kâfirler ile müşriklerin düşünce ve inançları anlatılır. Onların yaşantıları, ahlaki davranışları ve özellikleri bazen birbirleriyle kıyaslanarak bazen de örneklerle ve benzetmelerle açıklanır.

Bir Ayet:
"Doğrusu Allah, kendisine şirk (ortak) koşulmasını bağışlamaz. Ondan başka her şeyi dilediği kimse için bağışlar. Allah'a şirk koşan, büyük bir günah ile sapıtmıştır."
(Nisâ suresi, 116. ayet)

İbadetlerimizi Kur'an-ı Kerim'den Öğreniriz

Allah Teâlâ insanları yaratmış, bütün bir kâinatı insanların hizmetine sunmuştur. O hâlde O'na şükretmemiz, ibadet etmemiz gerekmektedir. Kur'an-ı Kerim'de ibadetsiz inancın yeri yoktur. İbadetsiz din olmaz. İman ile ibadet birbiriyle bağlantılıdır. Gerçekten iman ediyorsak Allah'a itaat etmeli ve ibadetlerimizi yerine getirmeliyiz.

Kur'an'a göre yaratılış gayemiz sadece Allah'a ibadet etmek ve O'nun emirlerini yerine getirerek O'na kul olmaktır. Kur'an-ı Kerim'de namaz, oruç, zekât, hac gibi ibadetleri yerine getirmemiz emredilmiştir. Bu ibadetleri yerine getiren kimselerin ahirette kurtuluşa erecekleri belirtilmiştir. Dünyadaki mutluluğumuzun sırrı da buradadır. Kulluğumuzu yerine getirdiğimiz sürece içinde yaşadığımız dünya yaşanabilir olacak, insanlık huzura kavuşacaktır. Çünkü, Allah'a kul olmanın bir yolu da insanlığa hizmetten geçmektedir. Allah'a kul olmanın bilincinde olanlar Allah'a ibadet eden, onun yarattıklarına şefkat ve merhametle hizmet edenlerdir. Yüce Rabb'imiz Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyurur: **"Cinleri ve insanları ancak bana kulluk etsinler diye yarattım."**[2] **"Ey insanlar! Sizi ve sizden öncekileri yaratan Rabb'inize kulluk edin. Umulur ki (Allah'ın azabından) korunursunuz."**[3]

Bir Ayet:

"Namaz kılınız, zekât veriniz ve Peygamber'e itaat ediniz ki size merhamet edilsin."

(Nûr suresi, 56. ayet)

Kur'an'da ibadetler genel ifadelerle emredilmiştir (Namaz kılınız, zekât veriniz… gibi). Bazı ibadetlerle ilgili kısmi açıklamalar olsa da ibadetlerin nasıl yapılacağı ile ilgili geniş açıklamalar bulunmaz. Bu sebeple Kur'an'ın emrettiği ibadetleri yapmak için Peygamberimizin uygulamalarına ve açıklamalarına ihtiyaç vardır. İbadetlerimizi nasıl yapacağımızı hadislerden öğrenebiliriz.

2. Zâriyât suresi, 56. ayet.
3. Bakara suresi, 21. ayet.

Rabb'imize kulluk görevimizi ancak Peygamberimizin sünnetine uyarak yerine getirebiliriz. Namaz ibadetini buna örnek verebiliriz. Birçok ayette namaz emredilmiş fakat namazın nasıl kılınacağı açıklanmamıştır. Namazımızı nasıl kılacağımızı Peygamberimizden öğrenmekteyiz. Nitekim Peygamberimiz : *"Ben namazı nasıl kılıyorsam siz de öyle kılınız."* buyurmuşlardır.[4]

Dinimizin Toplum Hayatıyla İlgili Kurallarını Kur'an-ı Kerim'den Öğreniriz

Yüce kitabımız Kur'an-ı Kerim'in ana hedefi, sağlam inanca, doğru bilgiye, ahlaki güzelliklere sahip bir toplum oluşturmaktır. İslam dini ancak bir toplum içinde ve insanlarla birlikte yaşanır. Çünkü toplum hayatı olmayınca İslam'ın tavsiye ettiği cömertlik, şefkat, yiğitlik hatta merhamet ve sevgi gibi birçok ahlaki güzellik gerçekleşemez.

Allah Teâla Nisâ suresi 29. ayette ticaretin karşılıklı rıza ile yapılması gerektiğini, Beled suresi 17. ayette sabretmeyi ve sabrı tavsiye etmeyi, Lokmân suresi 14. ayette anne-babaya karşı nasıl davranmamız gerektiğini, Hucurât suresi 12. ayette çevremizdeki insanlarla nasıl ilişki kurmamız gerektiğini, Hac suresi 30. ayette yalan söylememiz gerektiğini İsra suresi 34. ayette verdiğimiz sözü tutmayı, Âl-i İmrân suresi 148. ayette iyilik etmeyi öğütlemiştir.

Kur'an-ı Kerim'de açıklanan din, bütün özellikleriyle tam bir toplum dinidir. Kur'an'ın getirdiği hayat ölçüleri, aileden başlayarak geniş akraba çevresine, oradan inanç ve güzel ahlak temelleri üzerine kurulmuş temiz topluma, oradan da bütün bir insanlığa ulaşır.

Okuyalım Konuşalım

Yukarıdaki örneklerde olduğu gibi Kur'an'ın birçok ayeti; yönetim, eğitim, devletler arası ilişkiler, toplum düzeni, evlilik, boşanma, miras, ticaret, borç alıp verme, şahitlik, ortaklık, insanlar arası iletişim gibi sosyal hayatı düzenleyen kuralları içermektedir. Kur'an-ı Kerim'in toplum hayatında huzur için getirdiği prensipler Allah ve ahiret inancı ile güzel ahlak esasları üzerine oturtulmuştur. Çünkü inançlı ve ahlaklı kişilerden toplum hayatında adaletli davranmaları ve başkalarına haksızlık etmemeleri beklenir.

Yukarıda verilenler ışığında Kur'an-ı Kerim'deki sosyal hayatı düzenleyen kuralları ifade eden ayetlerden bildiklerinizi sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

4. Buhârî, Ezân, 18

Kur'an-ı Kerim Ahlak Kurallarımızı Örneklerle Açıklar

Ahlak, dünyada insanca yaşamamızı sağlayan kurallardır. İyi ahlakın hakim olmadığı bir toplumda insanların huzuru; birbirlerine sevgi, saygı ve güvenleri kalmaz. Zayıflar ezilir, mazlumlar hakkını alamaz, büyüklere saygı ortadan kalkar. Toplumda mal ve can güvenliği kalmaz. Her tür kötülük ve haksızlık yayılır. Dünya yaşanmaz hale gelir. Sonuçta devletin koyduğu yasalar bile toplumda düzeni ve huzuru sağlamak için yeterli olmayabilir.

Yüce kitabımız Kur'an-ı Kerim'in pek çok ayetinde güzel ahlak esaslarından bahsedilmektedir. Bu ayetler ve anlatılan olaylar bizi iyiye, güzele ve doğruya yönlendirmektedir. Kur'an-ı Kerim'i baştan sona incelediğimizde onun güzel ahlaklı bir insan, bu insanların oluşturduğu bir toplum ve bu toplumlardan meydana gelen bir dünya oluşturmak istediğini görürüz.

Kur'an-ı Kerim, güzel bir ahlaka sahip olmamız için yaşayan Kur'an olarak Peygamberimizi örnek almamızı istemiştir. Çünkü Kur'an'daki Allah'a kulluk, doğruluk, temizlik, iyilikseverlik, başkalarına yardım, merhamet gibi birçok güzel ahlak kuralını Peygamber Efendimiz yaşayarak bize öğretmiştir. Yüce Rabb'imiz, Kur'an-ı Kerim'de: **"Şüphesiz ki sen, büyük bir ahlak üzerinesin."**[5] buyurarak Peygamberimizin ahlakını övmüştür. Hazreti Aişe annemiz de Peygamberimizin ahlakının "Kur'an ahlakı" olduğunu söylemiştir.

Dünyada güzel ahlaklı olmak için Kur'an ahlakıyla ahlaklanmalıyız. Bunun için de Peygamberimizin hayatını kendimize örnek almalı ve onun gibi temiz bir ahlaka ve yaşantıya sahip olmalıyız. Kur'an-ı Kerim'de ahlakla ilgili ayetlerden bazıları şunlardır:

- **"Ey iman edenler! Allah'tan korkun ve doğru söz söyleyin."**[6]
- **"Muhakkak ki Allah; adaleti, iyiliği, akrabaya yardım etmeyi emreder, ahlaksız ve çirkin davranışları, kötülükleri yasaklar. O, düşünüp tutasınız diye size öğüt veriyor."**[7]
- **"Bir şey ölçerken tam ölçünüz, tartılarınızda doğru terazi kullanınız..."**[8]
- **"(Lokmân, öğütlerine devamla şöyle demişti:) Yavrucuğum! Yaptığın iş (iyilik veya kötülük), bir hardal tanesi ağırlığında bile olsa ve bu, bir kayanın içinde veya göklerde yahut yerin derinliklerinde bulunsa yine de Allah onu (senin karşına) getirir. Doğrusu Allah, en ince işleri görüp bilmektedir ve her şeyden haberdardır."**[9]
- **"Kibirli davranarak insanlara yüzünü dönme, yerde çalımlı çalımlı yürüme! Çünkü Allah kibirle kasılan, kendini beğenmiş, övünüp duran kimseleri asla sevmez."**[10]

---

5. Kalem suresi, 4. ayet.
6. Ahzâb suresi, 70. ayet.
7. Nahl suresi, 90. ayet.
8. İsrâ suresi, 35. ayet.
9. Lokmân suresi, 16. ayet.
10. Lokmân suresi, 18. ayet.

2. Hayat Kitabımız Kur'an

İnsanı üstün bir varlık olarak yaratan yüce Rabb'imiz, onu dünyada yalnız ve rehbersiz bırakmamıştır. Allah Teâlâ, gönderdiği kitapları ve peygamberleri aracılığı ile insanlarla iletişim kurmuş, onlara yol göstermiştir. Âdem Peygamber'den (a.s.)[11] itibaren gelen bütün peygamberler, Allah'tan aldıkları mesajları bize ulaştıran ve açıklayan elçiler olmuştur.

Allah Teâlâ'nın peygamberleri aracılığıyla insanlığa gönderdiği bu mesajlara, bilgilere ve sözlere vahiy denir. İlahi kitaplar Allah tarafından gönderilen bu vahiyleri içerir. Sevgili Peygamberimize de Kur'an-ı Kerim vahyedilerek insanların yolunu aydınlatacak ayetler gönderilmiştir.

Bir Ayet:

"Elif. Lâm. Râ. (Bu Kur'an), Rablerinin izniyle insanları karanlıklardan aydınlığa, yani her şeye galip (ve) övgüye layık olan Allah'ın yoluna çıkarman için sana indirdiğimiz bir kitaptır."

(İbrahim suresi, 1. ayet)

11. Aleyhisselam

Kur'an-ı Kerim sadece inanç esaslarından, ahiretten, peygamberlerin hayatından, namazdan, oruçtan, zekâttan, hacdan ve ibadetlerden bahseden bir kitap değildir. Yine o, sadece sevap kazanma amacıyla okunan bir dua kitabı da değildir. O, bir hayat rehberidir. Onda, insanlığın mutluluğu ve yaşadığı sorunların çözümü için temel prensipler vardır. Kur'an-ı Kerim,

- İnsanı ve onun yaratılışını,
- Allah'a, kendisine ve ailesine karşı sorumluluklarını,
- İnsanın diğer insanlarla ve evren ile ilişkilerini,
- Hayatın bütününü kapsayan bir kılavuzdur.

Bir Kavram
Allah Teâlâ'nın peygamberleri vasıtasıyla insanlığa gönderdiği mesajlara, bilgilere ve sözlere vahiy denir.

Bir başka ifadeyle, Kur'an-ı Kerim, insanın saf ve temiz yaratılışını koruyan, onun Allah'la, insanlarla, diğer varlıklarla ve bütün bir kâinatla ilişkilerini düzenleyen bir hayat planıdır, yol haritasıdır. Hayat rehberidir.

Nedir? Ne değildir?
Yukarıda anlatılanlardan ve aşağıdaki örneklerden yola çıkarak sizce Kur'an- Kerim nedir ve ne değildir?

 Bir hayat rehberidir.

....
....
....
....
....

 Sadece sevap kazanmak için okunan bir dua kitabı değildir.

....
....
....
....
....

İnsanoğlu, yaratılışından beri varlık sebebini ve hayatın amacını merak etmiştir. Hayatın anlamını ve gerçeğini aramıştır.

- Hayatın anlamı nedir?
- Ben niçin varım ve sonunda ne olacağım?
- Bu hayatta nasıl mutlu olabilirim?
- Ölüm yokluk mudur?
- Öldükten sonra nasıl bir hayat var?

Kâinatı ve insanı yaratan, onlara hayatı veren Allah Teâlâ bu ve benzeri soruların cevabını Kur'an-ı Kerim'de açıklamıştır. Hayatı anlamlandırmak ve varlığın gerçeğini kavramak ancak Kur'an'ı anlamak ile mümkün olacaktır. Çünkü Kur'an, Allah'ın sözüdür ve insan için gönderilmiştir.

Kur'an-ı Kerim, hayatımızı kolaylaştırır. Dünyada nasıl yaşayacağımızı, karşılaştığımız sorunları nasıl çözeceğimizi, doğru ile yanlışı birbirinden nasıl ayıracağımızı ondan öğreniriz. Çünkü o, doğru bilginin kaynağıdır. Onu anlamak ve hayata taşımak ise akıl ile mümkündür. Aklımızı kullanır ve Kur'an'ın aydınlığında hayat yolculuğumuzu devam ettirirsek dünyada huzuru, ahirette cenneti kazanırız.

İnsan aklı iyi ile kötüyü, faydalı ile zararlıyı birbirinden ayırmak için tek başına yeterli değildir. İnsan aklı tutkuların ve sınırsız arzuların etkisinde kalarak yanlış kararlar verebilir. Aklı başında olduğu hâlde hırsızlık yapan, cinayet işleyen ve başkalarına zarar veren davranışlarda bulunan insanların olması, aklın tek başına yeterli olmadığını göstermektedir. İnsan aklının vahye olan ihtiyacını şöyle bir benzetmeyle açıklayalım:

Aklımız görme duyumuz olan göz gibidir. Gözümüzün görmesi için çevremizdeki varlıkları ve eşyaları aydınlatan ışığa ihtiyacımız vardır. Eğer ışık olmazsa gözümüz olmasına rağmen göremeyiz.

Allah'ın gönderdiği vahiy ışıktır. Yolumuzu ve hayatımızı aydınlatır. Onun aydınlığında hayatın gerçeğini, olayların içyüzünü, varlıkların yaratılış gayesini, davranışlarımızın sonucunu görebiliriz.

Fakat Kur'an ile aydınlanmak için öncelikle ona iman etmek, onun rehberliğini kabul etmek ve bize söylediklerini yapmak gerekir. Güneşin ışığı her zaman aydınlatır. Fakat gözlerini kapatanlar için ya da görmeyenler için her taraf yine de karanlıktır. Lambayı yakmak için düğmeye basmak, güneşin ışığında görmek için gözlerimizi açmak gerektiği gibi, vahiy ile aydınlanmak için de Kur'an-ı Kerim'de açıklanan bilgileri kabul etmek, anlamak ve uygulamak gerekir.

Kur'an-ı Kerim, Bütün Çağlara ve İnsanlara Hitap Eder

İnsanlığa hayat rehberi olarak gönderilen Kur'an-ı Kerim, kıyamete kadar gelecek bütün insanların ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde indirilmiştir. Kur'an'daki ilkeler çağlar üstüdür. Hiçbir şekilde eskimez ve zaman aşımına uğramaz. Nasıl ki içtiğimiz su, zaman aşımına uğramıyorsa ve bizim için hayat kaynağı olmaya devam ediyorsa Kur'an da öyledir. Onun getirdiği ilkeler de kaç asır geçerse geçsin eskimez ve geçerliliğini kaybetmez. İçtiğimiz su için "Bu su, yirmi asır önce de vardı, artık bütün sular eskimiştir, kullanılmaz." demek nasıl mümkün değilse Kur'an için de (hâşâ) "…kaç asır önce geldi, zamanımızda ona gerek yoktur." demek mümkün olmaz. Çünkü Kur'an, kâinatı ve bütün zamanları yoktan var eden yüce Allah'ın her zamana ve o zamandaki insanlara hitap eden sözüdür. Allah'ın sözleri eskimez. Kur'an, Rabb'imizin en son gönderdiği ve kıyamete kadar da hükmünü geçerli kıldığı sözüdür. Ondan sonra da yeni bir kitap ve peygamber gelmeyecektir.

Kur'an-ı Kerim, Yaşayan İnsanlar İçin İndirilmiştir

Kur'an-ı Kerim, yaşayan insanlara hitap eder. Kur'an'ın getirdiği prensipler dünya hayatımızı düzenlemek içindir. Çünkü yüce Allah, Kur'an'la insanlığa seslenmiş, onların dünyada ve ahirette güzel bir hayat yaşamaları için onu "hayat kılavuzu" olarak göndermiştir. Kur'an, dünyada İslam'ın getirdiği ölçülere göre yaşayanlara dünyada ve ahirette ödüller olduğunu vaat eder. Peygamberimiz de Kur'an'ın getirdiği ölçüleri uygulayarak bize öğretmiştir. Peygamberimizin sünneti, Kur'an'ın hayata taşınmasıdır. Bu sebeple Peygamber Efendimiz, *"Size iki şey bırakıyorum. Bu ikisine sımsıkı sarılırsanız asla yolunuzu kaybetmezsiniz, bunların birisi Allah'ın kitabı Kur'an, diğeri de Peygamberinin sünnetidir."*[12] buyurmuştur.

Kur'an-ı Kerim, Müminin Yol Haritasıdır

Kur'an-ı Kerim, dünya mutluluğunun ve cennetin yol haritasıdır. Bu haritaya inanıp hayatımız boyunca onda çizilen yolları takip edip, tehlikeli bölgelerden uzak durup, yasak alanlara girmeyerek onun gösterdiği işaret levhalarına uyduğumuzda gerçek huzuru ve mutluluğu buluruz. Hem de dünyanın en şerefli ve üstün toplumu oluruz. Kur'an'da gösterilen yol haritası, öncelikle Allah'a ve peygamberlerine inanmak, namaz, oruç, zekât gibi temel ibadetlerimizi yerine getirmek, hayatımızın her alanında dosdoğru, güzel ahlaklı olmak ve insanlara iyilik etmektir. Bunun yanında anne babaya saygısızlık, haram yemek, başkalarının hakkını gasbetmek, hırsızlık yapmak, uyuşturucu kullanmak, yalan söylemek, dedikodu yapmak, faiz yemek, içki içmek, kumar oynamak gibi Allah'ın yasakladığı davranışlardan uzak durmaktır.

12. Muvatta, Kader 3.

ARAŞTIRALIM

Tablodaki önermeleri Kur'an meali fihristinden bakarak konu ile ilgili ayeti bulup, bu doğrultuda önermelerin doğru ya da yanlış olduğunu yandaki kutucuklara işaretleyiniz.

İhtiyacı olan arkadaşlarıma yardım ederim. D Y

Ayet:..
....
....

Annem su istediğinde canım istemiyorsa ona su getirmem. D Y

Ayet:..
....
....

Bazen arkadaşlarımın görünüşüyle alay ederim. D Y

Ayet:..
....
....

Kur'an bizi şeytanın tuzağına karşı uyarır. İnsanlığa faydalı olan çalışmalarımızı teşvik eder. İnsana ve toplumlara verilen hayat fırsatını en güzel şekilde değerlendirmeyi, ölümü ve ahireti unutmayıp kimseye zulmetmemeyi öğütler. Hayatımızı düzenleyecek kuralları getirir, bize dünyadaki görevlerimizi öğretir. Dünyadaki davranışlarımızın ahiretteki sonuçlarını haber verir. Bizi doğru sözlü olmaya, adaletli davranmaya ve ihtiyaç sahiplerine yardım etmeye teşvik eder. Rabb'ini tanıyan, haksızlıktan kaçınan, herkese iyi davranan güzel ahlaklı bir kul olmamızı ister. Kur'an, tüm insanlara yönelik bir duyurudur. Onun aracılığı ile insanlar uyarılsın, herkes Allah'ın tek olduğunu öğrensin ve akıl sahipleri düşünüp öğüt alsınlar diye indirilmiştir.[13]

Bir Ayet:

"O kitap (Kur'an); onda asla şüphe yoktur. O, müttakîler (Allah'a karşı gelmekten sakınanlar ve arınmak isteyenler) için bir yol göstericidir."

(Bakara suresi, 2. ayet)

13. İbrâhîm suresi, 52. ayet.

Bir Hadis:

"Allah, bu Kur'an'la (amel eden) bazı toplumları yükseltir, (amel etmeyen) bazılarını da alçaltır."

(Müslim, Müsâfirîn 269)

Kur'an'ın gösterdiği şekilde yaşayan toplumda, ahlaksızlıkların yerini faziletler, haksızlıkların yerini adalet, acımasızlıkların yerini şefkat ve merhamet, huzursuzlukların yerini mutluluk, saygısızlıkların yerini sevgi ve saygı alır. Peygamber Efendimizin dönemi (Asr-ı Saadet) başta olmak üzere Kur'an'ın getirdiği hayat ölçülerinin ilke edinildiği devirler bunun en güzel örneğidir.

"Ant olsun, geçmiş peygamberler ve ümmetlerinin kıssalarında akıl sahipleri için pek çok ibret vardır! İyi bilin ki bu Kur'an uydurulmuş bir söz değildir. O, kendinden öncekileri doğrulayan, her şeyi açıklayan bir kitaptır. İman eden toplum için bir rahmet ve doğru yolu gösteren bir kılavuzdur."[14]

Araştıralım

KUR'AN BİLİME YOL GÖSTERİR

" Allah, sizi bir tek nefisten yarattı. Sonra ondan da eşini yarattı... Sizi de annelerinizin karnında üç katlı karanlık içinde, çeşitli safhalardan geçirerek yaratıyor. İşte bu yaratıcı, Rabbiniz Allah'tır. Mülk onundur, ondan başka ilah yoktur..."

(Zümer suresi, 6. ayet)

" Allah'ın göklerde ve yerdeki varlıkları, sizin emrinize verdiğini, nimetlerini açık ve gizli olarak size bolca ihsan ettiğini görmez misiniz?.."

(Lokmân suresi, 20. ayet)

Yüce kitabımız Kur'an-ı Kerim'in bu tür ayetleri, ilim adamlarını araştırma ve incelemeye sevk etmiş, bazı icat ve keşiflerde yol gösterici olmuştur. Zaten Kur'an-ı Kerim'in amaçlarından birisi de biz insanların ufkunu açmak, Allah Teâlâ'nın verdiği akıl, fikir ve zekâ sayesinde varlıkların özelliklerini kavrayıp onlardan en verimli şekilde faydalanmamızı sağlamaktır.

Kur'an'ın nasıl yol gösterdiğini araştırıp bilgilerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

14. Yûsuf suresi, 111. ayet.

II. KUR’AN’IN MESAJINI ANLIYORUM

1. Kur’an Kıssaları Öğreniyorum: Hz. Davud, Hz. Süleyman

Hazreti Davud ve Hazreti Süleyman, Allah’ın İsrailoğullarına gönderdiği peygamberlerden ikisidir. Baba oğul olan bu iki peygamber aynı zamanda hükümdardı.

Hz. Davud

Davud Aleyhisselâm, Kudüs’te doğmuştur. Hz. İbrâhîm ve Yakub Aleyhisselâm'ın soyundan olup Hz. Musa'dan sonra İsrailoğullarına yol göstermek üzere görevlendirilmiştir. O, Hz. Musa'nın yolunu takip ederek insanlar arasında adaleti yaygınlaştırmaya çalışmıştır. Kendisine hem peygamberlik hem de hükümdarlık verilmiştir. O, aynı zamanda, Kudüs'ü almış ve İsrailoğullarına başkent yapmıştır. Kendisine ilahi kitap olarak Zebur verilmiştir.

(DİA, IX, 21-24.)

İsrailoğulları, Allah’a isyan edip karşı geldikleri ve beraberlerinde peygamberleri Musa (a.s.) olduğu hâlde kutsal topraklara girmedikleri için ceza olarak çöllerde kırk yıl dolaşmışlardı. Hazreti Musa (a.s.) vefat edince Allah Teâlâ İsrailoğullarına yeni bir peygamber göndermişti. Çölde çektikleri çilelerden sonra yaptıkları hatanın farkına varan İsrailoğulları, bu yeni gönderilen peygambere itaat etmişler ve Filistin’e yerleşmişlerdi.

O zamanlar Mısır ile Şam arasında Amâlika kavmi yaşardı. Bu kavmin Câlût isminde çok güçlü bir yöneticisi vardı. Câlût ve ordusu, İsrailoğullarına saldırıp onları yenmişti. Kadınları ve çocukları esir almışlardı. Bu arada Musa (a.s.) zamanından beri korunan, Kur’an-ı Kerim’de “Tâbût” olarak bahsedilen ve içinde Musa’nın (a.s.) asası ve Tevrat levhalarının bulunduğu kutsal sandığı da alıp götürmüşlerdi.

Ev, mal, mülk ve yurtlarından ayrı düşen İsrailoğulları çok zor durumdaydı. Tâbût’un da ellerinden çıkmasına çok üzülüyorlardı. O sıralarda içlerinde olan bir peygambere giderek şöyle yalvarmışlardı: “Ey Peygamberimiz![15] Düşmanlarımız bizi yendiler ve Tâbût’u ele geçirdiler. Bizi perişan edip dağıttılar. Askerlerimizi öldürüp kadınlarımızı ve çocuklarımızı esir aldılar. Bize bir yol göster.”[16]

15. Burada belirtilen peygamberin ismi Kur’an-ı Kerim’de geçmemektedir.
16. Dinî Hikâyeler, S.Kutub, A.Cüde es-sehbâr, s.204.

Hükümdar Tâlût

Bunun üzerine onların peygamberi Allah'a dua etmiş bu zor durumdan kurtulmak için bir yol göstermesini istemişti. Allah Teâlâ, içlerinden "Tâlût" adındaki bir şahsın hükümdar yapılmasını peygamberine vahyetmişti. Peygamberleri İsrailoğullarına bu durumu haber vermiş fakat onlar buna karşı çıkmışlar, "Tâlût, hükümdar soyundan değildir. Nasıl hükümdar olabilir ki" demişlerdi. Kur'an-ı Kerim'de bu olay şöyle anlatılır:

"Musa'dan sonra, İsrailoğullarının ileri gelen kimselerini görmedin mi? Kendilerine gönderilmiş bir peygambere: 'Bize bir hükümdar gönder ki (onun komutasında) Allah yolunda savaşalım.' demişlerdi. O peygamber de onlara:'Ya size savaş yazılır da savaşmazsanız?' dedi. Onlar da:'Yurtlarımızdan çıkarılmış, çocuklarımızdan uzaklaştırılmış olduğumuz hâlde Allah yolunda neden savaşmayalım?' dediler. Fakat kendilerine savaş yazılınca, içlerinden pek azı hariç, geri dönüp kaçtılar. Allah zalimleri iyi bilir."[17]

"Peygamberleri onlara, 'Allah size Tâlût'u hükümdar olarak gönderdi.' dedi. Onlar, 'O bizim üzerimize nasıl hükümdar olabilir? Biz hükümdarlığa ondan daha lâyığız. Ona zenginlik de verilmemiştir.' dediler. Peygamberleri şöyle dedi: 'Şüphesiz Allah onu sizin üzerinize (hükümdar) seçti, onun bilgisini ve gücünü artırdı.' Allah mülkünü dilediğine verir. Allah lütfu geniş olandır, hakkıyla bilendir."[18]

İsrailoğullarının ileri gelenlerine göre iktidar, hükümdarlık, büyük servet sahiplerinin olmalıydı. Hâlbuki bu düşünce toplumun yararına ve adalet prensibine aykırıydı. Çünkü bir vazifede zenginlik değil, liyakat yani yapacağı göreve uygunluk aranması gerekir. Doğru olan, hükümdar olacak kişinin manevi yönden güçlü, bilgili, kuvvetli ve cesaretli olmasıdır. Tâlût'un hükümdarlığına karşı gelen İsrailoğulları bu defa: **"Eğer o, gerçekten hükümdar ise bize bir delil, işaret göster. Allah'ın onu seçtiğini nereden bilelim."** dediler. Bunun üzerine: **"Peygamberleri onlara: 'Onun hükümdarlığının alameti, Tâbût'un size gelmesidir. Meleklerin taşıdığı o Tâbût'un içinde Rabb'inizden size bir ferahlık ve sükûnet, Musa ve Harun ailelerinin bıraktıklarından bir kalıntı vardır. Eğer inanmış kimseler iseniz sizin için bunda şüphesiz bir işaret vardır.' dedi."**[19]

---

17. Bakara suresi, 246. ayet.
18. Bakara suresi, 247. ayet.
19. Bakara suresi, 248. ayet.

Emre İtaat

Gerçekten biraz sonra Allah Teâlâ'nın emriyle Tâbût'u melekler getirmişler ve Tâlût'un evinin önüne bırakmışlardı. Bunu gören İsrailoğulları onun Allah tarafından tayin edildiğine inanmışlar ve hükümdarlığını kabul etmişlerdi.

Tâlût, halkına savaş için hazırlanmalarını emremişti. Tâlût ile beraber savaşa çıkanlar arasında Hazreti (Hz.) Davud'un babası ve kardeşleri de vardı. Hz. Davud kardeşlerinin en küçüğü idi. Savaş sırasında onlara su ve yiyecek getirmek için çıkmıştı.

Öğrenelim

Bu nehir, bugün "Şeria" diye isimlendirilen "Ürdün Nehri" idi.

"Tâlût askerlerle beraber (cihat için) ayrılınca: 'Biliniz ki Allah sizi bir ırmakla imtihan edecek. Kim ondan içerse benden değildir. Eliyle bir avuç içen müstesna kim ondan içmezse bendendir' dedi. İçlerinden pek azı müstesna hepsi ırmaktan içtiler. Tâlût ve iman edenler beraberce ırmağı geçince: 'Bugün bizim Câlût'a ve askerlerine karşı koyacak hiç gücümüz yoktur' dediler. Allah'ın huzuruna varacaklarına inananlar: 'Nice az sayıda bir birlik, Allah'ın izniyle çok sayıdaki birliği yenmiştir. Allah sabredenlerle beraberdir.' dediler."[20]

Öğrenelim

Bedir Savaşı'nda Müslümanlar sayıca azdılar fakat kuvvetli bir imana sahiptiler. Az sayıdaki Müslümanlar kendilerinden üç kat fazla müşriklere galip gelmişlerdi. Allah Bedir'de Müslümanlara zafer nasip etti. Yakın tarihimizden Çanakkale Savaşı'nda da Müslümanların kuvvetli imanı, gayret ve mücadelesi ile Allah zafer nasip etmişti.

Hava çok sıcaktı. Önlerindeki nehirden ancak bir avuç su içmelerine izin verilmişti. Ordu yürüyüp ırmağa ulaştı. İsrailoğullarının büyük bir kısmı emre itaat etmeyip sudan kana kana içmişti. Nehirden bir avuçtan fazla su içenlerin susuzlukları daha da arttı, dudakları kurudu ve hâlsiz kalıp yorgun düştüler. Nihayetinde geride kaldılar. Tâlût, onlara geri dönmelerini emretti. Emri dinleyerek az su içenlerin kuvvet ve cesaretleri artmıştı.

Tâlût bunu onlara, emirlerine itaat edip etmeyeceklerini öğrenmek için söylemişti. Çünkü komutanın emrine itaat etmeyen askerler ile zafer elde edilemezdi. Savaşta galip olmak için maddi imkânların yanı sıra askerî disiplin ve maneviyatın güçlü olması çok önemliydi. Sonunda Tâlût'un ordusu nehri geçip Câlût'un askeriyle karşılaştı.

"Câlût ve askerleriyle savaşa tutuştuklarında: 'Ey Rabb'imiz! Yüreğimizi sabırla doldur, bize direnme gücü ver, kâfir kavme karşı bize yardım et.' dediler."[21]

---
20. Bakara suresi, 249. ayet.
21. Bakara suresi, 250. ayet.

Hz. Davud Hükümdar Oluyor

O dönemde iki ordu savaşmadan önce her iki taraftan da birkaç adam çıkar dövüşürlerdi. Câlût öne atıldı ve: "Ey Tâlût! Benimle vuruşacak bir adam istiyorum." dedi ve meydan okudu. Kimseden ses çıkmıyordu. O sırada Hz. Davud (a.s.) hemen öne atıldı. Daha kendisine peygamberlik verilmemişti. Hz. Davud, o zamanlar koyun güderdi. Çok cesurdu. Sapan ile taş atmakta da çok yetenekliydi. Meydana çıkarak: "Ey Câlût! Seninle ben vuruşacağım." dedi. İri yarı ve dev gibi bir adam olan Câlût, karşısına çıkan küçük Davud'a bakarak kahkahalar attı. "Hey, küçük! Geri dön, seni öldürmek istemiyorum." diye alay etti. Davud (a.s.): "Hayır, ben seni öldürmek istiyorum. Cesaretin varsa saldır."[22] dedi.

Kendisine meydan okuyan bu küçük gence kızan Câlût, saldırıya geçti. Hz. Davud, hemen sapanına iri bir taş yerleştirdi ve Câlût'a fırlattı. Taş, Câlût'un alnına isabet etti ve atından yere düşüp öldü. Câlût'un ordusu hükümdarlarının öldüğünü görünce korkup paniğe kapıldılar. Birbirlerini çiğneyerek kaçmaya başladılar. İsrailoğulları düşmanlarına galip gelmişti. Kadınları ve çocukları esaretten kurtarmışlardı. Tâlût'un hükümdarlığı ile yeniden toparlanmışlar ve Kudüs'te güven içerisinde yaşamaya başlamışlardı. Tâlût'un ölümünden sonra Hz. Davud hükümdar oldu.

"… Allah Davud'a hükümdarlık ve hikmet verdi, dilediği ilimlerden ona öğretti. Eğer Allah'ın insanlardan bir kısmını diğerleriyle savması olmasaydı elbette yeryüzü altüst olurdu. Lâkin Allah bütün insanlığa karşı lütuf ve kerem sahibidir."[23]

Hz. Davud, hükümdar olduktan bir süre sonra da kendisine peygamberlik verildi. Böylece o hem hükümdarlık hem de peygamberlik görevi olan ilk peygamberdi. Ayrıca dört büyük kitaptan biri olan Zebur da ona indirilmişti.[24]

Hazreti Davud, krallığının gururuna kapılmayan ve Allah'ın emirlerini yerine getirip dini tebliğden vazgeçmeyen bir peygamberdir. O, insanları idare ederken de Allah'ın gönderdiği kanunları ve kuralları uygulamasıyla örnek bir hükümdardır. Allah Teâlâ, demiri onun eliyle şekillendirmiş ve insanlara verilen bu nimetin nasıl kullanılacağını onunla öğretmiştir. Hz. Davud, bütün bu nimetlere şükretmesiyle Kur'an'da övülmüş ve bize rehber olmuştur.

22. Dinî Hikâyeler, S.Kutub, A.Cüde es-sehbâr, s.210
23. Bakara suresi, 251. ayet.
24. İsrâ suresi, 55. ayet.

Hükümdar olan Davud Peygamber'e Allah Teâlâ adaletli olmasını tavsiye etmişti: **"Ey Davud! Biz seni yeryüzünde halife yaptık. O hâlde insanlar arasında adaletle hükmet. Heva ve hevese uyma, sonra bu seni Allah'ın yolundan saptırır. Doğrusu Allah'ın yolundan sapanlara, hesap gününü unutmalarına karşılık çetin bir azap vardır."** [25]

Hz. Davud, kendisine emredileni yerine getirmiş, insanlar arasında adaleti gözetmişti. Halkı bu yüzden kendisini çok severdi. Onun bir diğer özelliği de çok kuvvetli olmasıydı. Kendisi mucize olarak demiri eğip büker, çok güzel kılıç ve zırh yapardı. Onun bu özelliklerini Allah Teâlâ şöyle anlatır:

"Ant olsun, Davud'a tarafımızdan bir üstünlük verdik. 'Ey dağlar ve kuşlar! Onunla beraber tespih edin' dedik. Ona demiri yumuşattık." [26]

"Bir de sizi savaşınızın şiddetinden koruması için ona, zırh yapma sanatını öğrettik…"[27]

"Geniş zırhlar imal et, dokumasını ölçülü yap. (Ey Davud ailesi!) İyi işler yapın. Kuşkusuz ben, yaptıklarınızı görmekteyim diye (vahyettik)." [28]

"Biz onun hâkimiyetini güçlendirdik, ona hikmet, isabetli karar verme ve meramını güzelce ifade etme (güzel konuşma) kabiliyeti verdik." [29]

Hz. Davud'un son derece gür ve güzel bir sesi vardı. Onu dinleyen insanların kalpleri huzur bulur, ferahlardı. Güzel sesi ile Zebur'u okuduğu zaman sadece insanlar değil, çevresindeki hayvanlar da onu dinlerdi. O, Allah'ı çokça anar ve tesbih ederdi. Çok ibadet eder, oruç tutar ve namaz kılardı. Kur'an-ı Kerim, onun bu özelliklerini öne çıkarır, Mekkeli müşriklerin kötü davranışlarına karşı onu örnek göstererek ve Sevgili Peygamberimizi şöyle teselli eder:

25. Sâd suresi, 26. ayet.
26. Sebe' suresi, 10. ayet.
27. Enbiyâ suresi, 80. ayet.
28. Sebe' suresi, 11. ayet
29. Sâd suresi, 20. ayet.

"Onlar ne derlerse desinler sen sabret. Güçlü ve kuvvetli bir kulumuz olan Davud'u hatırla! Çünkü o daima Allah'a yönelirdi. Biz sabah akşam kendisiyle zikir ve ibadet etmeleri için dağları, toplu hâldeki kuşları onun hizmetine vermiştik. Her biri onun ahengine katılır, beraber Allah'ı zikrederlerdi." [30]

Hz. Davud'dan Kalan Hatıra: Savm-ı Davud

Hz. Davud, namaz ve oruç ibadetine çok özen gösterirdi. Senenin yarsını oruçlu geçirmeye dikkat ederdi. Bir gün oruç tutar, bir gün tutmazdı. Allah'a çok ibadet etmek ve günlerini hep oruçlu geçirmek isteyen bir sahabi ile Sevgili Peygamberimiz arasında geçen bir konuşmaya kulak verelim:

Abdullah b. Amr (r.a.)[1] anlatıyor :

"Yaşadığım sürece gündüzleri oruç tutup geceleri de ibadet ve taatle uyanık geçireceğime dair Allah'a yemin etmiştim. Benim bu yeminimden haberdar olan Peygamberimiz bir gün bana :

– Senin gündüzleri oruçlu, geceleri uyanık geçirdiğin bana haber verilmedi mi sanıyorsun? dedi. Ben de:

– Elbette haber verilmiştir Yâ Resûlallah! dedim. Bunun üzerine:

– Böyle yapma, bazı kere oruç tut, bazen tutma; gece hem uyu hem de teheccüde kalk. Şüphesiz senin üzerinde vücudunun hakkı vardır, iki gözünün hakkı vardır, hanımının hakkı vardır, ziyaretçilerinin hakkı vardır. Şüphesiz her aydan üç gün oruç tutman sana yeter. Çünkü senin için her iyiliğin on misli karşılığı vardır; bu da bütün zamanının oruçlu olması demektir.

Bunun üzerine ben:

– Bunun daha çoğunu yapmaya gücüm yeter, dedim. Peygamber Efendimiz:

– O hâlde bir gün oruç tut, iki gün tutma, buyurdu. Ben:

– Ama ben bundan daha fazlasını yapabilirim deyince Rasûl-i Ekrem:

– Allah'ın nebisi Davud'un orucunu tut, çünkü o insanların en çok ibadet edeni idi. Allah'a en sevimli olan oruç, Davud Aleyhisselâm'ın orucudur. Bir gün oruç tut, bir gün tutma. Allah'a en sevimli namaz da Davud Aleyhisselâm'ın namazıdır. Davud Aleyhisselâm, gecenin yarısını uyuyarak geçirir, sonra üçte birinde namaz için kalkar, altıda birinde yine uyurdu. Bir gün oruç tutar, bir gün tutmazdı. Düşmanla karşılaştığında asla kaçmazdı."

(Bkz. Buhârî, Savm 55, 56, 57, Teheccüd 7, Enbiyâ 37, Nikâh 89; Müslim, Sıyâm 181-193)

1 Radıyallahu anh

30. Sâd suresi, 17-19. ayetler.

Davud Peygamber, hükümdar olmasına rağmen “En üstün kazanç insanın kendi el emeği ile kazandığıdır.” ölçüsünü prensip edinmişti. Devlet bütçesinden para almazdı. Demircilik ile geçimini sağlardı. Onun bu özelliğini öven ve örnek gösteren Sevgili Peygamberimiz de el emeği ile helal kazanmayı teşvik ederdi:

“Kişi kendi bileğinin gücüyle kazandığından daha hayırlı bir yiyecek yemiş olamaz. Allah’ın peygamberi Davud Aleyhisselâm da kendi bileğinin gücüyle çalışarak kazandığından yerdi.” [31]

Adaletle Hükmeden Baba Oğul

Hz. Davud’un bir oğlu oldu ve adını Süleyman koydu. Oğlunun eğitimi ve ahlakı için çok özen gösterdi. Süleyman büyüyüp delikanlı olunca babasıyla beraber oturur, onu kendisine örnek alırdı. Hatta bazen babasına sorulan konularda babasından daha güzel yorumlar getirirdi. Hz. Davud da buna çok memnun olurdu.

Yine bir gün Hz. Davud’a iki adam gelip aralarında çıkan anlaşmazlık için kendisinin hakem olmasını ve karar vermesini istediler. Adamın birisi: “Ey Allah’ın peygamberi! Bu adamın koyunları benim bahçeme girip ekinlerimi yedi, mahvetti.” dedi. Hz. Davud koyun sahibine sordu: “Bu adamın söylediği doğru mu? Gerçekten koyunların bunu yaptı mı?” Adam: “Evet, ne yazık ki doğrudur.” dedi.

Bunun üzerine Hz. Davud, harap edilen ekinin değerinin koyunların değerine denk olduğunu görünce koyunların, tarla sahibine verilmesine hükmetti ve: “Bahçe sahibi yenen ekinlerine karşılık olarak koyunları senden alır.” dedi. Hz. Süleyman o sırada küçük yaşta olmasına rağmen: “Babacığım, bir yol daha var! Koyunları tarla sahibine borç olarak verelim, sütünden ve yününden istifade etsin. Kendisi de bu arada tarlayı düzenlesin. Ekin, eski hâline gelinceye kadar koyunlar tarla sahibinde kalsın. Tarladaki ekin eski hâline gelince de sürüyü sahibine teslim etsin!” dedi. Davud Aleyhisselâm bu teklifi çok beğendi ve öyle hükmetti. Yüce Rabb’imiz bu olayı şöyle hatırlatır:

“Dâvûd ile Süleyman’ı da hatırla. Hani bir ekin tarlası hakkında hüküm veriyorlardı. Çünkü halkın koyunları o ekine girmişti. Biz de hükümlerine şahit olmuştuk. (78) Biz hüküm vermeyi Süleyman’a kavratmıştık. Zaten her birine hükümranlık ve

Davud Peygamber ile ilgili öğrendiklerinizi not ediniz.

....
....
....
....
....
....
....
....
....
....
....
....
....

31. Buhârî, Buyû’ 15; Nesâî, Buyû’ 1, Ebû Davud, Buyû’ 6; Ahmed b. Hanbel, IV, 131, 132.

ilim vermiştik. Dâvûd ile birlikte, Allah'ı tespih etmeleri için dağları ve kuşları onun emrine verdik. Bunları yapan biz idik." [32]

Hz. Davud, oğlu Süleyman'ın kararını daha doğru bulmuş ve beğenmişti. Oğluna dönerek: "Bundan sonra insanlar arasında artık sen hüküm vereceksin. Ben yaşlandım. Zayıf bir ihtiyar oldum. Sen kuvvetli ve bilgili bir adam oldun. Geç otur, bu makam artık senindir." dedi. Bir süre sonra da Hz. Davud vefat etti.

Hz. Süleyman (a.s.)

Süleyman Aleyhisselâm, Gazze'de doğdu. Babası Davud Aleyhisselâm'dır ve o vefat ettiğinde Süleyman Aleyhisselâm 12-13 yaşlarında idi. Babası gibi önce hükümdar, sonra peygamber oldu. Babasının yolunu takip ederek insanları doğruluğa çağırdı. Hz. Süleyman babasından, sınırları Mısır'dan Fırat Nehri'ne kadar uzanan bir krallık devraldı ve kısa sürede hâkimiyetini güçlendirdi. Beyt-i Makdis'i (Mescid-i Aksâ'yı) yedi yılda inşa etti. Kudüs'te vefat etti.

(DİA, c.38, s.56)

Hazreti Süleyman, saltanatının güçlülüğü kadar adaleti ile de ün salmış bir peygamberdir. O, bu özelliği ile idaresi altında bulunan insanların güven içerisinde yaşamalarını sağlamıştır. Yüce Allah'a **"Süleyman: Rabb'im! Beni bağışla bana, benden sonra kimsenin ulaşamayacağı bir hükümranlık ver. Şüphesiz sen, daima bağışta bulunansın, dedi."**[33] Bunun üzerine Allah Teâlâ ona çok büyük nimetler ve imkânlar lütfetti. Rüzgârı, cinleri ve şeytanları onun emrine verdi. Rüzgâr onu anında bir yerden başka bir yere alıp götürürdü. İstediği yere en kısa zamanda gidiyordu. Cinler ve şeytanlar onun emrini yerine getiriyorlar, geniş yollar ve büyük binalar yapıyorlardı. Kur'an- Kerim bu nimetleri şöyle anlatır:

"Süleyman'ın emrine de rüzgârı verdik. Onun sabah gidişi bir aylık mesafe, akşam dönüşü de bir aylık mesafe idi. Onun istifadesi için erimiş bakırı kaynağından sel gibi akıttık. Rabb'inin izniyle cinlerden bir kısmı, onun emrinde çalışırlardı. Onlardan kim emrimizden sapsa onu zelil ve perişan eden bir azap tattırırdık. O cinler ona kaleler, heykeller, havuz büyüklüğünde çanak ve leğenler, sabit kazanlar gibi istediği şeyleri yaparlardı. Ey Davud ailesi, şükür gayreti içinde olun! Kullarımdan gereği gibi şükredenler çok azdır."[34]

---

32. Enbiyâ suresi, 78-79. ayet.
33. Sâd suresi, 35. ayet.
34. Sebe' suresi, 12-13. ayetler.

Hz. Süleyman'a (a.s.) bunlardan başka bütün hayvanların dili öğretilmişti. Vahşi hayvanlarla konuşur, kuş dili bilir, onların konuştuklarını anlardı. O, verdiği bu nimetlerden dolayı Allah'a çok şükrederdi. O şükrettikçe de Allah ona olan nimetlerini artırmıştı.

Günlerden bir gün büyük bir orduyla yola çıkmıştı. Kuşlar da Hz. Süleyman'ın yanı başında uçuyor ve kanatlarıyla ona gölge ediyorlardı. Ordusunda cinler, insanlar, hayvanlar ve kuşlar saf saf dizilmişti. Bu manzarayı Kur'an şöyle anlatır:

"Biz Davud'a ve Süleyman'a ilim verdik. Onlar da: 'Bizi mümin kullarının çoğuna üstün kılan Allah'a hamd olsun.' dediler. Süleyman, Davud'a vâris oldu ve 'Ey insanlar, bize kuşların dili öğretildi ve daha her şeyden bolca nasip verildi. Gerçekten bunlar apaçık lütuflardır.' dedi. Günün birinde, Süleyman'ın cinlerden, insanlardan ve kuşlardan oluşan orduları toplanmış olup hepsi birlikte düzenli olarak kendisi tarafından sevk ediliyordu. Derken Karınca vadisine geldiklerinde, onları gören bir karınca: 'Ey karıncalar, haydin yuvalarınıza girin. Süleyman ve orduları, sizi fark etmeyerek ezip çiğnemesinler!' diye seslendi. Onun sesini işiten Süleyman tebessüm ederek: 'Ya Rabbî!' dedi, 'Beni nefsime öyle hâkim kıl ki gerek bana gerek ebeveynime ihsan ettiğin nimetlere şükredeyim. Seni razı edecek güzel ve makbul işler yapabileyim. Bir de lütfedip beni hayırlı kulların arasına dâhil eyle!" [35]

Bunlar gerçekten müthiş cümlelerdi. Mülkün sahibi olan Allah'a hamd ve sena eden Süleyman Aleyhisselâm, kıyamete kadar hükümdarlara, zenginlere, makam ve mevki sahibi kimselere ne güzel örnekti. Hz. Süleyman, kendisine verilen saltanat ve nimetlerin hiçbirinden dolayı gurura kapılmadı. Tam aksine Allah'a hamdetti. Ümmeti için dua etti. Allah'tan, kendisini güzel işlerde başarılı kılmasını ve salih kulların izinden gitmeyi kendisine vermesini istedi.[36]

35. Neml suresi, 15-19. ayetler.
36. Kasasu'n-Nebiyyîn li'l-Etfâl, Ebu'l-Hasen Ali en-Nedvî, s.308

Hüdhüd'ün Getirdiği Haber

Süleyman Peygamber ile ilgili öğrendiklerinizi not ediniz.
....
....
....
....
....
....
....
....
....
....
....
....
....

Kuşlardan "Hüdhüd", Hz. Süleyman'ın rehberi idi. Onun gözcüsü olup önlerinde gelecek olan su yerlerini, ordusunun konaklaması gereken yerleri gösterirdi. Hz. Süleyman bir ara onu bulamadı. Hüdhüd izin almadan ortalıktan kaybolmuştu.

"Kuşları teftiş ettikten sonra: 'Hüdhüd'ü neden göremiyorum, yoksa kayıplara mı karıştı? Kuvvetli ve geçerli bir gerekçe ortaya koymadığı takdirde, onu şiddetli bir şekilde cezalandıracağım yahut keseceğim.' dedi. Derken, çok geçmeden Hüdhüd geldi: 'Ben' dedi, 'Senin bilmediğin bir şeyi öğrendim ve sana Sebe'den önemli ve kesin bir haber getirdim. Sebe' halkını bir kadın hükümdarın yönettiğini gördüm. Kendisine her türlü imkân verilmiş. Onun güçlü bir yönetimi olduğu gibi pek büyük de bir tahtı var. Ne var ki onun da halkının da Allah'ı bırakıp güneşe ibadet ettiklerini gördüm. Anlaşılan, şeytan yaptıkları bu kötü işleri kendilerine güzel göstermiş ve onları yoldan çıkarmış, bu yüzden de hak yolu bulamıyorlar. Hâlbuki göklerde ve yerde gizli olan her şeyi açığa çıkaran, sizin gizlediklerinizi de açıkladıklarınızı da bilen Allah'a secde ve ibadet etmeleri gerekmez mi? Hâlbuki o en geniş hükümranlığın ve o en büyük arşın Rabb'i olan Allah'tan başka ilah yoktur.' (Hüdhüd konuşmasını bitirince) Hz. Süleyman, Belkıs hükümdardan ve halkından kendisine haber getiren Hüdhüd'e dönerek: **'Bakalım.' dedi. 'Doğru mu söyledin, yoksa yalancının teki misin, bunu anlayacağız."**[37]

Komşu ülkede yaşayan bir halk ve kraliçe Allah'ı ve peygamberini tanımıyorlar, bir de üstelik güneşe tapıyorlardı. Hz. Süleyman hak dini onlara ulaştıramamaktan çok üzülüyordu. Bunun üzerine kraliçeye ve Allah'a ortak koşan yöneticilerine bir mektup yazıp onları Hak dine davet etmeye karar verdi. Onun bu davranışı büyük bir olgunluk, incelik ve alçak gönüllülük idi. Çünkü bir ülkeyi yönetmek akıllıca ve cesurca davranmayı, asla ve asla acele etmemeyi gerektiriyordu. Mektup tamamlanınca Hz. Süleyman, Hüdhüd'e hitaben: **"Sen şimdi şu mektubumu götür, bırak onların yanına, sonra onlardan biraz uzaklaş ve ne yapacaklarını gözle!"**[38] dedi.

37. Neml suresi, 20-27. ayetler.
38. Neml suresi, 28. ayet.

Hz. Süleyman'ın Mektubu

Hüdhüd mektupta neler yazıldığını bilmiyordu. Gagasına alarak hemen Sebe Melike'sinin memleketine uçuverdi. Mektubu odasının penceresi açık olan Kraliçe Belkıs'ın odasına bıraktı. Kraliçe, odasında kendisine hitaben yazılı bir mektup görünce şaşırmıştı. Odaya kendisinden başka hiç kimse giremezdi, üstelik kapıda da nöbetçiler vardı. Hayret ve heyecan içerisinde mektubu açıp okumaya başladı. Belkıs'ın okuduğu bu mektup diğer mektuplara benzemiyordu. O, zamanın en büyük hükümdarı olan ve insanları Allah'a davet eden bir peygamberden geliyordu. Kraliçe kendisine gelen bu mektubu dikkatle okuduktan sonra öfkeye kapılmadı ve hemen kendi başına karar almadı. Danışman heyetini çağırdı. Onlarla istişare edecek ve görüşlerine başvuracaktı. Doğru olan da bu idi. İyi bir yönetici her zaman tek başına karar almaz, danışarak ve görüş alışverişinde bulunarak hareket ederdi. Hele bu bir kral olursa ve bir halkı ilgilendirirse daha da önemliydi. Kraliçe Belkıs söze şöyle başladı: **"Değerli danışmanlarım, bu mesele hakkında görüşlerinizi istiyorum! Sizin de pek iyi bildiğiniz gibi, sizi çağırmadan, size danışmadan hiç bir meseleyi hükme bağlamam.'** [39]dedi ve şöyle devam etti: **"Değerli danışmanlarım! Bana çok önemli bir mektup gönderildi. Bu mektup Süleyman'dandır ve 'Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla' diye başlayıp: 'Bana (Süleyman'a) karşı kibirlenmeyin, itaat ve teslimiyet göstererek yanıma gelin! (diyor) ''**'[40]

Kraliçe'nin etrafındaki devlet adamları ve danışmanları güçlerinin büyüklüğünden ve askerlerinin çokluğundan söz ederek: '(Ey Kraliçe'miz!) Biz güçlü, kuvvetliyiz ve savaşçı bir milletiz. Ama yetki sizindir, değerlendirip münasip gördüğünüz emri verin!' dediler. [41]

Fakat Kraliçe Belkıs onların bu görüşüne katılmadı: **"Krallar bir memlekete girdi mi orayı harap ederler ve halkının ileri gelenlerini zelil hâle getirirler. İşte onlar böyle yaparlar. Ben onlara bir hediye gönderip elçilerin ne haber ile döneceklerine bakacağım."**[42] dedi.

Belkıs'ın Elçisi

Belkıs, adamlarından birini elçi olarak tayin etti ve ona şunları söyledi: "Seni hediyelerle Süleyman'a göndereceğim. Onun ne yapmak istediğini öğren ve geri dön. Öğrendiğin her şeyi gelip bana bildir." Belkıs'ın elçisi hediyelerle birlikte yola çıktı. Hüdhüd de olup bitenleri izlemiş ve durumu, Hz. Süleyman'a haber vermek için çoktan kanat çırpmaya başlamıştı bile. Belkıs'ın el-

---

39. Neml suresi, 32. ayet.
40. Neml suresi, 29-31. ayetler..
41. Neml suresi, 33. ayet.
42. Neml suresi, 34-35. ayetler.

çisi gelmeden Hüdhüd ulaştı ve: "Belkıs'ın elçisi birçok hediyeyle sana geliyor." dedi. Bunun üzerine Süleyman (a.s.) Belkıs'ın elçisine saltanatının büyüklüğünü ve Allah'ın kendisine verdiği nimetleri göstermek istedi. İnsanlara ve cinlere, elçinin karşılanacağı yerlerin süslenmesini emretti. Muhteşem bir yer hazırlattı. Hz. Süleyman geçip tahtına oturdu. Çevresinde birçok insan toplanmıştı. Kuşlar da onu gölgelemek için etrafında idiler.

Hz. Süleyman Peygamber'in temsili tahtı.

Hz. Süleyman'ın huzuruna çıkan elçi gördüğü muhteşem manzara karşısında gözlerine inanamıyordu. Bir de kuşların insanları gölgelediğini görünce hepten şaşırdı. Hz. Süleyman'ın büyüklüğü karşısında hayretler içinde kalmıştı. Cesaretini toplayarak ilerledi ve hediyeleri takdim etti. Hz. Süleyman, elçiye: **"Siz bana mal ile yardım mı etmek istiyorsunuz? Oysa Allah'ın bana verdiği nimetler sizin verdiğinizden daha hayırlıdır. Ama siz hediyenizle böbürlenirsiniz!"**[43] dedi. Sonra sözüne devamla: **"Sen, dön ve onlara de ki: Biz onların üzerine, karşı koyamayacakları ordularla yürüyeceğiz. Onları yurtlarından, mağlup ve zelil olarak çıkaracağız."**[44] Bu görüşmeden sora Belkıs'ın elçisi ülkesine döndü ve olan biteni anlatmaya başladı: "Süleyman hediyelerimizi kabul etmeyip geri çevirdi. Bizim hediyelerimizin onun mülkü ve saltanatı yanında hiç değeri yoktu. Çünkü cinler onun emriyle hareket ediyor, kuşlar onu güneşten koruyor, rüzgâr ise istediği yöne esiyor. Onun benzeri bir hükümdarı ne gördüm ne de işittim." dedi. [45]

Belkıs tekrar sordu: "Peki sana ne söyledi? Bizden ne istiyor?" Elçi cevapla: "Eğer güneşe tapmayı bırakıp bir ve tek olan Allah'a yönelmez ve kendisinin peygamberliğini kabul etmezsek büyük bir ordu ile bize galip gelecek. Onun söylediklerini kabul etmez de savaşırsak kaybederiz." dedi. Bunun üzerine Belkıs: "Onunla görüşmeye kendim gideceğim." diye cevap verdi ve hemen hazırlıklara başladı. Belkıs'ın çok güzel, paha biçilmez bir tahtı vardı. Ülkesinden çıkmadan önce onu, güvenilir bir yere koymaya karar verdi. Onu bir odaya kapatıp kapılarını da sıkıca kilitletti. Odanın kapısına da silahlı nöbetçiler görevlendirdi. Sonra da vezirleri ve çevresindeki adamlarıyla birlikte Süleyman Peygamber ile görüşmek için yola çıktı. [46]

Belkıs'ın Tahtı

Belkıs'ın kendisine doğru yola çıktığını öğrenen Hz. Süleyman, büyük bir hükümdar olduğunu göstermek ve Belkıs'ı ikna etmek için ilginç bir şey düşündü. Bu görüşünü şöyle dile getirdi: **"Değerli danışmanlarım! Onların itaat içinde huzuruma gelmelerinden önce içinizden kim onun tahtını bana getirebilir?" dedi. Cinlerden mağrur ve iddiacı bir ifrit: 'Ben' dedi. 'Sen makamından kalkmadan onu sana getiririm. Benim onu taşımaya gücüm yeter, hem de zayi**

43. Neml suresi, 36. ayet.
44. Neml suresi, 37. ayet.
45 Dinî Hikâyeler, S.Kutub, A.Cüde es-sehhâr, s.221.
46 Dinî Hikâyeler, S.Kutub, A.Cüde es-sehhâr, s.223.

etmeden güvenilir tarzda getirecek emin bir kimseyim."[47] diye sözünü bitirdi. Ama **"Kendisinde, kitaptan ilim olan bir zat da: Ben, sen gözünü açıp kapamadan o tahtı getirebilirim." der demez Süleyman, kraliçenin tahtının yanı başında durduğunu görünce: "Bu, Rabb'imin lütuflarındandır. Bu, şükür mü edeceğim yoksa nankörlerden mi olacağım diye beni sınamak içindir. Şükreden sadece kendi lehine olarak şükreder. Nankörlük eden ise bilmelidir ki Rabb'im onun şükründen müstağnidir, şükrüne ihtiyacı yoktur, ihsan ve keremi boldur."**[48] Ve devamla **"Dedi ki: Şimdi o Kraliçe'nin tahtını kendisinin tanıyamayacağı bir hâle getirin, bakalım bunu bilecek mi, bilemeyecek mi?"**[49]

Günler geçmiş Sebe' Melikesi Belkıs nihayet gelmişti. **"Süleyman'ın huzuruna girince ona: 'Senin tahtın da böyle midir?' diye soruldu. 'Tıpkı o!' dedi, 'Zaten bize daha önce ilim nasip edildi; onun için de biz teslimiyet gösterenlerden olduk.' dedi. Çünkü öteden beri Allah'tan başka taptığı putlar, onun tevhit dinine girmesini engellemişti. Çünkü o, kâfir bir millete mensup idi."** [50]

Hz. Süleyman'ın Sarayı

Hz. Süleyman, insanlardan ve cinlerden olan ustalara cam ve kristalden büyük bir saray yapmalarını emretti. Sarayın altından da su akıyordu. Bunu bilmeyen birisi sarayın içinde su olduğunu ve adımını atınca suya düşeceğini zannedebilirdi. Bu durum, görünüşe aldanmaktan başka bir şey değildi. Belkıs ve halkı da görünüşe aldanıyordu. Çünkü o ve halkı, güneşe tapıyorlar, onun gücüne inanıyorlardı. Hâlbuki güneş, Allah'ın emriyle hareket ediyordu. Gerçekte, güç ve kuvvet güneşe ait değildi. Görünen şeylerin arkasında görünmeyen hakikatler olabilirdi. Belkıs'ın gördüğü manzara, onun gerçekleri görmesine, yüce Allah'ın güç ve kudretinin büyük olduğunu, kullarına verdiği büyük nimetlerin çokluğunu fark etmesini sağlayacaktı.[51] **"Kraliçe'ye: 'Buyurun, saraya girin!' dendi. (Belkıs) Sarayın eyvanını görünce, zemininde engin ve duru su olduğunu zannedip eteğini yukarı çekti. Süleyman: 'Bu, camdan yapılmış şeffaf bir saraydır.' dedi. Bunun üzerine Belkıs: 'Ya Rabbî!**

47. Neml suresi, 38-39. ayetler.
48. Neml suresi, 40. ayet.
49. Neml suresi, 41. ayet.
50. Neml suresi, 42-43. ayetler.
51. Kasasu'n Nebiyyin, Nedvi ebül-Hasam, s.308.

Ben senden başkasına ibadet etmekle kendime zulmetmişim, şimdi ise Süleyman'la birlikte âlemlerin Rabb'ine teslim oluyorum.' dedi"[52] ve Müslüman oldu.

Böylece Belkıs'ın gözündeki perde kalkmış, dış görünüşe aldanmak konusundaki cehaletini fark etmişti. Güneşe ibadet etmekte hata ettiğini ve kendisine yazık ettiğini anladı. Yıllarca kendisine ve halkına yazık ettiğini, ilah edindiği güneşi ve tüm evreni yoktan var eden bir yaratıcı olduğunu fark etti. Hz. Süleyman'ın huzurunda Müslüman olma şerefine ulaştı.

Ne Güzel Bir Kul

Hz. Süleyman, uzun bir dönem hükümdarlık yapmış, halkına iyilik ve güzellikle davranmıştı. Fakat o, dünyadaki makam, mevki, mal ve mülkün geçici olduğunu, bir gün bunlara veda ederek ayrılacağını çok iyi biliyordu. Geride kalacak olan salih ameller idi. Bu nedenle vefat etmeden önce büyük bir mabet yapılmasını ve insanların orada Allah'ı anıp zikretmelerini, dualar edip namaz kılmalarını arzu ediyordu. Cinlerden ve insanlardan olan mimarları ve ustaları çağırdı ve onlara büyük bir mabedin inşasına başlamalarını emretti. [53]

Mabedin inşası başlamıştı. Cinler de onun yapımında çok yoğun bir şekilde çalışıyorlardı. Çünkü onlar Hz. Süleyman' dan korkar, onun emrine karşı gelemezlerdi. Geçen zaman içerisinde mabedin yapılması gerçekleşmiş, artık sonuna yaklaşılmıştı. Cinler de yorulmuştu. Bir ara Hz. Süleyman'a baktılar, onu değneğine dayanmış vaziyette ayakta gördüler. İzin isteyeceklerdi fakat bir türlü cesaret edip yanına yaklaşamıyorlardı. İşlerine devam edip mabedin yapımını tamamladılar. Tam o sırada Hz. Süleyman yere düştü. Cinler koşup geldiklerinde onu çoktan ölmüş buldular. Hz. Süleyman çok öncesinde ölmüştü fakat değneğe dayanarak ayakta kalmıştı. Dayandığı ağacı ise içeriden ağaç kurtları yemişti. Eğer ağaç kurtları yememiş olsaydı vefat ettiğini kimse fark etmeyecekti. Kur'an-ı Kerim'in ifadesiyle: **"(Süleyman'ın) Ölümüne hükmettiğimiz zaman, onun öldüğünü ancak değneğini yiyen bir ağaç kurdu gösterdi. (Sonunda yere) Yıkılınca anlaşıldı ki cinler gaybı bilselerdi o küçük düşürücü azap içinde kalmazlardı."**[54]

---

52. Neml suresi, 44. ayet.
53. Kur'an-ı Kerim'in Işığında Nebiler Silsilesi, O. Nuri Topbaş, s.106.
54. Sebe' suresi, 14. ayet.

Düşünelim

Hz. Süleyman kıssasından hareketle aşağıdaki konuları tartışınız.

- *Cinlerin geleceği bilip bilmemesi*
- *Süleyman Aleyhisselâm'ın mal, mülk, zenginlik, hükümdarlık, güç ile imtihanı ve ahlaki özellikleri*

Süleyman Aleyhisselâm'ın hayatı gibi vefatı da insanlığa tevhit dersi vermişti. Çünkü onun vefatı, Allah'tan başka hiçbir varlığın gaybı, geleceği bilemeyeceğini ancak Cenab-ı Hakk'ın bildirmesiyle bu bilgiye sahip olunabileceğini ortaya koymuştu. Cenab-ı Hak, Süleyman Aleyhisselâm'ın vefatını, çok âciz bir varlık olan ağaç kurdu aracılığla ortaya çıkarmıştı. Gaybı bildiği iddia edilen cinlerin Allah'ın iradesi dışında hiçbir şey bilemeyeceklerini göstermiştir. Çünkü yanı başlarındaki Hz. Süleyman'ın ölümünden haberleri olmamıştı.

Diğer taraftan, büyük bir mülk ve saltanata sahip olan Süleyman Aleyhisselâm'ın ayakta asasına dayanarak ölmesi, ne kadar düşündürücü bir gerçektir. İçinde yaşadığımız dünyanın geçiciliği, ahiret yurdunun ise ebedîliği bir defa daha ortaya çıkmıştı. Bunca mülküne ve saltanatına rağmen Hz. Süleyman da bu dünyadan ayrılmış, ebedî âleme göçmüş idi.

Yûnus Emre'nin ilahisini arkadaşlarınızla tartışarak yorumlayınız.

Mal sahibi, mülk sahibi,
Hani bunun ilk sahibi?
Mal da yalan, mülk de yalan,
Var biraz da sen oyalan!..

İnsanlık tarihinde hiçbir hükümdara verilmeyen mülk ve saltanat, Hz. Süleyman'a verilmişti. O, bu nimetleri Rabb'inin rızasını kazanmak için kullanmış ve her durumda şükretmiş, bize de çok güzel örnek olmuştur. Kendisine verilen bunca saltanat ve tasarrufa rağmen dünyaya yönelmemiş, bunları kalbinin dışına taşımış, gurura ve kibre düşmemiştir. O, tevazu sahibiydi. Sabah kalkınca miskin ve gariplerin yanına gider, onlarla otururdu. Kur'an-ı Kerim onun ahlakını ve kulluğunu övmüş ve tüm insanlığa örnek göstermiştir.[55]

"... Süleyman ne güzel bir kuldu! Doğrusu o, daima Allah'a yönelirdi."[56]
"Doğrusu onun, bizim katımızda büyük bir değeri ve güzel bir yeri vardır."[57]

Hz. Süleyman (a.s.) çocukluğundan itibaren yüksek bir zekâ ve kavrayışa sahipti. Onun bu özelliği ile ilgili Sevgili Peygamberimiz bir olay anlatır:
"…Vaktiyle iki kadın birlikte yürüyorlardı. Her ikisinin de yanında oğlu vardı. Yolda giderlerken bir kurt gelip kadınlardan büyük olanın çocuğunu alıp götürdü. Bunun üzerine bu kadın, arkadaşı olan küçük kadına:
–Kurt, senin çocuğunu götürdü, dedi.
Küçük kadın:
–Hayır, senin çocuğunu götürdü! dedi.
Nihayet bu iki kadın anlaşamadılar ve aralarında hükmetmesi için Hz. Süleyman'a gittiler. O da:
–Bana bir bıçak getirin! Çocuğu (bu) iki kadın arasında paylaştırayım! dedi.
Bunun üzerine küçük kadın:
–Aman öyle yapma! Allah sana rahmet eylesin! Çocuk, bu kadınındır! dedi.
Bunun üzerine Hz. Süleyman, çocuğun küçük kadına ait olduğuna hükmetti." (Buhârî, Enbiyâ, 40) Çünkü anne şefkati, yavrusunun ölmesine razı gelemezdi.

55. Kur'an-ı Kerim'in Işığında Nebiler Silsilesi, O. Nuri Topbaş, s.108.
56. Sâd suresi, 30. ayet.
57. Sâd suresi, 40. ayet.

2. Sureleri tanıyorum: İbrâhîm Suresi

Surenin Kimliği	
Adı:	İbrâhîm suresi
Ayet Sayısı:	52
Kur'an'daki Yeri:	14. suredir.
İniş Zamanı:	Mekke Dönemi

Kur'an-ı Kerim'de kendisinden çok söz edilen peygamberlerden biri de Hz. İbrâhîm'dir. Kur'an-ı Kerim onu ağırbaşlı, yumuşak huylu, akıllı, kendisini Allah'a adayan, çok şükreden, misafirperver, sabırlı ve bilge bir insan olarak tanıtır. Onun tevhit mücadelesini, sabrını ve Allah'ın emirlerine samimi olarak boyun eğmesini över. Bu özellikleriyle Hz. İbrâhîm, bizim için güzel bir örnektir.

Hz. İbrâhîm, Mezopotamya'nın Ur şehrinde doğmuştur. Ailesiyle birlikte Mısır'a gitmiştir. Bir süre Mısır'da kaldıktan sonra Filistin'e dönerek orada yaşamaya başlamıştır. Hanımı Hacer'den İsmail, hanımı Sârâ'dan da İshak doğmuştur. Hz. Hacer ile oğlu İsmail'i alıp Mekke'ye yerleştirmiştir. Peygamberimiz Hz. Muhammed (s.a.v.)[58] de Mekke'de büyüyüp aile kuran Hz. İsmail'in soyundan gelmektedir.[59]

Surenin İsmi: İbrâhîm suresinin 35-41. ayetlerinde Hz. İbrâhîm'in, ailesini Mekke'ye götürerek Allah'a emanet etmesi ve onlar için yaptığı dualardan bahsedilmektedir. Sure, ismini bu önemli olaydan almıştır.

Surenin İniş Zamanı ve Konusu: İbrâhîm suresi, Peygamberimizin hicretinden önce Mekke döneminde inmiştir. Surede Allah'ın varlığı ve birliği, vahiy, peygamberler, öldükten sonra dirilme ve hesaba çekilme gibi temel inanç konuları ana hatlarıyla ele alınmaktadır.[60]

58. Sallallahu aleyhi ve sellem
59. Komisyon, Dinî Terimler Sözlüğü, s. 154.
60. Komisyon, Kur'an Yolu, III, 275.

Surenin Açıklaması

Birinci Bölüm (1-12. ayetler)

Bu bölümde üç önemli konuya dikkat çekilir. Bunlardan ilki, Allah'ın vahiy ve peygamber göndermedeki temel hedefidir. Bu hedef, insanları küfrün karanlığından kurtarıp doğru yola iletmektir.

İkinci olarak ele alınan konu, vahyin diliyle ilgilidir. Yüce Allah bütün peygamberlere vahyi, kendi kavimlerinin diliyle göndermiştir. Çünkü vahiyden faydalanabilmenin ilk şartı onu anlamaktır.

Üçüncü konu, peygamberlerin tebliği karşısında inanmayanların gösterdikleri olumsuz davranışlar ve sebepleridir.

(DİA, c.21, s.351)

İbrâhîm suresinin 1. ayeti mukattaa harfleri[61] ile başlar. Bu harflerle başlayan surelerden sonra genellikle ilahi kitaptan, ayetlerden veya vahiyden söz edilir. Burada da aynı üslup kullanılarak bu harflerden oluşan kitabın gönderiliş gayesinden bahsedilmiştir. Hz. Peygamber'e indirilen Kur'an, insanları karanlıklardan aydınlığa yani Allah'ın gösterdiği doğru yola çıkarmak için gönderilmiştir: **"Bu, Rabb'lerinin izniyle insanları karanlıklardan aydınlığa çıkarman için sana indirdiğimiz kitaptır…"[62]**

TARTIŞINIZ

İbrâhîm suresinin yukarıda geçen ayetinden yola çıkarak Kur'an-ı Kerim'in niçin indirildiğini sınıf arkadaşlarınızla konuşunuz.

61. Hurûf-ı mukattaa: Ayrı ayrı okunan alfabe harfleridir. Kur'an-ı Kerim'de 29 sure bu harflerle başlamaktadır.
62. İbrâhîm suresi, 1. ayet.

2. ayette **"O Allah ki göklerde ve yerde ne varsa hepsi onundur…"** buyrularak Rabb'imizin sınırsız gücüne dikkat çekilir. Bunu gördüğü hâlde inkâr edenler akıl, irade ve tercihlerini yanlış yönde kullandıkları için şiddetli bir azap ile tehdit edilir. [63]

3. ayette inkârcıları yanlış tercihe götüren önemli bir sebepten bahsedilir: **"Onlar dünya hayatını ahirete tercih edenlerdir…"** Dünya hayatına bağlanıp ahireti inkâr edenler yalan, iftira, hile ve tehdit gibi çeşitli yöntemlerle Allah'ın dinini kötü gösterirler. Maddi ve manevi imkânları kullanarak başkalarının İslam'a girmesini engellemeye kalkışırlar.

DÜŞÜNELİM

Ayette dünya hayatını ölçülü olarak sevenler değil, onu ahiret hayatına tercih edenler kınanmıştır. Sizce neden?

4. ayette vahyin gönderiliş gayesi ve dil arasındaki ilişkiye dikkat çekilir. Her peygambere vahiy, kendi kavminin diliyle gönderilmiştir. Böylece vahyi alan peygamber, kendi toplumuyla rahat iletişim kurabilir. Allah'ın mesajlarını onlara doğru bir şekilde anlatıp açıklayabilir: **"Her peygamberi kendi kavminin diliyle gönderdik ki onlara açık açık anlatsın..."** Hz. Peygamber'e de Kur'an, bu nedenle Arapça olarak indirilmiştir.

5. ayette Hz. Muhammed (s.a.v.) ile önceki peygamberlerin aynı amaç için gönderilmesine dikkat çekilir. Bir örnek olarak Hz. Musa'nın, kendi kavmini karanlıklardan aydınlığa çıkarmak için gönderildiği hatırlatılır.

Ayetin devamında İsrailoğullarının başına gelen olaylardan ve kavuştukları nimetlerden ibret alınması tavsiye edilir. Dünyadaki sıkıntı ve nimetlerin sabır ve şükür için bir vesile olduğu bildirilir.

6-7. ayetlerde Firavun[64] tarafından İsrailoğullarına yapılan işkenceden bahsedilir. Allah'ın onları Firavun'un elinden kurtarmasının büyük bir nimet olduğu hatırlatılır. Sonra da Rabb'imizin şu eşsiz bildirisi insanların zihnine kazınır: **"Eğer şükrederseniz size (nimetimi) daha çok vereceğim, nankörlük ederseniz hiç şüphesiz azabım pek şiddetlidir!"**

63. Komisyon, Kur'an Yolu, III, 276.
64. Eski Mısır hükümdarına verilen ünvandır.

8. ayette, Allah'ın insanların ibadetine ve şükrüne muhtaç olmadığı açıkça ifade edilmiştir. Rabb'imiz her türlü övgüye layıktır. Bu nedenle de şükredilmeye ve ibadet edilmeye layık olan yalnız O'dur.

DÜŞÜNELİM

Şükür; kulun, verdiği nimetlerden dolayı kendisini Allah'a borçlu hissetmesi, bunu sözleri ve davranışlarıyla göstermesi anlamına gelir. Peygamber Efendimiz, Allah'ın verdiği nimetleri dualarında dile getirmiş, yaptığı ibadetleri de bu nimetlere karşılık bir şükür ifadesi olarak görmüştür.

O halde şükrümüzü sadece sözle değil, aynı zamanda, elimizdeki nimetlerin gerçek sahibinin Allah olduğuna gönülden inanarak ve onları Allah'ın rızasına uygun şekilde kullanarak yerine getirebiliriz.

Şükrün bu geniş anlamını ve ibadetlerimizle ilişkisini düşünürsek servetin, sağlığın ve ilmin şükrü sizce ne olabilir?

Servetin şükrü ....
..
İlmin şükrü ....
..
Sağlığın şükrü...
...

9-12. ayetlerde, tarihteki bazı kavimler ve onların yaşayışları hakkında Allah'tan başka hiç kimsenin yeterli bilgiye sahip olmadığına işaret edilir. Allah'ın varlığını, birliğini ispatlayacak pek çok akli delil varken insanların bu konuda şüpheye düşmelerinin yersiz ve anlamsız olduğu vurgulanır. Ancak peygamberlerin getirdiği bütün delillere rağmen bazı insanlar yine de inanmamışlardır. İnkârcılar, Allah'ın insanla iletişim kurup ona vahiy göndereceğine inanmadıkları için peygamberlerin çağrısına kulak vermemişlerdir. Bu sebeple onlardan, insan gücünün üstünde bir delil yani mucize getirmelerini istemişlerdir. Oysa insan olmak peygamberliğe engel değildir. Zaten insanlara gönderilmiş bütün peygamberler birer insandır. Peygamberlik, Allah'ın dilediği kullarına verdiği bir bağıştır. Mucize de ancak onun izniyle gerçekleşir. Peygamberler sadece Allah'a güvenmişler, kendilerine yapılan her türlü eziyete Rabb'lerine olan iman ve güven sayesinde sabretmişlerdir. [65]

---

65. Komisyon, Kur'an Yolu, III, 276-281.

İkinci Bölüm (13-27. ayetler)

Surenin ikinci bölümünde, inanmayanların peygamberlere karşı sürdürdükleri düşmanlığın başka bir boyutuna dikkat çekilir. Bu da peygamberlerin öz yurtlarını terk etmeye zorlanmasıdır.

Aynı ayetlerde peygamberi yurdundan sürüp çıkarmanın o kavme neye mal olacağı da bildirilir. Allah onları yok edip yerlerine tekrar müminleri yerleştirecektir. İnanmayanların iyilik adına yaptıkları işler, kabul edilmeyip kül gibi savrulacaktır.

Aynı bölümde kâfirlerin ahirette hiçbir mazeret bulamayacakları, şeytana uyup küfre sapanların şeytan tarafından bile kınanacağı belirtilir. Ardından müminler sonsuz cennetlerle müjdelenir. Allah'a inanmanın -ve bu inancın özlü bir ifadesi olan kelime-i tevhitin-, meyvesi bitip tükenmeyen bir ağaç gibi devamlı mutluluk sağlayacağı vurgulanır.

(DİA, c.21, s. 351-352.)

13-14. ayetlerde inkârcıların, peygamberlerin getirdiği mesajı reddetmekle yetinmedikleri bildirilir. Daha da ileri giderek onları, kendi dinlerine dönmek veya sürgün edilmek seçenekleri arasında tercihte bulunmaya zorlamışlardır. Allah Teâlâ da onların bu planları karşısında peygamberlerine yardım edeceğini bildirmiştir. Sonra da onların yurduna peygamberleri ve onlara iman edenleri yerleştireceğini müjdelemiştir.

Bu ayetler, Mekkeli müşriklerin Hz. Peygamber'i Mekke'den sürgün etmeye çalıştıkları bir dönemde inmiştir. Böylece Allah Teâlâ, Hz. Peygamber'i ve ona inananları teselli etmiş, müşrikleri de uyarmıştır. Aynı zamanda bu ayetler, Hz. Peygamber'in öz yurdundan hicret edeceğine fakat daha sonra tekrar yurduna kavuşacağına işaret etmektedir.

15-17. ayetlerde, diğer insanlara din ve inanç özgürlüğü tanımayanların, güç kullanarak peygamberleri kendi dinlerine döndürmeye kalkıştıklarından bahsedilir. Böyle zor bir durumla karşılaşan peygamberlerin de Allah'tan yardım ve zafer istedikleri haber verilir. Allah Teâlâ onların bu isteklerine cevap vermiş, elçilerine yardımını esirgememiştir. Zorbalık edip büyüklük taslayanların tamamını helak etmiştir. Bu, kâfirlerin dünyadaki cezalarıdır. Ahiretteki cezalarını da cehennemde çekeceklerdir.

18. ayette inkârcıların dünyada yaptıkları iyi işlerin ahiretteki durumu, bir benzetmeyle anlatılır. Onların dünyada yaptıkları ve kazandıkları -ne kadar çok ve iyi olursa olsun- fırtınalı bir günde rüzgârın şiddetle savurduğu kül yığını gibi olacak, ahirette hiçbir değer ifade etmeyecektir. Çünkü Allah, insanları önce kendisine ve insanlara gönderdiği peygamberlere iman etmekle yükümlü tutmuştur. Aslında inanmayanların dünya hayatında ortaya koydukları güzel eserler ve

insanlar için fayda sağlayan hizmetler değerlidir. Fakat bunlar Allah'a ve ahirete inanmadan yapıldığı takdirde karşılıkları da yalnız dünyada alınacaktır. Ahirette sahiplerine bir fayda sağlamayacaktır. Zaten bunları yapanların da amacı dünya hayatıyla sınırlıdır.

19-20. ayetlerde, zorba toplumları yok edip yerlerine başkalarını yerleştirmenin zor olduğunu düşünen inkârcılara cevap verilir. Yüce Allah, başkalarının yardımına muhtaç olmaksızın gökleri, yeri ve bunların üzerinde yaşayan varlıkları yaratmıştır. Öyleyse Rabb'imiz dilediğini yapma, onları yok edip yerine başka varlıklar getirme gücüne de sahiptir.

21. ayette, dünyada Allah'ın emir ve yasaklarını dinlemeyenlerin ahiretteki durumlarından bahsedilir. Dünyada kötülüklere öncülük eden liderlerle onlara uyan güçsüz kimselerin ahirette birbirlerini suçlayacakları haber verilir.

22. ayette, şeytanın ahiretteki itirafından bahsedilir. Şeytan, insanlara yalan vaatlerde bulunup onları aldattığını itiraf edecektir. **"...Aslında benim sizi zorlayacak gücüm yoktu. Benim yaptığım size çağrıda bulunmaktan ibaretti. Siz de benim çağrıma uydunuz..."** diyerek doğru yolda gitmek isteyenleri zorla yoldan çıkaracak gücünün bulunmadığını söyleyecektir. İnsanlara sadece vesvese yoluyla telkinde bulunduğunu, onların da bunu kabullendiğini ifade edecektir. Dolayısıyla şeytanı değil, kendilerini kınamaları gerektiğini söyleyecektir.

23. ayette, iman edip iyi işler yapanların ödülünün cennet olduğu hatırlatılır. Onların cennette birbirleriyle karşılaştıklarında söyledikleri söz "selam"dır.

Sıra Sende

Selam, "maddi manevi her türlü kötülük ve sıkıntılardan kurtulmak" anlamına gelir. Müslümanlar, hem bu dünyada hem de cennette karşılaştıklarında birbirlerine sevgi, dostluk, iyi niyet ve dileklerini ifade ederek dua ederler.
Siz de sürekli ettiğiniz bir duayı buraya yazar mısınız?

....
....
....
....
....
....
....
....

24-25. ayetlerde Allah Teâlâ'nın varlığına ve birliğine imanı yani kelimeitevhîdi ifade eden "güzel söz" bir ağaca benzetilir. Ağacın kökü yerin derinliklerine sağlam bir şekilde yerleşmiş, gövdesi ve dalları gökyüzüne doğru yükselmiş, her zaman meyve vermektedir: **"Allah'ın nasıl bir örnek getirdiğini görmedin mi? Güzel sözü, kökü sabit, dalları gökte olan güzel bir ağaca benzetti. O ağaç, Rabb'inin izniyle her zaman meyvesini verir. Öğüt alsınlar diye Allah insanlara böyle örnekler getirmektedir."** Ağaç nasıl meyve vermezse ve kuruyup yok olmaya mahkûmsa kötü söz de o şekilde sonuçsuz kalmaya mahkûmdur.

DÜŞÜNELİM

Bu ağaç nasıl Allah'ın izniyle her zaman meyve verip faydalı oluyorsa "kelimeitevhîd" de o şekilde faydalıdır. O da müminlerin kalplerine yerleşip kökleşince onların davranışlarını etkiler. İmanın ürünleri, meyveleri onların üzerinde güzel amel ve güzel ahlak olarak görülür. Onlar Allah'a karşı kulluk görevlerini yerine getirmeye çalıştıkları gibi, ilim, irfan ve güzel işleriyle de insanlık için daima faydalı olmaya gayret ederler. Öte yandan ağacın diri kalması için nasıl sulama ve budama gibi bakıma ihtiyacı varsa kalpteki iman da böyledir. Eğer mümin faydalı ilim, güzel amel, zikir ve tefekkürle onu beslemezse o da zayıflayıp yok olabilir. Peki ya sen bu konuda ne düşünüyorsun?

Zikir, güzel amel, ilim ve tefekkür ile imanımızı beslersek ne olur?

....

Bunları yapmazsak ne olur?

....

27. ayette, Allah'ın "sağlam söz"e iman eden müminlere dünya ve ahiretteki yardımından bahsedilir. Buradaki sağlam söz, 24. ayette geçen "güzel söz" ile eş anlamlı olarak "tevhîd" veya "kelime-i şehadet" anlamında kullanılmıştır. Peygamber Efendimiz de bu sözü "kelime-i şehadet" olarak açıklamıştır.[66] Yüce Rabb'imiz, bu sağlam sözü iman edenlerin kalbine yerleştirir. Böylece müminler, imanın verdiği şuurla dünyada güzel davranışlarda bulunur, kendilerini kötülüklerden korurlar. Dengeli ve mutlu bir hayat yaşarlar. Ahirette de kurtuluşa ererler.[67]

66. Buhârî, "Tefsîr", 14/2.
67. Komisyon, Kur'an Yolu, III, 281-287

Üçüncü Bölüm (28-34. ayetler)

Bu bölümdeki ayetlerde, Allah'ın nimetleri ve bu nimetlere karşı nankörlük edenlerin durumlarından bahsedilir. Ardından müminlerden namaz kılmaları, gizli açık hayır yapmaları istenir. Allah'ın yaratıcı kudretiyle ortaya çıkardığı tabiat varlıklarına ve insanın yararlarını amaçlayan düzene işaret edilir.

(DİA, c.21, s.352)

28-30. ayetlerde Allah'ın nimetlerine karşı nankörlük edenlerden ve onların kötü sonlarından bahsedilmektedir. Allah Teâlâ insanlara sayısız nimetler vermiştir. Doğru yolu göstermek ve insanca yaşamalarını sağlamak için peygamber ve kitap göndermiştir. Fakat bazı insanlar, bu nimetlere şükretmek yerine nankörlük ederek Allah'a ortak koşarlar. Peygamberi yalancılıkla suçlar ve Kur'an'ı kabul etmezler. Hatta başkalarının iman etmesini de engellemeye çalışırlar. İşte böyle kimselerin yeri cehennem ateşidir.

31. ayette inanan kullardan, hesap günü gelmeden önce namaz kılmaları ve gizli açık hayır yapmaları istenir: **"İman eden kullarıma söyle: Namazlarını dosdoğru kılsınlar, alım satımın bulunmadığı, dostluğun fayda vermediği bir gün gelmeden önce, onlara verdiğimiz rızıklardan Allah rızası için gizli ve açık harcasınlar."**

32-34. ayetlerde Allah'ın varlığı ve birliğini ispat eden apaçık delillerden bahsedilir. Göklerin ve yerin yaratılması, bulutlardan yağmurun indirilmesi, yağmur sayesinde ölü yeryüzüne yeniden hayat verilmesi ve burada canlılar için rızık olarak türlü türlü bitkilerin bitirilmesi, bu delillerden birkaçıdır. Denizde yüzen gemilerin, vadilerden akan ırmakların, düzenli olarak yörüngelerinde hareket eden ay ve güneşin, birbirini izleyen gece ve gündüzün insanın hizmetine sunulması da Allah'ın nimetlerindendir. **"O size istediğiniz her şeyden verdi. Allah'ın nimetini sayacak olsanız sayamazsınız. Doğrusu insan çok zalim, çok nankördür!"** O hâlde insanın yapması gereken, nimetlerden faydalanmak ve bu imkânı sağlayan yüce Allah'a şükretmektir.[68]

Allah Teâlâ önceki ayetlerde (28-34) genel olarak insanlığa verdiği nimetleri hatırlatmıştı. Burada da Hz. İbrâhîm'in duasını kabul etmek suretiyle özel olarak Mekkelilere vermiş olduğu nimetleri hatırlatmaktadır. Ayrıca Allah'ın verdiği sayısız ve sınırsız nimetlerin şükrünü yerine getiren Hz. İbrâhîm'in Allah'a karşı takındığı kulluk tavrı örnek gösterilmektedir. Onun bir kul olarak Allah'a nasıl yalvarıp yakardığı ve ondan istedikleri dile getirilmektedir. Kurtuluşun, Allah'ın birliği ilkesine dayanan Hz. İbrâhîm çizgisinde olduğuna işaret edilmektedir.

68. Komisyon, Kur'an Yolu, III, 287-289.

Dördüncü Bölüm (35-41. ayetler)

Bu bölüm, insanlığın büyük rehberlerinden olan Hz. İbrâhîm'in yüksek dinî kişiliğini yansıtan ayetlerden oluşur. Burada Hz. İbrâhîm'in, Mekke'nin hem bir güvenlik merkezi hem de tevhit merkezi olması dileğini de içeren son derece özlü örnek dua cümleleri yer alır.

(DİA, c.21, s.352)

İbrâhîm suresi, 35-41. ayetlerin meali:

35. Hani İbrâhîm demişti ki: "Rabb'im! Bu şehri güvenli kıl. Beni ve oğullarımı putlara tapmaktan uzak tut."
36. "Rabb'im! Çünkü o putlar insanlardan birçoğunu saptırdı. Artık kim bana uyarsa o, bendendir. Kim de bana karşı gelirse şüphesiz sen çok bağışlayan, çok merhamet edensin."
37. "Rabb'imiz! Ben çocuklarımdan bazısını, Senin kutsal evinin (Kâbe'nin) yanında ekin bitmez bir vadiye yerleştirdim. Rabb'imiz! Namazı dosdoğru kılmaları için (böyle yaptım). Sen de insanlardan bir kısmının gönüllerini onlara meylettir. Onları ürünlerinden rızıklandır. Umulur ki şükrederler."
38. "Rabb'imiz! Şüphesiz sen, gizlediğimizi de açığa vurduğumuzu da bilirsin. Yerde ve gökte hiçbir şey Allah'a gizli kalmaz."
39. "Hamd, iyice yaşlanmış iken bana İsmail'i ve İshak'ı veren Allah'a mahsustur. Şüphesiz Rabb'im duayı işitendir."
40. "Rabb'im! Beni namaza devam eden bir kimse eyle. Soyumdan da böyle kimseler yarat. Rabb'imiz! Duamı kabul eyle."
41. "Rabb'imiz! Hesap görülecek günde beni, ana babamı ve inananları bağışla."

DUA EDİYORUM

İbrâhîm suresi 35-41. ayetlerin mealini okuduktan sonra, Hz. İbrâhîm'in yaptığı dualara örnekler verin.

35. ayette Hz. İbrâhîm'in duası hatırlatılır. Burada geçen "putlar" kelimesi, Allah'tan başka kendisine ilahi güç veya nitelikler yakıştırılarak tapınma duygusu içerisinde değer verilen her şeyi ifade eder.

Can ve mal güvenliğinin bulunmadığı bir yerde dinî ve dünyevi görevler yerine getirilemeyeceği için Hz. İbrâhîm, öncelikle beldenin güvenli kılınmasını istemiştir. Sonra da insanlığı manevi felaketlere sürükleyen putperestlikten hem kendisini hem de soyundan gelenleri korumasını, yüce Allah'tan niyaz etmiştir.

36. ayette, İbrâhîm Aleyhisselâm'ın şirkten korunan müminleri kendi dininin mensuplarından ve kurtuluşa erenlerden saydığı bildirilir. O, kendisine karşı gelip isyan edenler hakkında ise "Sen çok bağışlayan, pek esirgeyensin." diyerek onları Allah'ın af ve bağışına havale etmiştir. Bu durum Hz. İbrâhîm'in şefkat ve merhametinin enginliğini göstermektedir.

37-40. ayetlerde yine Hz. İbrâhîm'in dualarına yer verilir. Hz. İbrâhîm, Allah'tan aldığı bir işaretle hanımı Hacer ve oğlu İsmail'i Mekke'ye götürüp Kâbe yakınlarında tarıma elverişli olmayan, çorak bir vadiye yerleştirdi. Bu esnada Hz. İbrâhîm bu vadinin yerleşim merkezi ve güvenli bir belde hâline gelmesi için Allah'a dua etti. Allah, Hz. İbrâhîm'in duasını kabul ederek Mekke'yi güvenli bir şehir hâline getirmiştir. Dünyanın çeşitli yerlerinde yetiştirilen ürünlerin gerek hac ve umre gibi ibadetler gerekse panayır vb. ticari vesilelerle buraya getirilmesini sağlamıştır.

BİL BAKALIM?

Hz. İbrâhîm, Allah'tan aldığı bir işaretle hanımı Hacer ve oğlu İsmail'i nereye götürüp yerleştirmiştir?

Rivayete göre Hz. İbrâhîm, oğlu İsmail doğduğu zaman 99 yaşındaydı. İshak doğduğunda ise 112 yaşında bulunuyordu. Hz. İbrâhîm, daha önce yaptığı duanın kabul edilip yaşlılığına rağmen kendisine bu iki çocuğu (Hz. İsmail ve Hz. İshak) lütfeden Allah'a nankörlük etmemiş, bu nimetleri hamd ve şükürle karşılamıştır. Bu şükrün bir göstergesi olarak, **""Rabb'im! Beni namaza devam eden bir kimse eyle. Soyumdan da böyle kimseler yarat. Rabb'imiz! Duamı kabul eyle."**[69] diye Rabb'ine yalvarmıştır. 41. ayette ise onun şu güzel duası bize öğretilmiştir: **"Rabb'imiz! Hesap kurulacağı gün beni, ana babamı ve inananları bağışla!"**[70]

---

69 İbrâhîm suresi, 40. ayet.
70. Komisyon, Kur'an Yolu, III, 289-291.

Beşinci Bölüm (42-52. ayetler)

Surenin son bölümünde, yukarıdaki konuların genel bir değerlendirmesi yapılır. Allah'ın bildirdiği hak ve adalet yoluna karşı savaş açanların kaçınılmaz sonlarıyla karşılaştıklarında, hissedecekleri derin pişmanlık duyguları, faydasız dilekleri ve nihayet çarptırılacakları ağır cezalar kısaca anlatılır.

(DİA, c.21, s.352)

42-43. ayetlerde, Allah'ın zalimlerin yaptıklarından habersiz olmadığı bildirilir. Allah Teâlâ'nın, zalimleri, yaptıklarından dolayı hemen cezalandırmamasının sebebi, onlara zaman vererek tövbe etmelerine imkân sağlamaktır. Tövbe etmedikleri takdirde ahirette gereken cezayı vermektir.

44-45. ayetlerde, ahirette zalimlerin iman edip güzel işler yapmak, böylece ahiret azabından kurtulmak için dünyaya geri gönderilmek isteyecekleri haber verilir. Oysa onlar, kendilerinden önceki kavimlerin başlarına gelenlerden haberdardı. Fakat zalimler, öncekilerin başına gelenleri duymazlıktan geldiler; ondan ibret almadılar. Öldükten sonra diriltileceklerini inkâr ettiler. Böylece dünyada iman edip güzel işler yapma fırsatını kaçırmış oldular.

46-47. ayetlerde, inkârcıların, kurmuş oldukları tuzaklarla Allah'ın dinini yıkamayacakları ifade edilir. Çünkü Allah Teâlâ gönderdiği kitabı koruyacağını ve peygamberlerine yardım edip onları zafere kavuşturacağını vadetmiştir. Allah, verdiği sözden dönmez.

48-51. ayetlerde, kıyâmet gününde kâinatta meydana gelecek köklü değişime işaret edilir. O gün insanların, dünyada yaptıklarının hesabını vermek üzere kabirlerinden kalkıp Allah'ın huzurunda toplanacakları haber verilir. Suçluların içine düştükleri kötü durum anlatılır.

Sure, bütün insanlara bir mesaj niteliği taşıyan 52. ayetle son bulur: **"İşte bu Kur'an, insanlara bir bildiridir; onunla uyarılmaları, ibadete layık olanın yalnızca Allah olduğunu bilmeleri ve aklı başında kişilerin iyice düşünüp anlamaları için gönderilmiştir."**[71]

71. Komisyon, Kur'an Yolu, III, 291-295.

İbrâhîm suresinden çıkarılabilecek sonuçlardan bazıları şunlardır:

- *Kur'an-ı Kerim, Yüce Allah tarafından insanların yolunu aydınlatmak üzere gönderilmiştir.*
- *Rabb'imiz, her peygamberi kendi toplumunun diliyle göndermiştir.*
- *Bütün peygamberler, toplumlarını tek Allah inancına çağırmışlardır.*
- *Biz de peygamberler gibi yalnız Rabb'imize güvenmeliyiz.*
- *Nimetlere şükredersek Allah bize daha fazlasını verir.*
- *Yüce Allah'ın bizim şükrümüze ihtiyacı yoktur.*
- *İman etmeden yapılan iyi işlerin Allah katında değeri yoktur.*
- *İnanıp iyi işler yaparsak Allah bizi cennetle ödüllendirir.*
- *Namazımızı kılmalı, Allah yolunda harcamada bulunmalıyız.*
- *İhtiyaç ve isteklerimiz için Hz. İbrâhîm gibi Rabb'imize dua etmeli, ona gönülden yalvarmalıyız.*
- *Allah'tan, günahlarımızı bağışlamasını istemeli, ana babamız ve bütün müminler için de dua etmeliyiz.*
- *Şeytanın hilelerine karşı dikkatli olmalıyız.*

Siz buna başka neler ekleyebilirsiniz?

....

....

....

....

....

3. Kur'an'dan Dualar Öğreniyorum (İsra 24)

Yüce Rabb'imiz, daha biz doğmadan bizim için dünyanın en değerli iki varlığı olan anne ve babamızı yarattı. Onları bizim dünyaya gelmemize aracı yaptı.

Sevgi deryası annemiz, bizi binbir güçlük ve büyük bir heyecanla dokuz ay karnında taşıdı. Sonra küçücük, çaresiz bir bebek olarak dünyaya geldik. Hiçbir şey bilmiyorduk. Ne yürümeyi, ne konuşmayı, ne de derdimizi anlatmayı.

Anne ve babamız, yüreklerindeki büyük sevgiyle bize kol kanat gerdiler. Sevgi ve ilgiye muhtaç olduğumuz bu dönemde hep yanımızda oldular. Bizim için nice zahmetlere katlandılar. Bize en ufak bir zararın gelmesine engel olmaya çalıştılar. Bizim elimiz, ayağımız, derdimizi anlatan dilimiz oldular. Açlığımızı, hastalığımızı, ağlamamızı, gülmemizi bizimle birlikte yaşadılar. Yavrularını soğuktan, sıcaktan, düşmandan korumak için kanatlarının altına alan bir kuş gibi, bizi şefkat ve merhamet kanatlarının altına aldılar. Şimdi biz büyüdük, anne babamızın yaşı ilerlemeye başladı. Biz güçlenirken, onlar güçlerini kaybediyor. O hâlde, iyilik ve şefkat örneği bu iki değerli varlığa karşı nasıl davranmalıyız?

Güçsüz dönemlerimizde anne babamızı bizim hizmetimize sunan yüce Allah, bize bu konuda şöyle yol gösteriyor:

"Rabb'in, kendisinden başkasına kulluk etmemenizi ve anne babaya iyi davranmanızı kesin olarak emretti. Eğer onlardan biri ya da her ikisi senin yanında ihtiyarlık çağına ulaşırsa sakın onlara 'öf!' bile deme, onları azarlama, onlara tatlı ve güzel söz söyle."[72] Bir sonraki ayet-i kerimede ise **"Onlara acıyarak alçak gönüllülük kanadını ger."**[73] buyurarak anne babamıza karşı alçak gönüllü davranmamızı istiyor. Sonra da onlar hayattayken veya öldükten sonra, dilimizden düşürmememiz gereken şu güzel duayı öğretiyor:

"Rabb'im! Tıpkı onların beni küçükken koruyup yetiştirdikleri gibi sen de onlara merhamet et."[74]

Düşünelim

Allah Teâlâ, yeri ve gökleri yarattığı gün, yüz rahmet yarattı. Her bir rahmet yerle gök arasını dolduracak kadardır. Bu yüz rahmetten yeryüzüne bir tek rahmet indirdi ki bu sayede anne yavrusuna, yabani hayvanlar ve kuşlar da birbirlerine merhamet ederler. Kıyamette ise o, bu rahmetin tamamı ile kullarına merhamet eder.

(Müslim, Tevbe 21.)

72. İsrâ suresi, 23. ayet.
73. İsrâ suresi, 24. ayet.
74. İsrâ suresi, 24. ayet.

Hz. Ömer Anlatıyor:

"Bir savaş sonrasında Rasûlullah'ın (s.a.v.) huzuruna bir grup esir getirilmişti. Bunların içinde emzikli çocuğunu kaybetmiş bir kadın vardı. Heyecan ve telaşla çocuğunu arıyordu. Nihayet esirler arasında yavrusunu buldu, hemen onu bağrına bastı ve emzirmeye başladı. Bu şefkat tablosunu gören Hz. Peygamber bize sordu:
'Şu kadının kendi çocuğunu ateşe atabileceğini düşünür müsünüz?' Biz de:
'Hayır, bunu asla yapmaz.' dedik. Bunun üzerine Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:
'Bilin ki Allah, kullarına bu kadının çocuğuna olan şefkatinden daha merhametlidir.'"

(Ebû Dâvûd, Cenâiz 1; İbn Mâce, Zühd 35.)

4. Kur'an Kavramlarını Öğreniyorum: Din, İman, Tevhit, İtaat

Din

Öğrenelim

Kur'an-ı Kerim'de din kelimesi "âdet, yol, gidişat; hesap, ceza, mükâfat, ceza ve mükâfatın verildiği gün; boyun eğme, kulluk, itaat" gibi pek çok anlama gelmektedir. Söz gelimi Mâûn suresinin başındaki "Dini yalanlayanı gördün mü? İşte o, öksüzü iter kakar, yoksulu doyurmaya ön ayak olmaz..." ayetlerinde geçen "din" kelimesi, ceza ve mükâfatın verildiği hesap günü anlamında kullanılmıştır.

(Komisyon, Temel Dini Terimler, s. 59-60.)

Allah Teâlâ, sayısız nimetlerle donattığı insanı, seçme özgürlüğü konusunda da yalnız bırakmamıştır. Doğru seçim yapabilmesi için ona akıl vermiş, ayrıca rehber olarak peygamberler görevlendirmiştir. İnsanları iyiliğe yöneltip kötülükten alıkoyacak, onların mutlu olmalarını sağlayacak kural ve tavsiyeler bildirmiştir. İşte yüce Rabb'imizin dünya ve ahirette mutlu olmalarını sağlamak için insanlara gönderdiği bu kural ve tavsiyelere din denir.[75]

75. Komisyon, Benim Güzel Dinim, III, 16.

Bilgi Kutusu

Mekke döneminin ilk zamanlarında inen ayetlerde “din” kelimesi, “yevm” kelimesiyle birlikte “yevmü’d-dîn (din günü, hesap, ceza ve ödül günü)” şeklinde de geçmektedir. Bu, insanın iman ve ameline göre hesaba çekileceği ahiret gününü ifade eder. Fâtiha suresinin 4. ayetinde geçen “din günü” ifadesi, bu anlamda kullanılmıştır.

(DİA, IX, 312.)

İslam’a göre ilk insan aynı zamanda ilk peygamberdir. Hz. Âdem’den Hz. Muhammed’e (s.a.v.) kadar bütün peygamberler kendi ümmetlerine Allah’ın bir olduğunu, ondan başkasına kulluk edilmemesi gerektiğini anlatarak İslam’ı onlara öğretmişlerdir. Dolayısıyla Allah’ın vahiy yoluyla insanlara gönderdiği ilahi dinin ortak adı “İslam”dır. **“Allah katında yegâne din İslam’dır...”**[76] ayeti bunu ifade etmektedir. Bakara suresinin 132. ayetinde de bu durum **“İbrâhîm bunu kendi oğullarına da vasiyet etti, Yakub da öyle: ‘Oğullarım! Allah sizin için bu dini (İslâm’ı) seçti. Siz de ancak Müslümanlar olarak ölün’ dedi.”** şeklinde yer almaktadır.

İnsanı yoktan var eden Yüce Rabb’imiz, bizi en iyi tanıyandır. Bedenimizin ve ruhumuzun ihtiyaçlarını en iyi bilen de odur. Öyleyse bizi hem dünyada hem ahirette mutlu edecek doğru kuralları, yani dini ancak Allah Teâlâ koyabilir. Ondan başkasının din koyma, dinin temel kurallarını değiştirme ve kaldırma yetkisi yoktur.[77] Allah’ın koyduğu tek din İslam olduğuna göre, onun dışındaki hiçbir din Allah katında kabul edilmeyecektir: **“Kim İslam’dan başka bir din ararsa bilsin ki kendisinden böyle bir din asla kabul edilmeyecektir. O, ahirette zarar edenlerden olacaktır.”**[78]

Her işi hikmetli olan Rabb’imiz hiçbir şeyi boş yere yaratmadığı gibi, biz insanları da başıboş bırakmamıştır. **“İnsan, kendisinin ‘başıboş’ bırakılacağını mı sanıyor?”**[79] buyurarak bu gerçeği bize hatırlatmıştır. Din vasıtasıyla, yaratılış gayemizi ve dünyada nasıl davranacağımızı bize öğretmiştir.

Bilgi Kutusu

DİN:

Allah tarafından peygamberler aracılığıyla gönderilen, aslını koruyan ve insan eliyle herhangi bir değişikliğe uğramayan din, gerçek din, İslam dini.
Hz. Âdem’den (a.s.) Hz. Muhammed’e (s.a.v.) kadar gönderilen bütün ilahî dinlerin ortak adı İslam’dır.

(Komisyon, Dini Terimler Sözlüğü, 75.)

76. Âl-i İmrân suresi, 19. ayet.
77. Komisyon, Benim Güzel Dinim, III, 22.
78. Âl-i İmrân suresi, 85. ayet.
79. Kıyâmet suresi, 36. ayet.

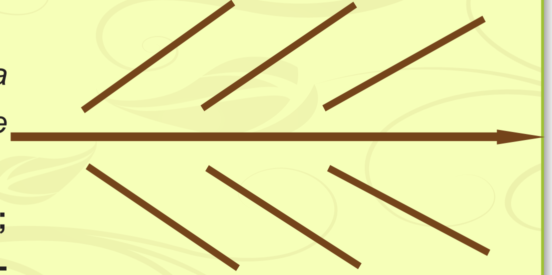
İnsan sürekli mutluluk arayışı içindedir. Din de insanın bu arayışına en güzel cevabı veren, ona gerçek mutluluğun yolunu gösteren en mükemmel araçtır. Çünkü o, insanla Allah arasındaki bağı kurar. Ölümün son olmayıp yeni bir hayatın başlangıcı olduğunu hatırlatır. Gönlümüze Allah sevgisini yerleştirir. Bize hem bu dünyada hem de ahirette mutlu olmanın yolunu gösterir. Rabb'imize en güzel ve en doğru şekilde nasıl şükredeceğimizi, ona nasıl kulluk edeceğimizi bize ancak din öğretir. **"Onlara, Allah'ın birliğine inanıp yalnız O'na kulluk etmeleri, namazı kılmaları, zekâtı vermeleri emredilmişti. İşte sağlam, dosdoğru din budur."**[80] ayeti gerçek dinin Allah tarafından gösterilen yol olduğunu ifade eder.

Sevgili Peygamberimiz bir defasında, arkadaşlarıyla otururken eline bir ağaç dalı aldı. Yere düz bir çizgi çizdi ve "Bu Allah Teâlâ'nın dosdoğru yoludur." buyurdu. Sonra söz konusu çizginin sağına ve soluna çizgiler çizdi ve:

"Bunlar da şeytanın yollarıdır." buyurdu. Daha sonra da mübarek ellerini ortadaki çizginin üzerine koydu ve En'am sûresi 153. ayeti okudu:

"Şüphesiz bu, Ben'im dosdoğru yolumdur; öyle ise ona tabi olun. Sizi Allah'ın yolundan ayıracak başka yollara uymayın. Takvaya erişesiniz diye Allah bunları size emretti."

(İbn-i Hanbel, III, 397)

Din bize, her yerde ve her zaman Yüce Yaratıcı'nın kontrol ve gözetimi altında olduğumuzu öğretir. Hiç kimse görmese dahi Allah tarafından görüldüğümüz ve öldükten sonra hesaba çekileceğimiz inancını içimize yerleştirir. **"Lokmân, oğluna şöyle öğüt verdi: Yavrucuğum! Yaptığın iyilik veya kötülük bir hardal tanesi ağırlığında bile olsa ve bu bir kayanın içinde veya göklerde yahut yerin derinliklerinde gizlense yine de Allah onu ortaya çıkarır. Doğrusu Allah, en ince işleri görüp bilmektedir ve her şeyden haberdardır."**[81] ayeti bunu açıkça ifade etmektedir. Bu manevi kontrol, iç dünyamızı kuşatır. Bizim kötü davranışlardan uzak durmamızı ve güzel ahlaklı olmamızı sağlar. [82]

80. Beyyine suresi, 5. ayet.
81. Lokmân suresi, 16. ayet.
82. Komisyon, Benim Güzel Dinim, III, 16-19.

İman

İman; Allah'ın varlığını, birliğini ve Hz. Peygamber'in Allah Teâlâ'dan getirdiği kesin hüküm ve bilgileri kalp ile tasdik etmek, tereddütsüz kabullenip teslim olmaktır. Böyle bir imana sahip kimseye "mümin" denir: **"Müminler ancak o kimselerdir ki Allah'a ve peygamberlerine inanırlar, sonra da şüpheye düşmezler. Allah yolunda mallarıyla ve canlarıyla cihat ederler. İşte onlar doğru kimselerin ta kendileridir."**[83]

Öğrenelim

İman sözlükte, "bir kişinin söylediği sözü tasdik etmek, doğrulamak, kabullenmek, gönül huzuru ile benimsemek, şüpheye yer vermeyecek şekilde kesin olarak yürekten inanmak ve güven vermek" anlamlarına gelir. (Ahmet Saim Kılavuz, "İman", İslam'da İnanç, İbadet ve Günlük Yaşayış Ansiklopedisi, II, 392.)

İmanın en kısa ifadesi, tevhit ve şehadet kelimelerinde özetlenmiştir. Allah'ı tek ilah tanıyan, Hz. Peygamber'i onun peygamberi olarak kabullenen kişi, diğer iman esaslarını ve onun getirdiği bütün hükümleri de toptan kabullenmiş demektir. Çünkü diğer iman esasları bize Hz. Peygamber aracılığıyla bildirilmiştir.[84]

Kur'an'da sabit olan ve sahih hadislerle de açıklanan iman esasları sadece altı maddeden ibaret değildir. Dinden olduğu kesin olarak kanıtlanmış inanç, ibadet ve ahlakla ilgili bütün hükümlere inanmak, bunların farz, helal veya haram olduğunu kabul etmek de mümin olmanın şartıdır.[85]

Allah'a, meleklere, kitaplara, peygamberlere, ahiret gününe, kaza ve kadere iman dinimizin temel inanç esaslarıdır. Farzlar ve haramlar da dinimizin temel hükümleridir. Allah Teâlâ namaz, oruç, hac, zekât gibi ibadetleri emretmiştir. Hırsızlık, adam öldürme, içki, kumar, faiz, zina, iftira gibi kötülükleri yasaklamıştır. İslam dininin emrettiği veya yasakladığı bu inanç esasları ve temel hükümlerinin hepsinin Allah tarafından kesin olarak emredildiğine veya yasaklandığına gönülden inanmamız gerekir.

İman kalple ilgili bir eylem[86] olmakla birlikte Kur'an'da, imanla ilahi emirlere uymak arasında sıkı bir ilişki kurulur. Cennet ehlinin iman edip güzel ve faydalı işler yapanlardan oluşacağı belirtilir: **"İman edip salih amel işleyenlere, içlerinden ırmaklar akan cennetler vardır. İşte büyük başarı budur."**[87]

83. Hucurât suresi, 15. ayet.
84. Ahmet Saim Kılavuz, "İman", İslam'da İnanç, İbadet ve Günlük Yaşayış Ansiklopedisi, II, 392-394.
85. Mustafa Sinanoğlu, "İman", DİA, XXII, 214.
86. Hucurât suresi, 14. ayet.
87. Burûc suresi, 11. ayet.

Müminlerin Allah'tan başka bir ilaha tapmamak, onun haram kıldığı cana kıymamak ve zina etmemek gibi yasaklara uydukları bildirilir: **"Onlar, Allah'ın yanı sıra başka bir ilaha kulluk etmeyen, haksız yere, Allah'ın haram kıldığı cana kıymayan ve zina etmeyen kimselerdir…"**[88]

Müminlerin, oruç tutmak, namaz kılmak, iyiliği emretmek ve kötülüğü engellemek gibi buyrukları yerine getirdikleri belirtilir: **"Bunlar, tövbe edenler, ibadet edenler, hamt edenler, oruç tutanlar, rüku ve secde edenler, iyiliği emredip kötülükten alıkoyanlar ve Allah'ın koyduğu sınırları hakkıyla koruyanlardır. Müminleri müjdele."**[89]

Müminler Allah anıldığı zaman yürekleri titreyen, ayetleri okunduğunda imanları artan ve yalnız Rabb'lerine güvenen, namazlarını kılan ve servetlerinden Allah yolunda harcayan kimseler olarak nitelendirilir: **"Müminler ancak o kimselerdir ki Allah anıldığı zaman kalpleri ürperir. Onun ayetleri kendilerine okunduğu zaman bu, onların imanlarını artırır. Onlar sadece Rabb'lerine tevekkül ederler. Onlar namazı dosdoğru kılan, kendilerine rızık olarak verdiğimiz şeylerden, Allah yolunda harcayan kimselerdir. İşte onlar gerçekten müminlerdir. Onlara, Rabb'leri katında yüksek mertebeler, bağışlanma ve cömertçe verilmiş rızık vardır."**[90]

Mümin kimsenin özelliklerini yazalım

....
....
....
....
....
....
....
....
....
....
....
....
....

88. Furkân suresi, 68. ayet.
89. Tevbe suresi, 112. ayet.
90. Enfâl suresi, 2-4. ayetler. Ayrıca bk. Bakara suresi, 1-5, Müminûn suresi, 1-11, Furkân suresi, 63-77, Hucurât suresi, 10-14. ayetler.

Böylece imanın, Allah'ın rızasına uygun amellerle tamamlanması gerektiğine işaret edilir.[91] Çünkü iman, bütün ibadetlerin temelidir. İbadetler, ancak iman ile değer kazanır. İbadetlerimizi severek yapmak, güzel ahlaklı olmak, yaptığımız her işte Allah'ın hoşnutluğunu gözetmek gibi davranışlar, imanımızın en güzel meyveleridir. Aynı zamanda bu davranışlar, imanımızın kuvvetlenmesini de sağlayacaktır. [92]

Bir kimse Allah'ın varlığını, birliğini ve Hz. Muhammed'in (s.a.v.) peygamberliğini inkâr ederse "kâfir" olur. İmanın aslı kalbin kabul etmesi, Hz. Peygamber'in getirdiklerinin özgür irade ile gönülden benimsenmesidir. Bu sebeple, bir kimse, diliyle inandığını söylediği hâlde kalbi ile kabul edip benimsemez ise mümin değil, ikiyüzlü davranan bir "münafık" olur: **"İnsanlardan, inanmadıkları hâlde, Allah'a ve ahiret gününe inandık diyenler de vardır. Bunlar Allah'ı ve müminleri aldatmaya çalışırlar. Oysa sadece kendilerini aldatırlar da farkında değillerdir. Onların kalplerinde (münafıklıktan kaynaklanan) bir hastalık vardır…"[93]**

Nasıl ki imanın aslı, kalbin kabul etmesi ise inkârın da aslı kalbin inkârıdır. Sahâbilerden Ammâr b. Yâsir, Kureyş müşriklerinin ağır baskılarına ve ölüm tehditlerine dayanamayarak, kalben inanmakla beraber diliyle Müslüman olmadığını söylemek zorunda kalmıştır. Daha sonra Ammâr'ın çok üzgün ve perişan hâlde Sevgili Peygamberimize gelip olayı anlatması üzerine, Rasûlullah Efendimiz, ona aynı durum tekrar başına gelirse aynı şeyi yapabileceğini belirtmiştir. Bu olay üzerine de Nahl suresinin 106. ayeti inmiştir: *"Kalbi imanla dolu iken, küfre zorlanan müstesna olmak üzere kim iman ettikten sonra Allah'ı inkâr eder ve küfre kalbini açarsa, Allah'ın gazabı onların başınadır."[94]*

Bilgi Kutusu

İmanın makbul olması için gerekli şartlardan bir kısmı şunlardır:

1. İmanın hür iradeye dayalı bir tercih olması, baskı, tehdit veya dünya hayatından ümit kesme (ye's) durumunda gerçekleşmemiş bulunması gerekir.
2. Mümin, iman esaslarından birini inkâr anlamına gelen tutum ve davranışlardan kaçınmalıdır. Örneğin Allah'a iman eden ve onun gönderdiği bütün peygamberleri tasdik edip de Hz. Muhammed'in (s.a.v.) peygamberliğine inanmayan bir kimseye mümin denilemez.
3. Mümin Allah'ın rahmetinden ne ümitsiz ne de emin olmalıdır. Korku ile ümit arasında bulunmalıdır.

(Diyanet İşleri Başkanlığı, İlmihal: İman ve İbadetler, C I, s. 74.)

---

91. Mustafa Sinanoğlu, "İman", DİA, XXII, 212-213.
92. Komisyon, Benim Güzel Dinim, III, 50.
93. Bakara suresi, 8-10. ayetler.
94. İbnü'l-Esir, Üsdü'l-Ğabe, IV, 130, Kahire, 1970.

OKUYALIM-DÜŞÜNELİM

Hz. Ömer (r.a.) anlatıyor:
Bir gün, Rasûlullah'ın (s.a.v) huzurunda bulunduğumuz sırada, elbisesi beyaz mı beyaz, saçları siyah mı siyah, yoldan gelmiş bir hâli olmayan ve içimizden kimsenin tanımadığı bir adam çıkageldi. Peygamber'in yanına sokuldu, önüne oturdu, dizlerini Peygamber'in dizlerine dayadı, ellerini (kendi) dizlerinin üstüne koydu ve: "Ey Muhammed, bana İslam'ı anlat!" dedi. Rasûlullah (s.a.v): "İslam, Allah'tan başka ilah olmadığına ve Muhammed'in Allah'ın rasûlü olduğuna şehadet etmen, namazı dosdoğru kılman, zekâtı (tastamam) vermen, ramazan orucunu (eksiksiz) tutman, yoluna güç yetirebilirsen Kâbe'yi ziyaret (hac) etmendir." buyurdu. Adam: "Doğru söyledin." dedi. Onun hem sorup hem de tasdik etmesi tuhafımıza gitti. Adam: "Şimdi de imanı anlat bana." dedi. Rasûlullah (s.a.v) : "Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine, ahiret gününe inanmandır. Yine kadere, hayrına ve şerrine iman etmendir." buyurdu. Adam tekrar: "Doğru söyledin." diye tasdik etti ve: "Peki ihsan nedir, onu da anlat." dedi. Rasûlullah (s.a.v): "İhsan, Allah'a onu görüyormuşsun gibi kulluk etmendir. Sen onu görmüyorsan da o seni mutlaka görüyor." buyurdu. Adam yine: "Doğru söyledin." dedi, sonra da: "Kıyamet ne zaman kopacak?" diye sordu. Peygamber (s.a.v): "Kendisine soru yöneltilen, bu konuda sorandan daha bilgili değildir." cevabını verdi. Adam: "O hâlde alametlerini söyle." dedi. Rasûlullah (s.a.v): "Annelerin, kendilerine cariye muamelesi yapacak çocuklar doğurması, yalın ayak, başı kabak, çıplak koyun çobanlarının, yüksek ve mükemmel binalarda birbirleriyle yarışmalarıdır." buyurdu. Adam (sessizce), çekip gitti. Ben bir süre öylece kalakaldım. Daha sonra Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem: "Ey Ömer, soru soran kişi kimdi, biliyor musun?" buyurdu. Ben: "Allah ve Resûlü bilir." dedim. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: "O Cebrail'di. Size dininizi öğretmeye geldi." buyurdu.

(Buhârî, İman 1; Müslim, İman 1)

•Metinde geçen iman esasları nelerdir?
•İhsan nedir?
•İhsan ile iman arasındaki ilişki nedir?

Tevhit

> **Öğrenelim**
> Tevhit sözlükte, "birleme, bir olduğuna karar verme, tek kılma" anlamına gelir.
> (Komisyon, Dinî Terimler Sözlüğü, s. 365.)

Tevhit; yüce Allah'ı zatında, sıfatlarında ve fiillerinde bir ve tek kabul etmek, eşi ve benzerinin bulunmadığına inanmak, hiçbir şeyi ortak koşmadan ibadeti yalnız Allah için yapmaktır.[95]

Tevhit inancının özü, Allah Teâlâ'yı tek ilah, tek yaratıcı ve kulluk edilmeye layık tek varlık kabul etmektir. Tevhit ehli, yani Müslüman olabilmek için Allah'ın varlığına inanmamız yeterli değildir. Allah'tan başka ilah olmadığına, onun tek yaratıcı, tek rızık verici, tek hüküm koyucu olduğuna, kulluk edilmeye layık tek ilahın olduğuna da inanmamız gerekir:

"De ki: Şüphesiz benim namazım da diğer ibadetlerim de yaşamam da ölümüm de âlemlerin Rabb'i Allah içindir. Onun hiçbir ortağı yoktur. İşte ben bununla emrolundum. Ben Müslümanların ilkiyim…" [96]
"...De ki: Her şeyin Rabb'i o iken ben başka bir Rabb mı arayayım?..."[97]
"...Size gökten ve yerden rızık verecek Allah'tan başka yaratıcı mı var?..."[98]
"...Hüküm, ancak Allah'a aittir. O, kendisinden başka hiçbir şeye tapmamanızı emretmiştir. İşte doğru din budur..." [99]

Bu inancımızı ortaya koyan en güzel ve özlü ifade, "Allah'tan başka ilah yoktur" anlamına gelen "Lâ ilahe illallah" cümlesidir. Bundan dolayı, bu cümleye tevhit kelimesi (Kelime-i tevhîd) denir.

> *Peygamber Efendimiz bize, kelime-i tevhîdi çok tekrarlamayı ve bu şekilde imanımızı diri tutmayı tavsiye etmiştir: "Lâ ilahe illallah'ı çok söyleyerek imanınızı tazeleyiniz."*
> *(Ahmed b. Hanbel, Müsned, II, 359)*

95. Ahmet Saim Kılavuz, "İman", İslam'da İnanç, İbadet ve Günlük Yaşayış Ansiklopedisi, III, 359.
96. En'âm suresi, 162-163. ayetler.
97. En'âm suresi, 164. ayet.
98. Fâtır suresi, 3. ayet.
99. Yûsuf suresi, 40. ayet.

Kur'an-ı Kerim'in üzerinde en fazla durduğu konu tevhittir. Allah Teâlâ Kur'an'da "Vâhid (Bir)", "Ehad (Tek)" gibi sıfatlarla nitelenir. Birçok ayette de Allah'tan başka ilah olmadığı vurgulanır:

"Allah, kendisinden başka hiçbir ilah olmayandır…"[100]

"İşte sizin Rabb'iniz Allah. Ondan başka hiçbir ilah yoktur. O, her şeyin yaratıcısıdır. Öyle ise O'na kulluk edin. O her şeye vekil (her şeyi yöneten, görüp gözeten)dir."[101]

"Sizin ilahınız bir tek ilahtır. Ondan başka ilah yoktur. O Rahman'dır, Rahîm'dir."[102]

Kur'an'da, kâinattaki eşsiz düzenin ancak tek ilah tarafından kurulabileceği bildirilir. Yüce Allah'tan başka ilah veya ilahlar kabul etmenin mantıklı olmadığı vurgulanır:

"Eğer yerde ve gökte Allah'tan başka tanrılar bulunsaydı, yer ve gök, (bunların nizamı) kesinlikle bozulup gitmişti. Demek ki Arş'ın Rabbi olan Allah, onların yakıştırdıkları sıfatlardan münezzehtir."[103]

"Allah'a ibadet edin ve O'na hiçbir şeyi ortak koşmayın..."[104]

Tevhit, İslam dininin en önemli özelliğidir. İslam'a göre ilk peygamber Hz. Âdem'den (a.s.) son peygamber Hz. Muhammed'e (s.a.v.) kadar bütün peygamberler bu inancı, insanların gönüllerine yerleştirmeye çalışmışlardır: **"Senden önce gönderdiğimiz bütün peygamberlere, 'Şüphesiz, benden başka hiçbir ilah yoktur. Öyleyse bana ibadet edin.' diye vahyetmişizdir."**[105]

Tevhidin zıddı "şirk"tir. Yalnız Allah'a özgü konularda bir başka varlığı O'na eş veya denk kabul etmek tevhit inancıyla bağdaşmaz. **"Şüphesiz Allah, kendisine ortak koşulmasını bağışlamaz. Bunun dışındaki günahları, dilediği kimseler için bağışlar. Allah'a ortak koşan, kuşkusuz, derin bir sapıklığa düşmüştür."**[106] buyrularak şirkin bağışlanmayacak büyük bir günah olduğu bildirilmiştir. Mekke müşrikleri, Allah'ın varlığını kabul ettikleri hâlde, başka varlıkları O'na ortak koştukları için şirke düşmüşler, bu sebeple Kur'an'da "müşrik" olarak nitelenmişlerdir.

Bilgi Notu

Kur'an-ı Kerim'de tevhidi en özlü biçimde ifade eden sure, İhlâs suresidir. Bu sebeple ona "tevhit suresi" de denilmiştir:

"(Ey Muhammed) de ki: O, Allah'tır, bir tektir. Allah Samed'dir (Her şey ona muhtaçtır. O, hiçbir şeye muhtaç değildir). O, doğurmamış ve doğmamıştır. Hiçbir şey ona denk ve benzer değildir."

---

100. Bakara suresi, 255. ayet.
101. En'âm suresi, 102. ayet.
102. Bakara suresi, 163. ayet.
103. Enbiyâ suresi, 22. ayet.
104. Nisâ suresi, 36. ayet.
105. Enbiyâ suresi, 25. ayet.
106. Nisâ suresi, 116. ayet.

Kur'an-ı Kerim'in pek çok ayetinde Allah'ın bir ve tek olduğu, hiçbir eşi ve benzerinin bulunmadığı ortaya konmuştur. Tevhite zıt olan şirke karşı peygamberlerin vermiş oldukları tevhit mücadelesinden örnekler gösterilmiştir. [107]

Düşünelim

Tevhit inancına sahip bir mümin aşağıdakilerden başka ne söylemiş olabilir?
- Ben bir tek ilah ve bir tek yaratıcı tanıyorum; o da Allah'tır.

Etkinlik

≈ *Hiçbir varlığı aracı kılmadan sadece ona ibadet ve kulluk ediyorum.*

≈ *Sadece ondan yardım istiyor, yalnız ona sığınıyorum.*

≈ *Onun bütün emrettiklerini seviyor, yasakladıklarını sevmiyorum.*

≈ ....

≈ ....

≈ ....

İtaat

Öğrenelim

İtaat sözlükte, "boyun eğme, uyma, söz dinleme, emre uygun hareket etme, emre saygı gösterme" anlamına gelir.

İtaat; Allah'a, Peygamber'e ve büyüklere saygılı olmak ve onların buyruklarına uymaktır.[108] Kur'an'da itaat kavramının temelini Allah'a itaat oluşturur. Allah'a itaat emrinin hemen ardından Peygamber'e itaat gelir. Allah'a ve Resulü'ne itaati emreden bazı ayetler, itaatin imanın bir sonucu ve mümin olmanın temel özelliği olduğunu belirtir:

107. Ahmet Saim Kılavuz, "İman", İslam'da İnanç, İbadet ve Günlük Yaşayış Ansiklopedisi, III, 359-360.
108. Mustafa Çağrıcı, "İtaat", İslam'da İnanç, İbadet ve Günlük Yaşayış Ansiklopedisi, II, 480.

"... (Ey müminler!) Allah'a ve Resulü'ne itaat edin…"[109]

"Aralarında hüküm vermek için Allah'a (Kur'an'a) ve Resulü'ne davet edildiklerinde, müminlerin söyleyeceği söz ancak, 'İşittik ve iman ettik.' demeleridir. İşte onlar kurtuluşa erenlerin ta kendileridir." [110]

Bu özelliğe sahip bulunanların ödülleri de şu şekilde bildirilir:

"Kim Allah'a ve Peygamber'e itaat ederse işte onlar, Allah'ın kendilerine nimet verdiği peygamberlerle, sıddıklarla, şehitlerle ve iyi kimselerle birliktedirler. Bunlar ne güzel arkadaştır!"[111]

"...Kim Allah'a ve Peygamber'ine itaat ederse Allah onu, içinden ırmaklar akan, içinde ebedî kalacakları cennetlere yerleştirir. İşte büyük başarı budur." [112]

Allah ve Resulü ile birlikte, Müslüman yöneticilere de (ulü'l-emr) itaat edilmesi emredilmiştir. Nisâ suresinin 59. ayetinde şöyle buyrulmaktadır:

"Ey iman edenler! Allah'a itaat edin. Peygamber'e ve sizden olan ulü'l-emre de itaat edin..."

Ayet ve hadislerde Allah'a, Resulü'ne, yöneticilere itaatin yanı sıra ana babaya iyi davranma gereği vurgulanmıştır. Ayrıca büyüklere, eğitim ve öğretime katkıda bulunan hocalara ve âlimlere itaat etmek, onların sözlerini dinlemek de bir erdem olarak görülmüştür.[113]

Bununla birlikte, **"Eğer, hakkında hiçbir bilgi sahibi olmadığın bir şeyi bana ortak koşman için seninle uğraşırlarsa, onlara itaat etme. Fakat dünyada onlarla iyi geçin. Bana yönelenlerin yoluna uy..."**[114] ayeti ve Peygamber Efendimizin "Allah'a isyan sayılan bir konuda kula itaat edilemez."[115] anlamındaki hadisi, Allah dışındaki varlıklara itaatin sınırsız olmadığını gösterir. Dolayısıyla itaat, Allah'a isyanı içermeyen, haram ve günah olmayan emirlerle sınırlıdır. Bu sınırlama, "Yaratana isyan konusunda yaratılmışa itaat yoktur." şeklinde genel bir prensip hâline gelmiştir.

Bilgi Kutusu

Kur'an-ı Kerim'de, itaat edilmemesi gereken kişiler de bildirilmiştir. Bunların bazılarını şu şekilde sıralamak mümkündür: kötü ahlaklı ve günahkâr kimseler (Kalem suresi, 10-13. ayetler.), Allah'ın koyduğu sınırları aşanlar (Şuarâ suresi, 151. ayet.), yönetimleri altında bulunan kimseleri Allah yolundan uzaklaştıran gruplar (Ahzâb suresi, 64-68. ayetler.).

109. Enfâl suresi, 1. ayet.
110. Nûr suresi, 51. ayet.
111. Nisâ suresi, 69. ayet.
112. Nisâ suresi, 13. ayet.
113. Ömer Mahir Alper, "İtaat", DİA, XXIII, 445.
114. Lokmân suresi, 15. ayet.
115. Buhârî, Ahkâm, 4; Müslim, İmâre, 39.

ÜNİTEMİZİ DEĞERLENDİRELİM

A - Aşağıdaki sorulara cevap veriniz.

1. Kur'an-ı Kerim'in İslam dinindeki yeri nedir?
2. Hz. Davud kimdir? Kur'an-ı Kerim'de hangi surede hayatının önemli bir kısmı anlatılır?
3. Hz. Süleyman kimdir? Kur'an-ı Kerim'de hangi surede hayatının önemli bir kısmı anlatılır?
4. İsra suresinin 24. ayetindeki duanın anlamını arkadaşlarınızla paylaşınız.
5. İbrâhîm suresinde bahsedilen konulardan ikisini yazınız.

A) ....

B) ....

B - Aşağıdaki çoktan seçmeli soruların doğru seçeneklerini işaretleyiniz.

1. Aşağıdakilerden hangisi Kur'an'ın temel amaçlarından biri değildir?

A) İnsana Allah, evren ve varlıklarla ilgili doğru bilgi vermek.
B) İnsana tarihî bilgiler vermek.
C) İnsanın doğru inancı bulmasını sağlamak.
D) İnsanı doğru davranışlar yapmaya yönlendirmek.

2. Aşağıdakilerden hangisi Davud'un (a.s.) özelliklerinden değildir?

A) Sesi güzeldir.
B) Demir döver.
C) Hayvanların dilini bilen peygamberdir.
D) Kendisine Zebur adlı kutsal kitap verilmiştir.

C - Aşağıdaki kavramlarla tanımları eşleştiriniz.

Kavram	Tanım
Din	Allah'a, Peygamber'e ve büyüklere saygılı olmak ve onların emirlerine uymaktır.
İtaat	Yüce Allah'ı zatında, sıfatlarında ve fiillerinde bir ve tek kabul etmek; eşi ve benzerinin bulunmadığına inanmak ve hiçbir şeyi ortak koşmadan ibadeti yalnız Allah için yapmaktır.
İman	Allah'ın varlığını, birliğini ve Hz. Peygamber'in Allah Teâlâ'dan getirdiği kesin hüküm ve bilgileri kalp ile tasdik etmek, tereddütsüz kabullenip teslim olmaktır.
Tevhit	Yüce Rabb'imizin, insanların dünya ve ahirette mutlu olmalarını sağlamak için gönderdiği kural ve tavsiyelerdir.

2. Ünite
KUR'AN-I KERİM'İ GÜZEL OKUMA

Ünitemize Hazırlanalım

1- Bakara suresi, Mülk suresi ve Fetih suresini tanıtıcı bilgi kartları hazırlayınız.

2- Kâfirûn, Fîl, Kureyş ve Mâûn surelerinin anlamlarını araştırınız.

3- Kur'an-ı Kerim okurken yapılan uzatmalar, ses ve dudak hareketlerinin nasıl ve niçin yapıldığını araştırınız.

مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللّٰهِؕ وَالَّذ۪ينَ مَعَهُٓ اَشِدَّٓاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَٓاءُ بَيْنَهُمْ
تَرٰيهُمْ رُكَّعاً سُجَّداً يَبْتَغُونَ فَضْلاً مِنَ اللّٰهِ وَرِضْوَاناًۘ س۪يمَاهُمْ
ف۪ي وُجُوهِهِمْ مِنْ اَثَرِ السُّجُودِؕ ذٰلِكَ مَثَلُهُمْ فِي التَّوْرٰيةِۚ وَمَثَلُهُمْ
فِي الْاِنْج۪يلِۚ كَزَرْعٍ اَخْرَجَ شَطْـَٔهُ فَاٰزَرَهُ فَاسْتَغْلَظَ فَاسْتَوٰى
عَلٰى سُوقِه۪ يُعْجِبُ الزُّرَّاعَ لِيَغ۪يظَ بِهِمُ الْكُفَّارَؕ وَعَدَ اللّٰهُ الَّذ۪ينَ
اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْهُمْ مَغْفِرَةً وَاَجْراً عَظ۪يماً ٢٩

وَلَوْ اَنَّهُمْ

BİRBİRİMİZİ GELİŞTİRELİM

Sınıfta birkaç grup oluşturunuz. Yüzünden okunacak bölümleri grup arkadaşlarınıza okuyunuz. Birbirinizin hatalarını tespit edip düzelterek okuyuşunuzu geliştiriniz.

KENDİMİZİ GELİŞTİRELİM

Yüzünden okunacak her bir bölümü en az on defa okuyunuz. İlk ve son okuyuşlarınızın süresini kronometre ile belirleyerek bir çizelgeye kaydediniz. Okuyuş hızındaki gelişiminizi gözlemleyiniz.

وَهُوَ الَّذٖى كَفَّ اَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْ وَاَيْدِيَكُمْ عَنْهُمْ بِبَطْنِ مَكَّةَ
مِنْ بَعْدِ اَنْ اَظْفَرَكُمْ عَلَيْهِمْ ۜ وَكَانَ اللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصٖيرًا
﴿٢٤﴾ هُمُ الَّذٖينَ كَفَرُوا وَصَدُّوكُمْ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ
وَالْهَدْىَ مَعْكُوفًا اَنْ يَبْلُغَ مَحِلَّهُ ۜ وَلَوْلَا رِجَالٌ مُؤْمِنُونَ
وَنِسَٓاءٌ مُؤْمِنَاتٌ لَمْ تَعْلَمُوهُمْ اَنْ تَطَؤُ۫هُمْ فَتُصٖيبَكُمْ مِنْهُمْ
مَعَرَّةٌ بِغَيْرِ عِلْمٍ ۚ لِيُدْخِلَ اللّٰهُ فٖى رَحْمَتِهٖ مَنْ يَشَٓاءُ ۚ لَوْ تَزَيَّلُوا
لَعَذَّبْنَا الَّذٖينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابًا اَلٖيمًا ﴿٢٥﴾ اِذْ جَعَلَ
الَّذٖينَ كَفَرُوا فٖى قُلُوبِهِمُ الْحَمِيَّةَ حَمِيَّةَ الْجَاهِلِيَّةِ فَاَنْزَلَ
اللّٰهُ سَكٖينَتَهُ عَلٰى رَسُولِهٖ وَعَلَى الْمُؤْمِنٖينَ وَاَلْزَمَهُمْ كَلِمَةَ
التَّقْوٰى وَكَانُٓوا اَحَقَّ بِهَا وَاَهْلَهَا ۜ وَكَانَ اللّٰهُ بِكُلِّ شَيْءٍ
عَلٖيمًا ﴿٢٦﴾ لَقَدْ صَدَقَ اللّٰهُ رَسُولَهُ الرُّؤْيَا بِالْحَقِّ ۚ لَتَدْخُلُنَّ
الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ اِنْ شَٓاءَ اللّٰهُ اٰمِنٖينَ ۙ مُحَلِّقٖينَ رُؤُ۫سَكُمْ
وَمُقَصِّرٖينَ ۙ لَا تَخَافُونَ ۜ فَعَلِمَ مَا لَمْ تَعْلَمُوا فَجَعَلَ مِنْ دُونِ
ذٰلِكَ فَتْحًا قَرٖيبًا ﴿٢٧﴾ هُوَ الَّذٖٓى اَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدٰى
وَدٖينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدّٖينِ كُلِّهٖ ۜ وَكَفٰى بِاللّٰهِ شَهٖيدًا ۜ ﴿٢٨﴾

قُلْ لِلْمُخَلَّفٖينَ مِنَ الْاَعْرَابِ سَتُدْعَوْنَ اِلٰى قَوْمٍ اُو۬لٖى بَأْسٍ
شَدٖيدٍ تُقَاتِلُونَهُمْ اَوْ يُسْلِمُونَۚ فَاِنْ تُطٖيعُوا يُؤْتِكُمُ اللّٰهُ اَجْرًا
حَسَنًاۚ وَاِنْ تَتَوَلَّوْا كَمَا تَوَلَّيْتُمْ مِنْ قَبْلُ يُعَذِّبْكُمْ عَذَابًا اَلٖيمًا
﴿١٦﴾ لَيْسَ عَلَى الْاَعْمٰى حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْاَعْرَجِ حَرَجٌ وَلَا عَلَى
الْمَرٖيضِ حَرَجٌۜ وَمَنْ يُطِعِ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرٖى
مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُۚ وَمَنْ يَتَوَلَّ يُعَذِّبْهُ عَذَابًا اَلٖيمًا ﴿١٧﴾ لَقَدْ
رَضِىَ اللّٰهُ عَنِ الْمُؤْمِنٖينَ اِذْ يُبَايِعُونَكَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ فَعَلِمَ
مَا فٖى قُلُوبِهِمْ فَاَنْزَلَ السَّكٖينَةَ عَلَيْهِمْ وَاَثَابَهُمْ فَتْحًا قَرٖيبًا
﴿١٨﴾ وَمَغَانِمَ كَثٖيرَةً يَأْخُذُونَهَاۜ وَكَانَ اللّٰهُ عَزٖيزًا حَكٖيمًا ﴿١٩﴾
وَعَدَكُمُ اللّٰهُ مَغَانِمَ كَثٖيرَةً تَأْخُذُونَهَا فَعَجَّلَ لَكُمْ هٰذِهٖ وَكَفَّ
اَيْدِىَ النَّاسِ عَنْكُمْۚ وَلِتَكُونَ اٰيَةً لِلْمُؤْمِنٖينَ وَيَهْدِيَكُمْ
صِرَاطًا مُسْتَقٖيمًا ﴿٢٠﴾ وَاُخْرٰى لَمْ تَقْدِرُوا عَلَيْهَا قَدْ اَحَاطَ
اللّٰهُ بِهَاۜ وَكَانَ اللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدٖيرًا ﴿٢١﴾ وَلَوْ قَاتَلَكُمُ الَّذٖينَ
كَفَرُوا لَوَلَّوُا الْاَدْبَارَ ثُمَّ لَا يَجِدُونَ وَلِيًّا وَلَا نَصٖيرًا ﴿٢٢﴾ سُنَّةَ
اللّٰهِ الَّتٖى قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلُۚ وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللّٰهِ تَبْدٖيلًا ﴿٢٣﴾

الْحِزْبُ ٣

اِنَّ الَّذ۪ينَ يُبَايِعُونَكَ اِنَّمَا يُبَايِعُونَ اللّٰهَۜ يَدُ اللّٰهِ فَوْقَ
اَيْد۪يهِمْۚ فَمَنْ نَكَثَ فَاِنَّمَا يَنْكُثُ عَلٰى نَفْسِه۪ۚ وَمَنْ اَوْفٰى
بِمَا عَاهَدَ عَلَيْهُ اللّٰهَ فَسَيُؤْت۪يهِ اَجْراً عَظ۪يماً ﴿١٠﴾ سَيَقُولُ
لَكَ الْمُخَلَّفُونَ مِنَ الْاَعْرَابِ شَغَلَتْنَٓا اَمْوَالُنَا وَاَهْلُونَا
فَاسْتَغْفِرْ لَنَاۚ يَقُولُونَ بِاَلْسِنَتِهِمْ مَا لَيْسَ ف۪ي قُلُوبِهِمْۜ قُلْ فَمَنْ
يَمْلِكُ لَكُمْ مِنَ اللّٰهِ شَيْـٔاً اِنْ اَرَادَ بِكُمْ ضَرّاً اَوْ اَرَادَ بِكُمْ
نَفْعاًۜ بَلْ كَانَ اللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَب۪يراً ﴿١١﴾ بَلْ ظَنَنْتُمْ اَنْ لَنْ
يَنْقَلِبَ الرَّسُولُ وَالْمُؤْمِنُونَ اِلٰٓى اَهْل۪يهِمْ اَبَداً وَزُيِّنَ ذٰلِكَ
ف۪ي قُلُوبِكُمْ وَظَنَنْتُمْ ظَنَّ السَّوْءِۚ وَكُنْتُمْ قَوْماً بُوراً ﴿١٢﴾ وَمَنْ
لَمْ يُؤْمِنْ بِاللّٰهِ وَرَسُولِه۪ فَاِنَّٓا اَعْتَدْنَا لِلْكَافِر۪ينَ سَع۪يراً ﴿١٣﴾
وَلِلّٰهِ مُلْكُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِۜ يَغْفِرُ لِمَنْ يَشَٓاءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ
يَشَٓاءُۜ وَكَانَ اللّٰهُ غَفُوراً رَح۪يماً ﴿١٤﴾ سَيَقُولُ الْمُخَلَّفُونَ اِذَا
انْطَلَقْتُمْ اِلٰى مَغَانِمَ لِتَأْخُذُوهَا ذَرُونَا نَتَّبِعْكُمْۚ يُر۪يدُونَ اَنْ
يُبَدِّلُوا كَلَامَ اللّٰهِۜ قُلْ لَنْ تَتَّبِعُونَا كَذٰلِكُمْ قَالَ اللّٰهُ مِنْ قَبْلُۚ
فَسَيَقُولُونَ بَلْ تَحْسُدُونَنَاۜ بَلْ كَانُوا لَا يَفْقَهُونَ اِلَّا قَل۪يلاً ﴿١٥﴾

3. Fetih Suresi

مَدَنِيَّةٌ سُورَةُ الْفَتْحِ اٰيَاتُهَا ٢٩

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

اِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحاً مُب۪يناًۙ ﴿١﴾ لِيَغْفِرَ لَكَ اللّٰهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ
ذَنْبِكَ وَمَا تَاَخَّرَ وَيُتِمَّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكَ وَيَهْدِيَكَ صِرَاطاً مُسْتَق۪يماًۙ
﴿٢﴾ وَيَنْصُرَكَ اللّٰهُ نَصْراً عَز۪يزاً ﴿٣﴾ هُوَ الَّذ۪ٓي اَنْزَلَ السَّك۪ينَةَ
ف۪ي قُلُوبِ الْمُؤْمِن۪ينَ لِيَزْدَادُٓوا ا۪يمَاناً مَعَ ا۪يمَانِهِمْۜ وَلِلّٰهِ جُنُودُ
السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِۜ وَكَانَ اللّٰهُ عَل۪يماً حَك۪يماًۙ ﴿٤﴾ لِيُدْخِلَ
الْمُؤْمِن۪ينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ جَنَّاتٍ تَجْر۪ي مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ
خَالِد۪ينَ ف۪يهَا وَيُكَفِّرَ عَنْهُمْ سَيِّـَٔاتِهِمْۜ وَكَانَ ذٰلِكَ عِنْدَ اللّٰهِ فَوْزاً
عَظ۪يماًۙ ﴿٥﴾ وَيُعَذِّبَ الْمُنَافِق۪ينَ وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْمُشْرِك۪ينَ
وَالْمُشْرِكَاتِ الظَّٓانّ۪ينَ بِاللّٰهِ ظَنَّ السَّوْءِۜ عَلَيْهِمْ دَٓائِرَةُ السَّوْءِۚ
وَغَضِبَ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ وَلَعَنَهُمْ وَاَعَدَّ لَهُمْ جَهَنَّمَۜ وَسَٓاءَتْ مَص۪يراً
﴿٦﴾ وَلِلّٰهِ جُنُودُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِۜ وَكَانَ اللّٰهُ عَز۪يزاً حَك۪يماً
﴿٧﴾ اِنَّٓا اَرْسَلْنَاكَ شَاهِداً وَمُبَشِّراً وَنَذ۪يراًۙ ﴿٨﴾ لِتُؤْمِنُوا بِاللّٰهِ
وَرَسُولِه۪ وَتُعَزِّرُوهُ وَتُوَقِّرُوهُۜ وَتُسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَاَص۪يلاً ﴿٩﴾

الْجُزْءُ ٢٩ — ٦٧ سُورَةُ الْمُلْكِ — ٥٦٣

فَلَمَّا رَاَوْهُ زُلْفَةً سٖيٓـئَتْ وُجُوهُ الَّذٖينَ كَفَرُوا وَقٖيلَ هٰذَا الَّذٖى
كُنْتُمْ بِهٖ تَدَّعُونَ ﴿٢٧﴾ قُلْ اَرَاَيْتُمْ اِنْ اَهْلَكَنِىَ اللّٰهُ وَمَنْ مَعِىَ اَوْ
رَحِمَنَاۙ فَمَنْ يُجٖيرُ الْكَافِرٖينَ مِنْ عَذَابٍ اَلٖيمٍ ﴿٢٨﴾ قُلْ هُوَ الرَّحْمٰنُ
اٰمَنَّا بِهٖ وَعَلَيْهِ تَوَكَّلْنَاۚ فَسَتَعْلَمُونَ مَنْ هُوَ فٖى ضَلَالٍ مُبٖينٍ ﴿٢٩﴾
قُلْ اَرَاَيْتُمْ اِنْ اَصْبَحَ مَٓاؤُ۬كُمْ غَوْرًا فَمَنْ يَأْتٖيكُمْ بِمَٓاءٍ مَعٖينٍ ﴿٣٠﴾

KORO ÇALIŞMASI YAPALIM

Yüzünden okuyacağınız her bir bölümü, öğretmeniniz kelime kelime okuduktan sonra koro hâlinde tekrar ediniz.

ALTINI ÇİZELİM

Yüzünden okuyacağınız her bir bölümü, CD, mp3 veya öğretmeninizden dinleyiniz. Dinleme esnasında tespit edebildiğiniz tecvit kurallarının altını, kurşun kalemle çiziniz.

وَاَسِرُّوا قَوْلَكُمْ اَوِ اجْهَرُوا بِهٖ اِنَّهُ عَلٖيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿١٣﴾ اَلَا يَعْلَمُ
مَنْ خَلَقَ وَهُوَ اللَّطٖيفُ الْخَبٖيرُ ﴿١٤﴾ هُوَ الَّذٖى جَعَلَ لَكُمُ الْاَرْضَ
ذَلُولًا فَامْشُوا فٖى مَنَاكِبِهَا وَكُلُوا مِنْ رِزْقِهٖ وَاِلَيْهِ النُّشُورُ ﴿١٥﴾
ءَاَمِنْتُمْ مَنْ فِى السَّمَٓاءِ اَنْ يَخْسِفَ بِكُمُ الْاَرْضَ فَاِذَا هِىَ تَمُورُ ﴿١٦﴾
اَمْ اَمِنْتُمْ مَنْ فِى السَّمَٓاءِ اَنْ يُرْسِلَ عَلَيْكُمْ حَاصِبًا فَسَتَعْلَمُونَ
كَيْفَ نَذٖيرِ ﴿١٧﴾ وَلَقَدْ كَذَّبَ الَّذٖينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَكَيْفَ كَانَ نَكٖيرِ
﴿١٨﴾ اَوَلَمْ يَرَوْا اِلَى الطَّيْرِ فَوْقَهُمْ صَٓافَّاتٍ وَيَقْبِضْنَ مَا يُمْسِكُهُنَّ
اِلَّا الرَّحْمٰنُ اِنَّهُ بِكُلِّ شَیْءٍ بَصٖيرٌ ﴿١٩﴾ اَمَّنْ هٰذَا الَّذٖى هُوَ جُنْدٌ
لَكُمْ يَنْصُرُكُمْ مِنْ دُونِ الرَّحْمٰنِ اِنِ الْكَافِرُونَ اِلَّا فٖى غُرُورٍ ﴿٢٠﴾
اَمَّنْ هٰذَا الَّذٖى يَرْزُقُكُمْ اِنْ اَمْسَكَ رِزْقَهُ بَلْ لَجُّوا فٖى عُتُوٍّ وَنُفُورٍ
﴿٢١﴾ اَفَمَنْ يَمْشٖى مُكِبًّا عَلٰى وَجْهِهٖٓ اَهْدٰٓى اَمَّنْ يَمْشٖى سَوِيًّا عَلٰى
صِرَاطٍ مُسْتَقٖيمٍ ﴿٢٢﴾ قُلْ هُوَ الَّذٖٓى اَنْشَاَكُمْ وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ
وَالْاَبْصَارَ وَالْاَفْـِٔدَةَ قَلٖيلًا مَا تَشْكُرُونَ ﴿٢٣﴾ قُلْ هُوَ الَّذٖى ذَرَاَكُمْ
فِى الْاَرْضِ وَاِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٢٤﴾ وَيَقُولُونَ مَتٰى هٰذَا الْوَعْدُ اِنْ كُنْتُمْ
صَادِقٖينَ ﴿٢٥﴾ قُلْ اِنَّمَا الْعِلْمُ عِنْدَ اللّٰهِ وَاِنَّمَٓا اَنَا۬ نَذٖيرٌ مُبٖينٌ ﴿٢٦﴾

فَلَمَّا

2. Mülk Suresi

مَكِّيَّةٌ **سُورَةُ الْمُلْكِ** اٰيَاتُهَا ٣٠

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

تَبَارَكَ الَّذ۪ي بِيَدِهِ الْمُلْكُۘ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَد۪يرٌۙ ﴿١﴾ اَلَّذ۪ي خَلَقَ
الْمَوْتَ وَالْحَيٰوةَ لِيَبْلُوَكُمْ اَيُّكُمْ اَحْسَنُ عَمَلًاۜ وَهُوَ الْعَز۪يزُ الْغَفُورُۙ
﴿٢﴾ اَلَّذ۪ي خَلَقَ سَبْعَ سَمٰوَاتٍ طِبَاقًاۜ مَا تَرٰى ف۪ي خَلْقِ الرَّحْمٰنِ مِنْ
تَفَاوُتٍۜ فَارْجِعِ الْبَصَرَۙ هَلْ تَرٰى مِنْ فُطُورٍ ﴿٣﴾ ثُمَّ ارْجِعِ الْبَصَرَ كَرَّتَيْنِ
يَنْقَلِبْ اِلَيْكَ الْبَصَرُ خَاسِئًا وَهُوَ حَس۪يرٌ ﴿٤﴾ وَلَقَدْ زَيَّنَّا السَّمَٓاءَ
الدُّنْيَا بِمَصَاب۪يحَ وَجَعَلْنَاهَا رُجُومًا لِلشَّيَاط۪ينِ وَاَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابَ
السَّع۪يرِ ﴿٥﴾ وَلِلَّذ۪ينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ عَذَابُ جَهَنَّمَۜ وَبِئْسَ الْمَص۪يرُ ﴿٦﴾
اِذَٓا اُلْقُوا ف۪يهَا سَمِعُوا لَهَا شَه۪يقًا وَهِيَ تَفُورُۙ ﴿٧﴾ تَكَادُ تَمَيَّزُ مِنَ
الْغَيْظِۜ كُلَّمَٓا اُلْقِيَ ف۪يهَا فَوْجٌ سَاَلَهُمْ خَزَنَتُهَٓا اَلَمْ يَأْتِكُمْ نَذ۪يرٌ ﴿٨﴾
قَالُوا بَلٰى قَدْ جَٓاءَنَا نَذ۪يرٌ فَكَذَّبْنَا وَقُلْنَا مَا نَزَّلَ اللّٰهُ مِنْ شَيْءٍۚ اِنْ
اَنْتُمْ اِلَّا ف۪ي ضَلَالٍ كَب۪يرٍ ﴿٩﴾ وَقَالُوا لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ اَوْ نَعْقِلُ مَا كُنَّا ف۪ٓي
اَصْحَابِ السَّع۪يرِ ﴿١٠﴾ فَاعْتَرَفُوا بِذَنْبِهِمْۚ فَسُحْقًا لِاَصْحَابِ السَّع۪يرِ
﴿١١﴾ اِنَّ الَّذ۪ينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ بِالْغَيْبِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَاَجْرٌ كَب۪يرٌ ﴿١٢﴾

وَاِنْ كُنْتُمْ عَلٰى سَفَرٍ وَلَمْ تَجِدُوا كَاتِبًا فَرِهَانٌ مَقْبُوضَةٌ
فَاِنْ اَمِنَ بَعْضُكُمْ بَعْضًا فَلْيُؤَدِّ الَّذِى اؤْتُمِنَ اَمَانَتَهُ
وَلْيَتَّقِ اللّٰهَ رَبَّهُ وَلَا تَكْتُمُوا الشَّهَادَةَ وَمَنْ يَكْتُمْهَا
فَاِنَّهُٓ اٰثِمٌ قَلْبُهُ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ ﴿٢٨٣﴾ لِلّٰهِ مَا فِى
السَّمٰوَاتِ وَمَا فِى الْاَرْضِ وَاِنْ تُبْدُوا مَا فٓى اَنْفُسِكُمْ
اَوْ تُخْفُوهُ يُحَاسِبْكُمْ بِهِ اللّٰهُ فَيَغْفِرُ لِمَنْ يَشَٓاءُ وَيُعَذِّبُ
مَنْ يَشَٓاءُ وَاللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَیْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٨٤﴾ اٰمَنَ الرَّسُولُ بِمَٓا
اُنْزِلَ اِلَيْهِ مِنْ رَبِّهٖ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ اٰمَنَ بِاللّٰهِ وَمَلٰٓئِكَتِهٖ
وَكُتُبِهٖ وَرُسُلِهٖ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ اَحَدٍ مِنْ رُسُلِهٖ وَقَالُوا سَمِعْنَا
وَاَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَاِلَيْكَ الْمَصِيرُ ﴿٢٨٥﴾ لَا يُكَلِّفُ اللّٰهُ
نَفْسًا اِلَّا وُسْعَهَا لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ
رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَٓا اِنْ نَسِينَٓا اَوْ اَخْطَأْنَا رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ
عَلَيْنَٓا اِصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا رَبَّنَا
وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهٖ وَاعْفُ عَنَّا وَاغْفِرْ لَنَا
وَارْحَمْنَا اَنْتَ مَوْلٰينَا فَانْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿٢٨٦﴾

يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُٓوا اِذَا تَدَايَنْتُمْ بِدَيْنٍ اِلٰٓى اَجَلٍ مُسَمًّى
فَاكْتُبُوهُۜ وَلْيَكْتُبْ بَيْنَكُمْ كَاتِبٌ بِالْعَدْلِۖ وَلَا يَأْبَ
كَاتِبٌ اَنْ يَكْتُبَ كَمَا عَلَّمَهُ اللّٰهُ فَلْيَكْتُبْۚ وَلْيُمْلِلِ الَّذ۪ي
عَلَيْهِ الْحَقُّ وَلْيَتَّقِ اللّٰهَ رَبَّهُ وَلَا يَبْخَسْ مِنْهُ شَيْـًٔاۜ فَاِنْ
كَانَ الَّذ۪ي عَلَيْهِ الْحَقُّ سَف۪يهًا اَوْ ضَع۪يفًا اَوْ لَا يَسْتَط۪يعُ
اَنْ يُمِلَّ هُوَ فَلْيُمْلِلْ وَلِيُّهُ بِالْعَدْلِۜ وَاسْتَشْهِدُوا شَه۪يدَيْنِ
مِنْ رِجَالِكُمْۚ فَاِنْ لَمْ يَكُونَا رَجُلَيْنِ فَرَجُلٌ وَامْرَاَتَانِ
مِمَّنْ تَرْضَوْنَ مِنَ الشُّهَدَٓاءِ اَنْ تَضِلَّ اِحْدٰيهُمَا فَتُذَكِّرَ
اِحْدٰيهُمَا الْاُخْرٰىۜ وَلَا يَأْبَ الشُّهَدَٓاءُ اِذَا مَا دُعُواۜ وَلَا
تَسْـَٔمُٓوا اَنْ تَكْتُبُوهُ صَغ۪يرًا اَوْ كَب۪يرًا اِلٰٓى اَجَلِه۪ۜ ذٰلِكُمْ
اَقْسَطُ عِنْدَ اللّٰهِ وَاَقْوَمُ لِلشَّهَادَةِ وَاَدْنٰٓى اَلَّا تَرْتَابُٓوا
اِلَّٓا اَنْ تَكُونَ تِجَارَةً حَاضِرَةً تُد۪يرُونَهَا بَيْنَكُمْ فَلَيْسَ
عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ اَلَّا تَكْتُبُوهَاۜ وَاَشْهِدُٓوا اِذَا تَبَايَعْتُمْۖ وَلَا
يُضَٓارَّ كَاتِبٌ وَلَا شَه۪يدٌۜ وَاِنْ تَفْعَلُوا فَاِنَّهُ فُسُوقٌ بِكُمْۜ
وَاتَّقُوا اللّٰهَۜ وَيُعَلِّمُكُمُ اللّٰهُۜ وَاللّٰهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَل۪يمٌ ﴿٢٨٢﴾

اَلَّذ۪ينَ يَأْكُلُونَ الرِّبٰوا لَا يَقُومُونَ اِلَّا كَمَا يَقُومُ الَّذ۪ي
يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّۜ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ قَالُٓوا اِنَّمَا
الْبَيْعُ مِثْلُ الرِّبٰواۢ وَاَحَلَّ اللّٰهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبٰواۜ فَمَنْ
جَٓاءَهُ مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّه۪ فَانْتَهٰى فَلَهُ مَا سَلَفَۜ وَاَمْرُهُٓ اِلَى
اللّٰهِۜ وَمَنْ عَادَ فَاُو۬لٰٓئِكَ اَصْحَابُ النَّارِۚ هُمْ ف۪يهَا خَالِدُونَ
﴿٢٧٥﴾ يَمْحَقُ اللّٰهُ الرِّبٰوا وَيُرْبِي الصَّدَقَاتِۜ وَاللّٰهُ لَا يُحِبُّ
كُلَّ كَفَّارٍ اَث۪يمٍ ﴿٢٧٦﴾ اِنَّ الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
وَاَقَامُوا الصَّلٰوةَ وَاٰتَوُا الزَّكٰوةَ لَهُمْ اَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْۚ وَلَا
خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٢٧٧﴾ يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا
اتَّقُوا اللّٰهَ وَذَرُوا مَا بَقِيَ مِنَ الرِّبٰٓوا اِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِن۪ينَ
﴿٢٧٨﴾ فَاِنْ لَمْ تَفْعَلُوا فَأْذَنُوا بِحَرْبٍ مِنَ اللّٰهِ وَرَسُولِه۪ۚ وَاِنْ
تُبْتُمْ فَلَكُمْ رُؤُ۫سُ اَمْوَالِكُمْۚ لَا تَظْلِمُونَ وَلَا تُظْلَمُونَ ﴿٢٧٩﴾
وَاِنْ كَانَ ذُو عُسْرَةٍ فَنَظِرَةٌ اِلٰى مَيْسَرَةٍۜ وَاَنْ تَصَدَّقُوا خَيْرٌ
لَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٢٨٠﴾ وَاتَّقُوا يَوْمًا تُرْجَعُونَ ف۪يهِ اِلَى
اللّٰهِ ثُمَّ تُوَفّٰى كُلُّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ع ﴿٢٨١﴾

وَمَٓا اَنْفَقْتُمْ مِنْ نَفَقَةٍ اَوْ نَذَرْتُمْ مِنْ نَذْرٍ فَاِنَّ اللّٰهَ
يَعْلَمُهُۜ وَمَا لِلظَّالِمٖينَ مِنْ اَنْصَارٍ ﴿٢٧٠﴾ اِنْ تُبْدُوا
الصَّدَقَاتِ فَنِعِمَّا هِيَۚ وَاِنْ تُخْفُوهَا وَتُؤْتُوهَا
الْفُقَرَٓاءَ فَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْۜ وَيُكَفِّرُ عَنْكُمْ مِنْ
سَيِّـَٔاتِكُمْۜ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبٖيرٌ ﴿٢٧١﴾ لَيْسَ عَلَيْكَ
هُدٰيهُمْ وَلٰكِنَّ اللّٰهَ يَهْدٖى مَنْ يَشَٓاءُۜ وَمَا تُنْفِقُوا
مِنْ خَيْرٍ فَلِاَنْفُسِكُمْۜ وَمَا تُنْفِقُونَ اِلَّا ابْتِغَٓاءَ وَجْهِ
اللّٰهِۜ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ يُوَفَّ اِلَيْكُمْ وَاَنْتُمْ لَا
تُظْلَمُونَ ﴿٢٧٢﴾ لِلْفُقَرَٓاءِ الَّذٖينَ اُحْصِرُوا فٖى سَبٖيلِ
اللّٰهِ لَا يَسْتَطٖيعُونَ ضَرْبًا فِى الْاَرْضِۘ يَحْسَبُهُمُ
الْجَاهِلُ اَغْنِيَٓاءَ مِنَ التَّعَفُّفِۚ تَعْرِفُهُمْ بِسٖيمٰيهُمْۚ
لَا يَسْـَٔلُونَ النَّاسَ اِلْحَافًاۜ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ
فَاِنَّ اللّٰهَ بِهٖ عَلٖيمٌ ﴿٢٧٣﴾ اَلَّذٖينَ يُنْفِقُونَ اَمْوَالَهُمْ
بِالَّيْلِ وَالنَّهَارِ سِرًّا وَعَلَانِيَةً فَلَهُمْ اَجْرُهُمْ
عِنْدَ رَبِّهِمْۚ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٢٧٤﴾

وَمَثَلُ الَّذٖينَ يُنْفِقُونَ اَمْوَالَهُمُ ابْتِغَٓاءَ مَرْضَاتِ اللّٰهِ
وَتَثْبٖيتاً مِنْ اَنْفُسِهِمْ كَمَثَلِ جَنَّةٍ بِرَبْوَةٍ اَصَابَهَا وَابِلٌ
فَاٰتَتْ اُكُلَهَا ضِعْفَيْنِۚ فَاِنْ لَمْ يُصِبْهَا وَابِلٌ فَطَلٌّۜ وَاللّٰهُ
بِمَا تَعْمَلُونَ بَصٖيرٌ ﴿٢٦٥﴾ اَيَوَدُّ اَحَدُكُمْ اَنْ تَكُونَ لَهُ جَنَّةٌ
مِنْ نَخٖيلٍ وَاَعْنَابٍ تَجْرٖى مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُۙ لَهُ فٖيهَا
مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِۙ وَاَصَابَهُ الْكِبَرُ وَلَهُ ذُرِّيَّةٌ ضُعَفَٓاءُۖ
فَاَصَابَهَٓا اِعْصَارٌ فٖيهِ نَارٌ فَاحْتَرَقَتْۜ كَذٰلِكَ يُبَيِّنُ اللّٰهُ
لَكُمُ الْاٰيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ ﴿٢٦٦﴾ يَٓا اَيُّهَا الَّذٖينَ اٰمَنُٓوا
اَنْفِقُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا كَسَبْتُمْ وَمِمَّٓا اَخْرَجْنَا لَكُمْ
مِنَ الْاَرْضِۖ وَلَا تَيَمَّمُوا الْخَبٖيثَ مِنْهُ تُنْفِقُونَ وَلَسْتُمْ
بِاٰخِذٖيهِ اِلَّٓا اَنْ تُغْمِضُوا فٖيهِۜ وَاعْلَمُٓوا اَنَّ اللّٰهَ غَنِىٌّ
حَمٖيدٌ ﴿٢٦٧﴾ اَلشَّيْطَانُ يَعِدُكُمُ الْفَقْرَ وَيَأْمُرُكُمْ بِالْفَحْشَٓاءِۚ
وَاللّٰهُ يَعِدُكُمْ مَغْفِرَةً مِنْهُ وَفَضْلاًۜ وَاللّٰهُ وَاسِعٌ عَلٖيمٌۚ
﴿٢٦٨﴾ يُؤْتِى الْحِكْمَةَ مَنْ يَشَٓاءُۚ وَمَنْ يُؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ
اُوتِىَ خَيْراً كَثٖيراًۜ وَمَا يَذَّكَّرُ اِلَّٓا اُولُوا الْاَلْبَابِ ﴿٢٦٩﴾

وَاِذْ قَالَ اِبْرٰهٖيمُ رَبِّ اَرِنٖي كَيْفَ تُحْيِ الْمَوْتٰىؕ قَالَ اَوَلَمْ
تُؤْمِنْؕ قَالَ بَلٰى وَلٰكِنْ لِيَطْمَئِنَّ قَلْبٖيؕ قَالَ فَخُذْ اَرْبَعَةً مِنَ
الطَّيْرِ فَصُرْهُنَّ اِلَيْكَ ثُمَّ اجْعَلْ عَلٰى كُلِّ جَبَلٍ مِنْهُنَّ جُزْءًا
ثُمَّ ادْعُهُنَّ يَأْتٖينَكَ سَعْيًاؕ وَاعْلَمْ اَنَّ اللّٰهَ عَزٖيزٌ حَكٖيمٌ ع
﴿٢٦٠﴾ مَثَلُ الَّذٖينَ يُنْفِقُونَ اَمْوَالَهُمْ فٖي سَبٖيلِ اللّٰهِ كَمَثَلِ
حَبَّةٍ اَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلَ فٖي كُلِّ سُنْبُلَةٍ مِائَةُ حَبَّةٍؕ وَاللّٰهُ
يُضَاعِفُ لِمَنْ يَشَٓاءُؕ وَاللّٰهُ وَاسِعٌ عَلٖيمٌ ﴿٢٦١﴾ اَلَّذٖينَ يُنْفِقُونَ
اَمْوَالَهُمْ فٖي سَبٖيلِ اللّٰهِ ثُمَّ لَا يُتْبِعُونَ مَٓا اَنْفَقُوا مَنًّا وَلَٓا
اَذًىۙ لَهُمْ اَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْۚ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ
يَحْزَنُونَ ﴿٢٦٢﴾ قَوْلٌ مَعْرُوفٌ وَمَغْفِرَةٌ خَيْرٌ مِنْ صَدَقَةٍ يَتْبَعُهَٓا
اَذًىؕ وَاللّٰهُ غَنِيٌّ حَلٖيمٌ ﴿٢٦٣﴾ يَٓا اَيُّهَا الَّذٖينَ اٰمَنُوا لَا تُبْطِلُوا
صَدَقَاتِكُمْ بِالْمَنِّ وَالْاَذٰىۙ كَالَّذٖي يُنْفِقُ مَالَهُ رِئَٓاءَ النَّاسِ
وَلَا يُؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِؕ فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ صَفْوَانٍ
عَلَيْهِ تُرَابٌ فَاَصَابَهُ وَابِلٌ فَتَرَكَهُ صَلْدًاؕ لَا يَقْدِرُونَ عَلٰى
شَيْءٍ مِمَّا كَسَبُواؕ وَاللّٰهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرٖينَ ﴿٢٦٤﴾

اَللّٰهُ وَلِيُّ الَّذٖينَ اٰمَنُوا يُخْرِجُهُمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ اِلَى النُّورِ
وَالَّذٖينَ كَفَرُٓوا اَوْلِيَٓاؤُهُمُ الطَّاغُوتُ يُخْرِجُونَهُمْ مِنَ
النُّورِ اِلَى الظُّلُمَاتِ اُو۬لٰٓئِكَ اَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فٖيهَا
خَالِدُونَ ﴿٢٥٧﴾ اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذٖي حَٓاجَّ اِبْرٰهٖيمَ فٖي رَبِّهٖٓ
اَنْ اٰتٰيهُ اللّٰهُ الْمُلْكَ اِذْ قَالَ اِبْرٰهٖيمُ رَبِّيَ الَّذٖي يُحْيٖي
وَيُمٖيتُ قَالَ اَنَا اُحْيٖي وَاُمٖيتُ قَالَ اِبْرٰهٖيمُ فَاِنَّ اللّٰهَ
يَأْتٖي بِالشَّمْسِ مِنَ الْمَشْرِقِ فَأْتِ بِهَا مِنَ الْمَغْرِبِ
فَبُهِتَ الَّذٖي كَفَرَ وَاللّٰهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمٖينَ ﴿٢٥٨﴾
اَوْ كَالَّذٖي مَرَّ عَلٰى قَرْيَةٍ وَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلٰى عُرُوشِهَا قَالَ
اَنّٰى يُحْيٖي هٰذِهِ اللّٰهُ بَعْدَ مَوْتِهَا فَاَمَاتَهُ اللّٰهُ مِائَةَ عَامٍ ثُمَّ
بَعَثَهُ قَالَ كَمْ لَبِثْتَ قَالَ لَبِثْتُ يَوْمًا اَوْ بَعْضَ يَوْمٍ
قَالَ بَلْ لَبِثْتَ مِائَةَ عَامٍ فَانْظُرْ اِلٰى طَعَامِكَ وَشَرَابِكَ
لَمْ يَتَسَنَّهْ وَانْظُرْ اِلٰى حِمَارِكَ وَلِنَجْعَلَكَ اٰيَةً لِلنَّاسِ
وَانْظُرْ اِلَى الْعِظَامِ كَيْفَ نُنْشِزُهَا ثُمَّ نَكْسُوهَا لَحْمًا
فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُ قَالَ اَعْلَمُ اَنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدٖيرٌ ﴿٢٥٩﴾

تِلْكَ الرُّسُلُ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلٰى بَعْضٍۢ مِنْهُمْ مَنْ كَلَّمَ اللّٰهُ
وَرَفَعَ بَعْضَهُمْ دَرَجَاتٍۜ وَاٰتَيْنَا عٖيسَى ابْنَ مَرْيَمَ الْبَيِّنَاتِ
وَاَيَّدْنَاهُ بِرُوحِ الْقُدُسِۜ وَلَوْ شَٓاءَ اللّٰهُ مَا اقْتَتَلَ الَّذٖينَ مِنْ
بَعْدِهِمْ مِنْ بَعْدِ مَا جَٓاءَتْهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَلٰكِنِ اخْتَلَفُوا
فَمِنْهُمْ مَنْ اٰمَنَ وَمِنْهُمْ مَنْ كَفَرَۜ وَلَوْ شَٓاءَ اللّٰهُ مَا اقْتَتَلُوا
وَلٰكِنَّ اللّٰهَ يَفْعَلُ مَا يُرٖيدُ ﴿٢٥٣﴾ يَٓا اَيُّهَا الَّذٖينَ اٰمَنُٓوا اَنْفِقُوا
مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ اَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا بَيْعٌ فٖيهِ وَلَا خُلَّةٌ وَلَا
شَفَاعَةٌۜ وَالْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٢٥٤﴾ اَللّٰهُ لَٓا اِلٰهَ اِلَّا هُوَۚ
اَلْحَيُّ الْقَيُّومُۚ لَا تَأْخُذُهُ سِنَةٌ وَلَا نَوْمٌۜ لَهُ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَمَا
فِي الْاَرْضِۜ مَنْ ذَا الَّذٖي يَشْفَعُ عِنْدَهُٓ اِلَّا بِاِذْنِهٖۜ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ
اَيْدٖيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْۚ وَلَا يُحٖيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهٖٓ اِلَّا بِمَا
شَٓاءَۚ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَۚ وَلَا يَؤُدُهُ حِفْظُهُمَاۚ
وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظٖيمُ ﴿٢٥٥﴾ لَٓا اِكْرَاهَ فِي الدّٖينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ
مِنَ الْغَيِّۚ فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنْ بِاللّٰهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ
بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقٰىۗ لَا انْفِصَامَ لَهَاۜ وَاللّٰهُ سَمٖيعٌ عَلٖيمٌ ﴿٢٥٦﴾

فَلَمَّا فَصَلَ طَالُوتُ بِالْجُنُودِ قَالَ اِنَّ اللّٰهَ مُبْتَلٖيكُمْ
بِنَهَرٍ فَمَنْ شَرِبَ مِنْهُ فَلَيْسَ مِنّٖي وَمَنْ لَمْ يَطْعَمْهُ
فَاِنَّهُ مِنّٖٓي اِلَّا مَنِ اغْتَرَفَ غُرْفَةً بِيَدِهٖ فَشَرِبُوا
مِنْهُ اِلَّا قَلٖيلًا مِنْهُمْ فَلَمَّا جَاوَزَهُ هُوَ وَالَّذٖينَ
اٰمَنُوا مَعَهُ قَالُوا لَا طَاقَةَ لَنَا الْيَوْمَ بِجَالُوتَ
وَجُنُودِهٖ قَالَ الَّذٖينَ يَظُنُّونَ اَنَّهُمْ مُلَاقُوا اللّٰهِ
كَمْ مِنْ فِئَةٍ قَلٖيلَةٍ غَلَبَتْ فِئَةً كَثٖيرَةً بِاِذْنِ
اللّٰهِ وَاللّٰهُ مَعَ الصَّابِرٖينَ ﴿٢٤٩﴾ وَلَمَّا بَرَزُوا لِجَالُوتَ
وَجُنُودِهٖ قَالُوا رَبَّنَٓا اَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَثَبِّتْ
اَقْدَامَنَا وَانْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرٖينَ ﴿٢٥٠﴾
فَهَزَمُوهُمْ بِاِذْنِ اللّٰهِ وَقَتَلَ دَاوُ۫دُ جَالُوتَ وَاٰتٰيهُ
اللّٰهُ الْمُلْكَ وَالْحِكْمَةَ وَعَلَّمَهُ مِمَّا يَشَٓاءُ وَلَوْلَا دَفْعُ
اللّٰهِ النَّاسَ بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لَفَسَدَتِ الْاَرْضُ وَلٰكِنَّ
اللّٰهَ ذُو فَضْلٍ عَلَى الْعَالَمٖينَ ﴿٢٥١﴾ تِلْكَ اٰيَاتُ اللّٰهِ
نَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ وَاِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلٖينَ ﴿٢٥٢﴾

اَلَمْ تَرَ اِلَى الْمَلَاِ مِنْ بَن۪ٓي اِسْرَٓائ۪يلَ مِنْ بَعْدِ مُوسٰىۢ اِذْ
قَالُوا لِنَبِيٍّ لَهُمُ ابْعَثْ لَنَا مَلِكاً نُقَاتِلْ ف۪ي سَب۪يلِ
اللّٰهِؕ قَالَ هَلْ عَسَيْتُمْ اِنْ كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ اَلَّا
تُقَاتِلُواؕ قَالُوا وَمَا لَنَٓا اَلَّا نُقَاتِلَ ف۪ي سَب۪يلِ اللّٰهِ
وَقَدْ اُخْرِجْنَا مِنْ دِيَارِنَا وَاَبْنَٓائِنَاؕ فَلَمَّا كُتِبَ
عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ تَوَلَّوْا اِلَّا قَل۪يلاً مِنْهُمْؕ وَاللّٰهُ عَل۪يمٌ
بِالظَّالِم۪ينَ ﴿٢٤٦﴾ وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ اِنَّ اللّٰهَ قَدْ بَعَثَ
لَكُمْ طَالُوتَ مَلِكاًؕ قَالُٓوا اَنّٰى يَكُونُ لَهُ الْمُلْكُ
عَلَيْنَا وَنَحْنُ اَحَقُّ بِالْمُلْكِ مِنْهُ وَلَمْ يُؤْتَ سَعَةً
مِنَ الْمَالِؕ قَالَ اِنَّ اللّٰهَ اصْطَفٰيهُ عَلَيْكُمْ وَزَادَهُ
بَسْطَةً فِي الْعِلْمِ وَالْجِسْمِؕ وَاللّٰهُ يُؤْت۪ي مُلْكَهُ مَنْ
يَشَٓاءُؕ وَاللّٰهُ وَاسِعٌ عَل۪يمٌ ﴿٢٤٧﴾ وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ اِنَّ
اٰيَةَ مُلْكِه۪ٓ اَنْ يَأْتِيَكُمُ التَّابُوتُ ف۪يهِ سَك۪ينَةٌ مِنْ
رَبِّكُمْ وَبَقِيَّةٌ مِمَّا تَرَكَ اٰلُ مُوسٰى وَاٰلُ هٰرُونَ تَحْمِلُهُ
الْمَلٰٓئِكَةُؕ اِنَّ ف۪ي ذٰلِكَ لَاٰيَةً لَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِن۪ينَ ﴿٢٤٨﴾

حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلٰوةِ الْوُسْطٰى وَقُومُوا
لِلّٰهِ قَانِت۪ينَ ﴿٢٣٨﴾ فَاِنْ خِفْتُمْ فَرِجَالًا اَوْ رُكْبَانًا ۚ فَاِذَٓا
اَمِنْتُمْ فَاذْكُرُوا اللّٰهَ كَمَا عَلَّمَكُمْ مَا لَمْ تَكُونُوا
تَعْلَمُونَ ﴿٢٣٩﴾ وَالَّذ۪ينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنْكُمْ وَيَذَرُونَ اَزْوَاجًا ۚ
وَصِيَّةً لِاَزْوَاجِهِمْ مَتَاعًا اِلَى الْحَوْلِ غَيْرَ اِخْرَاجٍ ۚ فَاِنْ
خَرَجْنَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ ف۪ي مَا فَعَلْنَ ف۪ٓي اَنْفُسِهِنَّ مِنْ
مَعْرُوفٍ ۗ وَاللّٰهُ عَز۪يزٌ حَك۪يمٌ ﴿٢٤٠﴾ وَلِلْمُطَلَّقَاتِ مَتَاعٌ
بِالْمَعْرُوفِ ۗ حَقًّا عَلَى الْمُتَّق۪ينَ ﴿٢٤١﴾ كَذٰلِكَ يُبَيِّنُ اللّٰهُ
لَكُمْ اٰيَاتِه۪ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ۟ ﴿٢٤٢﴾ اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذ۪ينَ
خَرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَهُمْ اُلُوفٌ حَذَرَ الْمَوْتِ ۖ فَقَالَ
لَهُمُ اللّٰهُ مُوتُوا ثُمَّ اَحْيَاهُمْ ۗ اِنَّ اللّٰهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى
النَّاسِ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ ﴿٢٤٣﴾ وَقَاتِلُوا
ف۪ي سَب۪يلِ اللّٰهِ وَاعْلَمُٓوا اَنَّ اللّٰهَ سَم۪يعٌ عَل۪يمٌ ﴿٢٤٤﴾ مَنْ ذَا
الَّذ۪ي يُقْرِضُ اللّٰهَ قَرْضًا حَسَنًا فَيُضَاعِفَهُ لَهُٓ اَضْعَافًا
كَث۪يرَةً ۗ وَاللّٰهُ يَقْبِضُ وَيَبْصُۜطُ ۖ وَاِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٢٤٥﴾

اَلَمْ تَرَ

وَالَّذٖينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنْكُمْ وَيَذَرُونَ اَزْوَاجاً يَتَرَبَّصْنَ بِاَنْفُسِهِنَّ
اَرْبَعَةَ اَشْهُرٍ وَعَشْراًۚ فَاِذَا بَلَغْنَ اَجَلَهُنَّ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ
فٖيمَا فَعَلْنَ فٖٓي اَنْفُسِهِنَّ بِالْمَعْرُوفِۜ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبٖيرٌ
﴿٢٣٤﴾ وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فٖيمَا عَرَّضْتُمْ بِهٖ مِنْ خِطْبَةِ النِّسَٓاءِ
اَوْ اَكْنَنْتُمْ فٖٓي اَنْفُسِكُمْۜ عَلِمَ اللّٰهُ اَنَّكُمْ سَتَذْكُرُونَهُنَّ
وَلٰكِنْ لَا تُوَاعِدُوهُنَّ سِرًّا اِلَّٓا اَنْ تَقُولُوا قَوْلاً مَعْرُوفاًۜ وَلَا
تَعْزِمُوا عُقْدَةَ النِّكَاحِ حَتّٰى يَبْلُغَ الْكِتَابُ اَجَلَهُۜ وَاعْلَمُٓوا
اَنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ مَا فٖٓي اَنْفُسِكُمْ فَاحْذَرُوهُۚ وَاعْلَمُٓوا اَنَّ اللّٰهَ
غَفُورٌ حَلٖيمٌ ﴿٢٣٥﴾ لَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ اِنْ طَلَّقْتُمُ النِّسَٓاءَ مَا
لَمْ تَمَسُّوهُنَّ اَوْ تَفْرِضُوا لَهُنَّ فَرٖيضَةًۚ وَمَتِّعُوهُنَّۚ عَلَى الْمُوسِعِ
قَدَرُهُ وَعَلَى الْمُقْتِرِ قَدَرُهُۚ مَتَاعاً بِالْمَعْرُوفِۚ حَقًّا عَلَى
الْمُحْسِنٖينَ ﴿٢٣٦﴾ وَاِنْ طَلَّقْتُمُوهُنَّ مِنْ قَبْلِ اَنْ تَمَسُّوهُنَّ وَقَدْ
فَرَضْتُمْ لَهُنَّ فَرٖيضَةً فَنِصْفُ مَا فَرَضْتُمْ اِلَّٓا اَنْ يَعْفُونَ اَوْ
يَعْفُوَا الَّذٖي بِيَدِهٖ عُقْدَةُ النِّكَاحِۜ وَاَنْ تَعْفُٓوا اَقْرَبُ لِلتَّقْوٰىۜ
وَلَا تَنْسَوُا الْفَضْلَ بَيْنَكُمْۜ اِنَّ اللّٰهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصٖيرٌ ﴿٢٣٧﴾

وَاِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَٓاءَ فَبَلَغْنَ اَجَلَهُنَّ فَاَمْسِكُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ اَوْ
سَرِّحُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍۖ وَلَا تُمْسِكُوهُنَّ ضِرَارًا لِتَعْتَدُواۚ وَمَنْ يَفْعَلْ
ذٰلِكَ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُۜ وَلَا تَتَّخِذُٓوا اٰيَاتِ اللّٰهِ هُزُوًاۘ وَاذْكُرُوا
نِعْمَتَ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ وَمَٓا اَنْزَلَ عَلَيْكُمْ مِنَ الْكِتَابِ وَالْحِكْمَةِ
يَعِظُكُمْ بِهٖۜ وَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاعْلَمُٓوا اَنَّ اللّٰهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٢٣١﴾
وَاِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَٓاءَ فَبَلَغْنَ اَجَلَهُنَّ فَلَا تَعْضُلُوهُنَّ اَنْ يَنْكِحْنَ
اَزْوَاجَهُنَّ اِذَا تَرَاضَوْا بَيْنَهُمْ بِالْمَعْرُوفِۜ ذٰلِكَ يُوعَظُ بِهٖ مَنْ
كَانَ مِنْكُمْ يُؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِۜ ذٰلِكُمْ اَزْكٰى لَكُمْ وَاَطْهَرُۜ
وَاللّٰهُ يَعْلَمُ وَاَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٢٣٢﴾ وَالْوَالِدَاتُ يُرْضِعْنَ اَوْلَادَهُنَّ
حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ لِمَنْ اَرَادَ اَنْ يُتِمَّ الرَّضَاعَةَۜ وَعَلَى الْمَوْلُودِ لَهُ رِزْقُهُنَّ
وَكِسْوَتُهُنَّ بِالْمَعْرُوفِۜ لَا تُكَلَّفُ نَفْسٌ اِلَّا وُسْعَهَاۚ لَا تُضَٓارَّ وَالِدَةٌ
بِوَلَدِهَا وَلَا مَوْلُودٌ لَهُ بِوَلَدِهٖ وَعَلَى الْوَارِثِ مِثْلُ ذٰلِكَۚ فَاِنْ اَرَادَا
فِصَالًا عَنْ تَرَاضٍ مِنْهُمَا وَتَشَاوُرٍ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَاۜ وَاِنْ اَرَدْتُمْ
اَنْ تَسْتَرْضِعُٓوا اَوْلَادَكُمْ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ اِذَا سَلَّمْتُمْ مَٓا اٰتَيْتُمْ
بِالْمَعْرُوفِۜ وَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاعْلَمُٓوا اَنَّ اللّٰهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٢٣٣﴾

وَالَّذِينَ

لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللّٰهُ بِاللَّغْوِ فٖٓي اَيْمَانِكُمْ وَلٰكِنْ يُؤَاخِذُكُمْ بِمَا
كَسَبَتْ قُلُوبُكُمْؕ وَاللّٰهُ غَفُورٌ حَلٖيمٌ ﴿٢٢٥﴾ لِلَّذٖينَ يُؤْلُونَ مِنْ نِسَٓائِهِمْ
تَرَبُّصُ اَرْبَعَةِ اَشْهُرٍۚ فَاِنْ فَٓاؤُ۫ فَاِنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ رَحٖيمٌ ﴿٢٢٦﴾ وَاِنْ
عَزَمُوا الطَّلَاقَ فَاِنَّ اللّٰهَ سَمٖيعٌ عَلٖيمٌ ﴿٢٢٧﴾ وَالْمُطَلَّقَاتُ يَتَرَبَّصْنَ
بِاَنْفُسِهِنَّ ثَلٰثَةَ قُرُٓوءٍؕ وَلَا يَحِلُّ لَهُنَّ اَنْ يَكْتُمْنَ مَا خَلَقَ اللّٰهُ فٖٓي
اَرْحَامِهِنَّ اِنْ كُنَّ يُؤْمِنَّ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِؕ وَبُعُولَتُهُنَّ اَحَقُّ بِرَدِّهِنَّ
فٖي ذٰلِكَ اِنْ اَرَادُٓوا اِصْلَاحًاؕ وَلَهُنَّ مِثْلُ الَّذٖي عَلَيْهِنَّ بِالْمَعْرُوفِۖ
وَلِلرِّجَالِ عَلَيْهِنَّ دَرَجَةٌؕ وَاللّٰهُ عَزٖيزٌ حَكٖيمٌ ﴿٢٢٨﴾ اَلطَّلَاقُ مَرَّتَانِۖ
فَاِمْسَاكٌ بِمَعْرُوفٍ اَوْ تَسْرٖيحٌ بِاِحْسَانٍؕ وَلَا يَحِلُّ لَكُمْ اَنْ تَأْخُذُوا
مِمَّٓا اٰتَيْتُمُوهُنَّ شَيْـًٔا اِلَّٓا اَنْ يَخَافَٓا اَلَّا يُقٖيمَا حُدُودَ اللّٰهِؕ فَاِنْ
خِفْتُمْ اَلَّا يُقٖيمَا حُدُودَ اللّٰهِۙ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا فٖيمَا افْتَدَتْ
بِهٖؕ تِلْكَ حُدُودُ اللّٰهِ فَلَا تَعْتَدُوهَاۚ وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ اللّٰهِ فَاُو۬لٰٓئِكَ
هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٢٢٩﴾ فَاِنْ طَلَّقَهَا فَلَا تَحِلُّ لَهُ مِنْ بَعْدُ حَتّٰى تَنْكِحَ
زَوْجًا غَيْرَهُؕ فَاِنْ طَلَّقَهَا فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَٓا اَنْ يَتَرَاجَعَٓا اِنْ ظَنَّٓا
اَنْ يُقٖيمَا حُدُودَ اللّٰهِؕ وَتِلْكَ حُدُودُ اللّٰهِ يُبَيِّنُهَا لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٢٣٠﴾

فِي الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِۜ وَيَسْـَٔلُونَكَ عَنِ الْيَتَامٰىۜ قُلْ اِصْلَاحٌ
لَهُمْ خَيْرٌۜ وَاِنْ تُخَالِطُوهُمْ فَاِخْوَانُكُمْۜ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ الْمُفْسِدَ
مِنَ الْمُصْلِحِۜ وَلَوْ شَٓاءَ اللّٰهُ لَاَعْنَتَكُمْۜ اِنَّ اللّٰهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ
﴿٢٢٠﴾ وَلَا تَنْكِحُوا الْمُشْرِكَاتِ حَتّٰى يُؤْمِنَّۜ وَلَاَمَةٌ مُؤْمِنَةٌ خَيْرٌ
مِنْ مُشْرِكَةٍ وَلَوْ اَعْجَبَتْكُمْۚ وَلَا تُنْكِحُوا الْمُشْرِكِينَ حَتّٰى
يُؤْمِنُواۜ وَلَعَبْدٌ مُؤْمِنٌ خَيْرٌ مِنْ مُشْرِكٍ وَلَوْ اَعْجَبَكُمْۜ اُو۬لٰٓئِكَ
يَدْعُونَ اِلَى النَّارِۚ وَاللّٰهُ يَدْعُٓوا اِلَى الْجَنَّةِ وَالْمَغْفِرَةِ بِاِذْنِهٖۚ
وَيُبَيِّنُ اٰيَاتِهٖ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٢٢١﴾ وَيَسْـَٔلُونَكَ
عَنِ الْمَحِيضِۜ قُلْ هُوَ اَذًىۙ فَاعْتَزِلُوا النِّسَٓاءَ فِي الْمَحِيضِۙ
وَلَا تَقْرَبُوهُنَّ حَتّٰى يَطْهُرْنَۚ فَاِذَا تَطَهَّرْنَ فَأْتُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ
اَمَرَكُمُ اللّٰهُۜ اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ وَيُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِينَ
﴿٢٢٢﴾ نِسَٓاؤُكُمْ حَرْثٌ لَكُمْۖ فَأْتُوا حَرْثَكُمْ اَنّٰى شِئْتُمْۘ وَقَدِّمُوا
لِاَنْفُسِكُمْۜ وَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاعْلَمُٓوا اَنَّكُمْ مُلَاقُوهُۜ وَبَشِّرِ
الْمُؤْمِنِينَ ﴿٢٢٣﴾ وَلَا تَجْعَلُوا اللّٰهَ عُرْضَةً لِاَيْمَانِكُمْ اَنْ
تَبَرُّوا وَتَتَّقُوا وَتُصْلِحُوا بَيْنَ النَّاسِۜ وَاللّٰهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٢٤﴾

لَا يُؤَاخِذُكُمُ

كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ وَهُوَ كُرْهٌ لَكُمْۚ وَعَسٰٓى اَنْ تَكْرَهُوا
شَيْـًٔا وَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْۚ وَعَسٰٓى اَنْ تُحِبُّوا شَيْـًٔا وَهُوَ شَرٌّ
لَكُمْؕ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ وَاَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٢١٦﴾ يَسْـَٔلُونَكَ عَنِ
الشَّهْرِ الْحَرَامِ قِتَالٍ فٖيهِؕ قُلْ قِتَالٌ فٖيهِ كَبٖيرٌؕ وَصَدٌّ عَنْ
سَبٖيلِ اللّٰهِ وَكُفْرٌ بِهٖ وَالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَاِخْرَاجُ اَهْلِهٖ
مِنْهُ اَكْبَرُ عِنْدَ اللّٰهِۚ وَالْفِتْنَةُ اَكْبَرُ مِنَ الْقَتْلِؕ وَلَا
يَزَالُونَ يُقَاتِلُونَكُمْ حَتّٰى يَرُدُّوكُمْ عَنْ دٖينِكُمْ اِنِ
اسْتَطَاعُواؕ وَمَنْ يَرْتَدِدْ مِنْكُمْ عَنْ دٖينِهٖ فَيَمُتْ وَهُوَ كَافِرٌ
فَاُو۬لٰٓئِكَ حَبِطَتْ اَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِۚ وَاُو۬لٰٓئِكَ
اَصْحَابُ النَّارِۚ هُمْ فٖيهَا خَالِدُونَ ﴿٢١٧﴾ اِنَّ الَّذٖينَ اٰمَنُوا
وَالَّذٖينَ هَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فٖي سَبٖيلِ اللّٰهِۙ اُو۬لٰٓئِكَ يَرْجُونَ
رَحْمَتَ اللّٰهِؕ وَاللّٰهُ غَفُورٌ رَحٖيمٌ ﴿٢١٨﴾ يَسْـَٔلُونَكَ عَنِ الْخَمْرِ
وَالْمَيْسِرِؕ قُلْ فٖيهِمَٓا اِثْمٌ كَبٖيرٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِؗ وَاِثْمُهُمَٓا
اَكْبَرُ مِنْ نَفْعِهِمَاؕ وَيَسْـَٔلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَؕ قُلِ الْعَفْوَؕ
كَذٰلِكَ يُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمُ الْاٰيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَۙ ﴿٢١٩﴾

سَلْ بَنٖٓي اِسْرَٓائٖيلَ كَمْ اٰتَيْنَاهُمْ مِنْ اٰيَةٍ بَيِّنَةٍۜ وَمَنْ يُبَدِّلْ نِعْمَةَ
اللّٰهِ مِنْ بَعْدِ مَا جَٓاءَتْهُ فَاِنَّ اللّٰهَ شَدٖيدُ الْعِقَابِ ﴿٢١١﴾ زُيِّنَ لِلَّذٖينَ
كَفَرُوا الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا وَيَسْخَرُونَ مِنَ الَّذٖينَ اٰمَنُواۢ وَالَّذٖينَ
اتَّقَوْا فَوْقَهُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِۜ وَاللّٰهُ يَرْزُقُ مَنْ يَشَٓاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ
﴿٢١٢﴾ كَانَ النَّاسُ اُمَّةً وَاحِدَةً فَبَعَثَ اللّٰهُ النَّبِيّٖنَ مُبَشِّرٖينَ
وَمُنْذِرٖينَۖ وَاَنْزَلَ مَعَهُمُ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِيَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ
فٖيمَا اخْتَلَفُوا فٖيهِۜ وَمَا اخْتَلَفَ فٖيهِ اِلَّا الَّذٖينَ اُو۫تُوهُ مِنْ بَعْدِ
مَا جَٓاءَتْهُمُ الْبَيِّنَاتُ بَغْيًا بَيْنَهُمْۚ فَهَدَى اللّٰهُ الَّذٖينَ اٰمَنُوا
لِمَا اخْتَلَفُوا فٖيهِ مِنَ الْحَقِّ بِاِذْنِهٖۜ وَاللّٰهُ يَهْدٖي مَنْ يَشَٓاءُ اِلٰى
صِرَاطٍ مُسْتَقٖيمٍ ﴿٢١٣﴾ اَمْ حَسِبْتُمْ اَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا
يَأْتِكُمْ مَثَلُ الَّذٖينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِكُمْۜ مَسَّتْهُمُ الْبَأْسَٓاءُ وَالضَّرَّٓاءُ
وَزُلْزِلُوا حَتّٰى يَقُولَ الرَّسُولُ وَالَّذٖينَ اٰمَنُوا مَعَهُ مَتٰى نَصْرُ اللّٰهِۜ
اَلَٓا اِنَّ نَصْرَ اللّٰهِ قَرٖيبٌ ﴿٢١٤﴾ يَسْـَٔلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَۜ قُلْ مَٓا
اَنْفَقْتُمْ مِنْ خَيْرٍ فَلِلْوَالِدَيْنِ وَالْاَقْرَبٖينَ وَالْيَتَامٰى وَالْمَسَاكٖينِ
وَابْنِ السَّبٖيلِۜ وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَاِنَّ اللّٰهَ بِهٖ عَلٖيمٌ ﴿٢١٥﴾

كُتِبَ

I. OKUNACAK SURE VE AYETLER

1. Bakara Suresi (31-48. sayfalar)

وَاذْكُرُوا اللّٰهَ ف۪ٓي اَيَّامٍ مَعْدُودَاتٍۜ فَمَنْ تَعَجَّلَ ف۪ي
يَوْمَيْنِ فَلَٓا اِثْمَ عَلَيْهِۚ وَمَنْ تَاَخَّرَ فَلَٓا اِثْمَ عَلَيْهِۙ لِمَنِ
اتَّقٰىۜ وَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاعْلَمُٓوا اَنَّكُمْ اِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٢٠٣﴾
وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُعْجِبُكَ قَوْلُهُ فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا
وَيُشْهِدُ اللّٰهَ عَلٰى مَا ف۪ي قَلْبِهۙ وَهُوَ اَلَدُّ الْخِصَامِ ﴿٢٠٤﴾ وَاِذَا
تَوَلّٰى سَعٰى فِي الْاَرْضِ لِيُفْسِدَ ف۪يهَا وَيُهْلِكَ الْحَرْثَ
وَالنَّسْلَۜ وَاللّٰهُ لَا يُحِبُّ الْفَسَادَ ﴿٢٠٥﴾ وَاِذَا ق۪يلَ لَهُ
اتَّقِ اللّٰهَ اَخَذَتْهُ الْعِزَّةُ بِالْاِثْمِ فَحَسْبُهُ جَهَنَّمُۜ وَلَبِئْسَ
الْمِهَادُ ﴿٢٠٦﴾ وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَشْر۪ي نَفْسَهُ ابْتِغَٓاءَ
مَرْضَاتِ اللّٰهِۜ وَاللّٰهُ رَؤُ۫فٌ بِالْعِبَادِ ﴿٢٠٧﴾ يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ
اٰمَنُوا ادْخُلُوا فِي السِّلْمِ كَٓافَّةًۖ وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ
الشَّيْطَانِۜ اِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُب۪ينٌ ﴿٢٠٨﴾ فَاِنْ زَلَلْتُمْ مِنْ بَعْدِ
مَا جَٓاءَتْكُمُ الْبَيِّنَاتُ فَاعْلَمُٓوا اَنَّ اللّٰهَ عَز۪يزٌ حَك۪يمٌ
﴿٢٠٩﴾ هَلْ يَنْظُرُونَ اِلَّٓا اَنْ يَأْتِيَهُمُ اللّٰهُ ف۪ي ظُلَلٍ مِنَ الْغَمَامِ
وَالْمَلٰٓئِكَةُ وَقُضِيَ الْاَمْرُۜ وَاِلَى اللّٰهِ تُرْجَعُ الْاُمُورُ ﴿٢١٠﴾

II. TECVİT BİLGİSİ

1. Uzatma (Med) ve Çeşitleri

1.1. Medd-i Ârız

Ârız: Aslında olmayan ve sonradan meydana gelen demektir. Harekeli bir harfin üzerinde durulduğunda arızi (geçiçi) sükûn ortaya çıkar.

Med harfleri olan (ا),(و),(ى) harflerinden sonra arızi (geçici) sükûn gelirse medd-i ârız olur. Medd-i ârız genelde ayet sonlarında, durak işaretlerinin olduğu yerlerde (secaventlerde) veya med harflerinden sonra gelen harekeli harflerde durulduğunda meydana gelir.

Bir yerde Medd-i ârız olursa o harf dört elif miktarı kadar uzatılmalıdır. Eğer hızlı okunuyorsa en az bir elif miktarı uzatılması gerekir.

Örnek:

اِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ۝ عَلٰى

Bu örnekte;

- اَلْمُرْسَلِينَ kelimesindeki ya (ى) med harfidir.
- Kelimenin sonunda durulduğunda, nun (ن) harfinin üzerinde geçici (arızi) bir sükûn ortaya çıkar (اَلْمُرْسَلِينْ). O harfin üzerinde cezim varmış gibi okunur.
- Bu durumda, med harfinden sonra geçici sükûn geldiği için medd-i ârız olur.
- Lâm (ل) harfi, “liiiin” şeklinde dört elif miktarı uzatılarak okunur.

Eğer kelime üzerinde durulmaz ve okumaya devam edilirse kelimenin sonu اَلْمُرْسَلِينَ şeklinde harekeli okunur ve bir elif miktarı uzatılarak عَلٰى kelimesine geçilir.

AÇIKLAYALIM-UYGULAYALIM

رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝ يَعْلَمُونَ ۝ مِنَ النَّارِ ۝

Yukarıda geçen medd-i ârızları, örnekteki gibi açıklayınız ve tecvitli olarak okuyunuz.

1.2. Medd-i Lazım

Lâzimî Sükûn: Kur'an okurken bir harfin üzerinde hem durduğumuzda hem de geçtiğimizde var olup okunan sükûndur. Cezm ve şedde bulunan yerlerdeki sükûnlar lâzimîdir.

Med harfinden sonra lazımî sükûn gelirse medd-i lazım olur. Bir başka ifadeyle med harfinden sonra cezimli veya şeddeli bir harf gelirse medd-i lazım olur.

Normal okuma hızında medd-i lazım dört elif miktarı kadar uzatılır. Kur'an-ı Kerim'i hızlı okuyuşlarda en az üç elif miktarı uzatılmalıdır.

Örnek (1): وَلَا الضَّٓالِّينَ

Bu örnekte;

Dad (ض) harfinden sonraki elif (ا) med harfidir.

Med harfinden sonra şeddeli lâm harfi (لْ لِ = لِّ) gelmiştir. Şeddeli harflerdeki sükûn da lazımî sükûndur.

Bu durumda, med harfinden sonra lazımî sükûn geldiği için medd-i lazım olur.

Dad (ض) harfi, "daaaallîn" şeklinde dört elif miktarı uzatılarak okunur.

Örnek (2) : يٰسٓ

Mukattaa harflerinden olan bu örneğin açılımı يَا سِيٓنْ dir.

- سِيٓنْ deki ya (ى) med harfidir.
- Med harfinden sonra cezimli nun (نْ) gelmiştir. Cezimli harflerin sükûnu da lazımî sükûndur.
- Bu durumda, med harfinden sonra lazımî sükûn geldiği için medd-i lazım olur.
- Sin (س) harfi, "siiiin" şeklinde dört elif miktarı uzatılarak okunur.

AÇIKLAYALIM-UYGULAYALIM

اَلْحَٓاقَّةُ   آٰلْـٰٔنَ   نٓ

Yukarıda geçen medd-i lâzımları, örneklerdeki gibi açıklayınız ve tecvitli olarak okuyunuz.

NOT EDELİM

Üstün harekeden sonra gelen cezimli vav (ـَوْ) ve cezimli ya (ـَيْ) harflerine lîn harfi denir. Örneğin نَوْمٌ kelimesindeki vav ve خَيْرٌ kelimesindeki ya, lîn harfidir.

1.3. Medd-i Lîn

Lîn: Kelime anlamı olarak yumuşak demektir. Lîn harfleri vav ve ya harfleridir.

Kur'an okurken üstün harekeden sonra gelen cezmli vav (ـَوْ) veya cezmli ya (ـَيْ) harfinden sonra sükûn gelirse medd-i lîn olur.

Medd-i lînin sükûnu, hem lazımî hem de arızi olabilir. Kur'an-ı Kerim'de, sadece iki yerde lazımî sükûn vardır. Bunlardan biri Meryem suresinin başındaki كٓهٰيٰعٓصٓ ayeti, diğeri ise Şûrâ suresinin başındaki عٓسٓقٓ ayetidir.

Bu ayetlerdeki ayn (عٓ = عَيْنْ) lafızlarının sükûnu, lazımî sükûndur.[1] Bunların dışındaki bütün medd-i lînlerin sükûnu, arızi sükûndur.

Medd-i lînde lîn harfi üç elif miktarı uzatılır.[2] Uzatma harekede değil, lîn harfinde "ayyyn" şeklinde yapılır.

Eğer hızlı okuyorsak uzatma miktarımız, lîn harfinden sonra gelen sükûna göre değişmektedir. Lîn harfinden sonra Kur'an-ı Kerim'de iki yerde geçen lazımî sükûn gelirse en az iki elif miktarı kadar uzatılır. Diğer durumlarda yani arızi sükûn geldiğinde uzatma miktarımız bir elif miktarına kadar inebilir.

Örnek: مِنْ خَوْفٍ

Bu örnekte;

- Vav (و) lîn harfidir.
- Kelimede durulduğunda, fa (ف) harfinin üzerinde arızi bir sükûn ortaya çıkar.
- Bu durumda, lîn harfinden sonra sükûn geldiği için medd-i lîn olur.
- Vav (و) harfi "havvvf" şeklinde üç elif miktarı uzatılarak okunur.

Kureyş suresindeki medd-i lînleri bulalım ve tecvitli olarak okuyalım.

....

....

....

....

1. İsmail Karaçam, Kur'an-ı Kerim'in Faziletleri ve Okunma Kaideleri, s. 309.
2. Abdurrahman Çetin, Kur'an Okuma Esasları, s. 219.

AÇIKLAYALIM-UYGULAYALIM

نَوْمٌ وَالصَّيْفِ حَذَرَ الْمَوْتِ

Yukarıdaki kelimelerde geçen medd-i lînleri, örnekteki gibi açıklayınız ve tecvitli olarak okuyunuz.

2. Tenvin ve Sakin Nun

Kelimein sonuna gelen ve cezimli nun sesi veren iki üstün (ـً), iki esre (ـٍ) ve iki ötre (ـٌ) ye sözlükte "nunlamak" anlamına gelen tenvin denir. Adından da anlaşılacağı üzere tenvindeki cezimli nun sadece okuyuşta vardır, yazıda görülmez.

Örnek: اَحَدٌ اَحَدٍ اَحَدًا

Kelimenin ortasında veya sonunda bulunan cezimli nuna da sakin nun denir.

Örnek: مَنْ اَنْتَ

Bir kelimede tenvin veya sakin nun varsa orada dört tecvit kuralından biri mutlaka bulunur.

Bunlar; 1) İhfa,
2) İzhar,
3) İklab
4) İdgamdır.

2.1. İhfa

İhfa sözlükte "gizlemek" anlamına gelir.

Tenvin veya sakin nundan sonra aşağıdaki 15 harften biri gelirse ihfa olur. İhfa yapılırken dil ucu serbest bırakılır ve nun harfinin mahrecine değmez. Bu esnada genizden ses getirilerek okuyuş gerçekleştirilir.İhfa harfleri şunlardır:

ت ث ج د ذ ز س ش ص ض ط ظ ف ق ك

Bunlar aşağıdaki Arapça beytin ilk harflerinde toplanmıştır:

صِفْ ذَاثَنَا جُودَ شَخْصٍ قَدْ سَمَا كَرَمَا ضَعْ ظَالِمًا زِدْ تُقًا دُمْ طَالِبًا فَتَرَى

İhfalı okuyuşta;

1. Dil damağa veya üst ön dişlere yapışmaz, doğal hâlinde serbest bırakılır.
2. Tenvin veya sakin nun gunneli okunur.

3. Gunneli okuyuş bir elif miktarı tutulur.[3]

Örnek: سَلَامٌ قَوْلًا

Bu örnekte;

Birinci kelimenin sonunda tenvin vardır.

Tenvinden sonra kâf (ق) harfi gelmiştir.

Bu durumda ihfa meydana gelir.

Tenvinin nunu gizlenir ve ses, genizden getirilerek bir elif miktarı tutulur.

NOT EDELİM

Sesin genizden (burun boşluğundan) getirilmesine gunne denir.

AÇIKLAYALIM-UYGULAYALIM

اِنْ كُنْتُمْ لَنْ تُغْنِىَ جَنَّاتٍ تَجْرِى اٰيَةٌ فِى لَدُنْكَ

Yukarıda geçen ihfaları, örnekteki gibi açıklayınız ve kelimeleri tecvitli olarak okuyunuz.

2.2. İzhar

İzhar, sözlükte "açığa çıkarmak ve açıkça belirtmek" anlamına gelir. Tenvin veya sakin nûnu açıkça okumak ve belirtmektir. Bir başka deyişle tenvin ve sakin nûnu izhar harfine katmadan ayrı ayrı ve açık olarak okumaktır.

Tenvin veya sakin nûndan sonra boğaz harflerinden biri geldiğinde, nun sesinin açık bir şekilde okunmasına izhar denir.

Boğaz harfleri altıdır: ا ح خ ع غ هـ

İzharlı okuyuşta;

1. Nun sesi asıl mahrecinden çıkarılır, gunne yapılmaz.

2. Nun sesi tutulmadan hemen bir sonraki harfe geçilir.

Örnek: مَنْ اٰمَنَ

Bu örnekte;

Birinci kelimenin sonunda sakin nun vardır.

Sakin nundan sonra elif (ا) harfi gelmiştir.

Bu durumda izhar meydana gelir.

Nun harfi açık bir şekilde okunur, gunne yapılmaz.

NOT EDELİM

Yüce Allah'ın aşağıdaki isimleri, izhar harfleri ile başlamaktadır.

اَللّٰهُ حَىٌّ خَالِقٌ عَدْلٌ غَنِىٌّ هَادِيًا

3 Abdurrahman Çetin, Kur'an Okuma Esasları, s. 159.

AÇIKLAYALIM-UYGULAYALIM

فَاِنْ اَسْلَمُوا مِنْ خَيْرٍ نَبَاتًا حَسَنًا

Yukarıda geçen izharları örnekteki gibi açıklayınız ve bu kelimeleri tecvitli olarak okuyunuz.

2.3. İklab

İklab sözlükte "çevirmek, dönüştürmek" gibi anlamlara gelir. Tenvin veya sakin nundan sonra be (ب) harfi geldiğinde, nun (ن) sesinin mim (م) sesine çevrilerek okunmasına iklab denir.

İklablı okuyuşta;

1. Nun sesi mim sesine çevrilir.
2. Dil doğal hâlindeyken mim sesi genizden getirilerek gunneli okunur.
3. Gunneli okuyuş, dudakları bastırmadan bir buçuk elif miktarı tutulur.[4]

Örnek: سَمِيعٌ بَصِيرٌ

Bu örnekte;

Birinci kelimenin sonunda tenvin vardır.

Tenvinden sonra be (ب) harfi gelmiştir.

Bu durumda iklab meydana gelir.

Tenvindeki nun (ن) sesi, mim (م) sesine çevrilir. Dudakları bastırmadan ses genizden getirilir ve bir buçuk elif miktarı tutulur.

AÇIKLAYALIM-UYGULAYALIM

بَغْيًا بَيْنَهُمْ مِنْ بَيْنِهِمْ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ

Yukarıda geçen iklabları örnekteki gibi açıklayınız ve kelimeleri tecvitli olarak okuyunuz.

4. İsmail Karaçam, Kur'an-ı Kerim'in Faziletleri ve Okunma Kaideleri, s. 350.

III. EZBERLENECEK DUALAR, SURELER VE ANLAMLARI

1. Kâfirûn Suresini ve Anlamını Öğreniyorum

Bulalım

Kâfirûn suresinin ana fikrini bulunuz.

Anlamı:

1. ***De ki: "Ey Kâfirler!"***
2. ***"Ben sizin kulluk ettiklerinize kulluk edecek değilim."***
3. ***"Siz de benim kulluk ettiğime kulluk edecek değilsiniz."***
4. ***"Ben sizin kulluk ettiklerinize kulluk etmem."***
5. ***"Siz de benim kulluk ettiğime kulluk edecek değilsiniz."***
6. ***"Sizin dininiz size, benim dinim de banadır."***

Sıra Bende

Kâfirûn suresinin ayetlerini, öğretmeninizin gösterdiği sıraya göre ezberden okuyunuz. Okurken özellikle medlerle ilgili tecvit kuralları-na dikkat ediniz.

2. Fîl Suresini ve Anlamını Öğreniyorum

Bulalım

Fîl suresinin ana fikrini bulunuz.

Anlamı:

1. Rabbinin, fil sahiplerine ne yaptığını görmedin mi?

2. Onların tuzaklarını boşa çıkarmadı mı?

3-5. Üzerlerine balçıktan pişirilmiş taşlar atan sürü sürü kuşlar gönderdi. Nihayet onları yenilmiş ekin yaprakları haline getirdi.

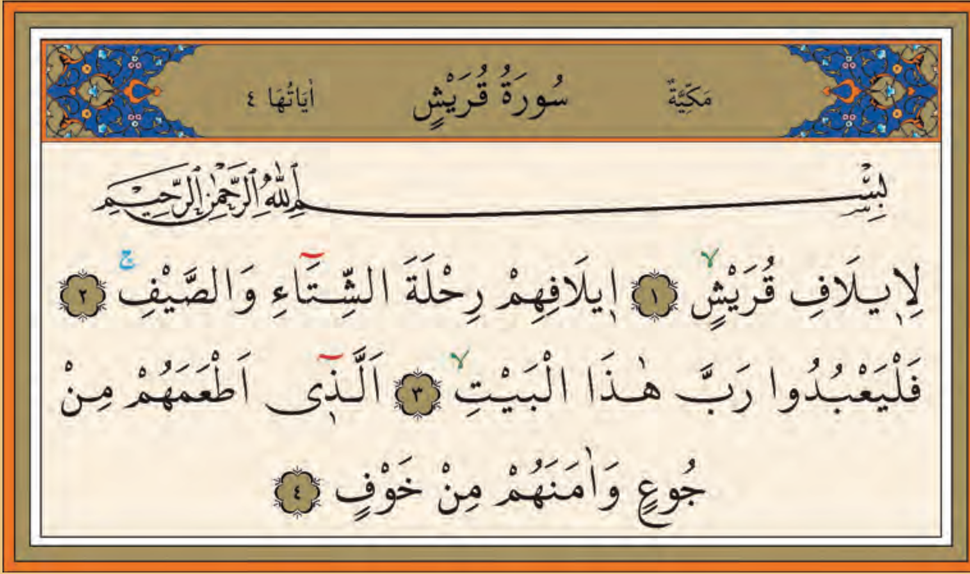
Yüzünden Hatasız Okuyalım

Fîl suresini ezberlemeden önce, yüzünden hatasız bir şekilde öğretmeninize okuyunuz.

3. Kureyş Suresini ve Anlamını Öğreniyorum

Bulalım

Kureyş suresinin ana fikrini bulunuz.

Anlamı:

1. Kureyş'i ısındırıp alıştırdığı;

2. Onları kışın (Yemen'e) ve yazın (Şam'a) yaptıkları yolculuğa ısındırıp alıştırdığı için,

3-4. Kureyş de, kendilerini besleyip açlıklarını gideren ve onları korkudan emin kılan bu evin (Kâbe'nin) Rabb'ine kulluk etsin.

Beyin Fırtınası Yapalım

Kureyş suresinde, insanların sahip olduğu nimetler hatırlatılmakta ve bunlara şükür için Allah'a kulluk etmeleri istenmektedir. Siz de günümüz insanının sahip olduğu nimetler ve bu nimetlere nasıl şükredeceği konusunda beyin fırtınası yapınız.

4. Mâûn Suresini ve Anlamını Öğreniyorum

Açıklayalım

Mâûn suresinde iki insan karakterinin temel özellikleri verilmektedir. Bu özellikler nelerdir? Açıklayınız.

Anlamı:

1. Din (hesap ve ceza) gününü yalan sayanı gördün mü?

2. O, yetimi şiddetle itip kakar.

3. Yoksulu doyurmayı da teşvik etmez.

4-5. Yazıklar olsun o namaz kılanlara ki onlar namazlarını ciddiye almazlar.

6-7. İbadetlerini gösteriş için yapar, hayra da engel olurlar.

Koro Çalışması Yapalım

Mâûn suresini CD, kaset veya öğretmeninizden birkaç defa dinleyiniz. Öğretmeninizden sonra her bir ayeti, koro hâlinde okuyunuz.

ÜNİTEMİZİ DEĞERLENDİRELİM

A - Aşağıdaki tecvid kurallarını kontrol ederek doğru ya da yanlış olduğunu yanlarındaki kutulara işaretleyiniz.

		D	Y
فَانْظُرْ	*kelimesinde ihfa vardır.*	....	....
مُؤْمِنِينَ	*kelimesinde medd-i lîn vardır.*	....	....
مِنْكُمْ	*kelimesinde ihfa vardır.*	....	....

B - Kâfirûn suresinin mealini doğru şekilde sıralayıp ayet numarasını yanına yazınız.

( ) "Siz de benim kulluk ettiğime kulluk edecek değilsiniz."
(1) De ki: "Ey Kâfirler!"
( ) "Ben sizin kulluk ettiklerinize kulluk edecek değilim."
( ) "Sizin dininiz size, benim dinim de banadır."
( ) "Ben sizin kulluk ettiklerinize kulluk etmem."
( ) "Siz de benim kulluk ettiğime kulluk edecek değilsiniz."

C - Aşağıdaki tecvit kurallarını ve tanımlarını eşleştiriniz.

İhfa	*Tenvin veya sakin nundan sonra be (ب) harfi geldiğinde, nun (ن) sesinin mim (م) sesine çevrilerek okunmasıdır.*
İzhar	*Tenvin veya sakin nundan sonra, nun sesinin asıl mahrecinin gizlenerek okunmasıdır.*
İklab	*Tenvin veya sakin nundan sonra boğaz harflerinden biri geldiğinde nun sesinin açık bir şekilde okunmasıdır.*
Medd-i Lîn	*Med harfinden sonra kalıcı sükûn gelirse olur.*
Medd-i Lâzım	*Med harfinden sonra geçici sükûn gelirse olur.*
Medd-i Ârız	*Üstün harekeden sonra gelen cezimli vav ve cezimli ya harflerinden sonra sükûn gelirse olur.*

D - Aşağıdaki surelerin anlamlarından yola çıkarak konularını karşılarına yazınız.

Kâfirûn Suresi ....

Fîl Suresi ....

Kureyş Suresi ....

Mâûn Suresi ....

SÖZLÜK

A

ahenk: Uyum, uyuşma, anlaşma.

arız: Sonradan olma, sonradan ortaya çıkma, geçici olan.

aşır: Bir dinî tören sırasında veya cemaatle namaz kılınıp dua edildikten sonra okunan Kur’an ayetleri.

ayet: Kur’an surelerini oluşturan kısımlardan her biri.

C

cezim: Harekesiz harfi gösteren işaret.

E-F-G

engin: Ucu bucağı görünmeyecek kadar geniş, çok geniş.

esaret: Kölelik, tutsaklık, esirlik.

esirgemek: Korumak, himaye etmek.

eyvan: Bir tarafı dışarıya açık olan oda, teras.

farz: İslam dininde, özür olmadıkça yapılması zorunlu, yapılmaması günah sayılan ibadet.

gaflet: Ne yaptığını bilmeme, dalgınlık. Bir şeyi bile bile terk etme.

garip: Yabancı, kimsesiz, tuhaf.

gasp: Bir şeyi zorla ve haksız bir şekilde sahibinin elinden alma.

gayb: Göz önünde olmayan, gözle görülmeyen, gizli olan, hazırda olmayan. Akıl ve duyular yoluyla hakkında bilgi edinilemeyen varlık alanı.

gunne: Genizden gelen ses.

H

hafi: Gizli, saklı.

harap: Bitkin, yorgun, perişan.

haşa: Dine aykırı görülen bir ihtimalden söz edilirken kullanılan bir söz.

hesap günü: Kıyamet.

hidayet: Doğru yol, hak yol, Müslümanlık yolu. Allah’ın, insanlara kendi yolunda gidebilecek akıl, düşünme, öğrenme, hatırlama gibi yetenekler vermesi ve insanların da bunları kullanarak doğru yolu bulması.

hüsran: Beklenen şeyin elde edilememesi yüzünden duyulan acı.

I-İ

iptida: Başlamak, bir işe girişmek.

idgam: Bir şeyi diğerine katmak.

ifa: Bir işi yapma, yerine getirme.

ihfa: Gizlemek.

ihtilas: Harekeyi zayıf sesle ve hızlıca okumak.

iklab: Çevirmek, dönüştürmek.

iktidar: Bir işi yapabilme gücü, Devlet yönetimini elinde bulundurma ve devlet gücünü kullanma yetkisi.

iman: Allah’ın varlığını, birliğini ve Hz. Peygamber’in Allah Teâlâ’dan getirdiği kesin hüküm ve bilgileri kalp ile tasdik etmek, tereddütsüz kabullenip teslim olmaktır.

inanç: Bir düşünceye gönülden bağlı bulunma.
inşa: Yapı kurma, yapı yapma, kurma.
irade: İsteme, dileme. Aklın düşünüp karar vermesi, yapılması veya yapılmaması eşit olan çeşitli davranışlardan birini beğenip tercih etmesi.
itaat: Boyun eğme, uyma, söz dinleme, emre uygun hareket etme, emre saygı gösterme.

K

kainat: Evren, dünya.
kerem: Ululuk, büyüklük, asalet, iyi, cömert, iyilik, cömertlik, af, bağış anlamlarına gelen kerem, dinî bir kavram olarak ihsan, lütuf, kolay ve rahat bir şekilde mali yardımda bulunma, karşılıksız yardım demektir. Cömert ve mert kişiye kerîm denir.
kıssa: Kendisinden ders alınması gereken olay, hikâye. Kur'an-ı Kerim'deki geçmiş peygamberler ve milletlerle ilgili ibretli ve tarihi olay(lar).
kibir: Kendini beğenme, başkalarından üstün tutma, büyüklenme, benlik, gurur.
kılavuz: Yol gösteren, rehber, herhangi bir alanda ve konuda bilgi veren, yol yöntem gösteren kitap.

L

lazım: Lüzumlu olan, gerekli, gereken.
lin: Yumuşak uzatma.
liyakat: Bir kimsenin, kendisine iş verilmeye uygunluk, yaraşırlık durumu, değim.
lütuf: Önem verilen, sayılan birinden gelen iyilik, yardım, ihsan, inayet, atıfet.

M-N

mabet: Özel bir konuda sevgi ve saygı ile bağlanmanın ortaya konduğu yer. İbadet edilen yer, tapınak, ibadethane. Her dinin kendine özgü mabetleri vardır. Yahudilerin mabetlerine havra ve sinagog, Hristiyanlarınkine kilise, Müslümanlarınkine ise cami veya mescit denir.
mağrur: Kurumlu, gururlu, kibirli, kendini beğenmiş.
mahfaza: İçinde değerli eşyaların saklandığı kutu, kılıf.
mahreç: Harflerin çıkış yerleri demektir. Harflerin çıkış yerleri, boğaz, dil ve dudaklar ile boğaz boşluğu ve genizdir.
melike: Kadın hükümdar.
miskin: Hiçbir şeyi bulunmayan, yiyeceği ve giyeceği için başkalarına muhtaç olan. Kendisini geçindirecek zenginliğe sahip olmayan.
mucize: İnsanın benzerini yapmaktan âciz kaldığı, alışılagelmiş şeylere aykırı olan, olağanüstü işler. Peygamberlerin kendilerine inanmayan insanlara peygamberliklerini ispat etmek amacıyla gösterdikleri olağanüstü olaylar.
mushaf: Kur'an-ı Kerim'in iki kapak arasına alınmış hâline verilen ad.
muttasıl: Bitişik, ayrı olmayan.
mümin: Allah'ın varlığını, birliğini ve Hz. Peygamber'in Allah Teâlâ'dan getirdiği kesin hüküm ve bilgileri kalp ile tasdik eden, tereddütsüz kabullenip teslim olan kimse. İnanan, iman eden, gönülden bağlanan, güven veren, güvene kavuşturan kimse. Allah katından peygamberleri aracılığı ile gelen her şeyi, tereddütsüz olarak doğrulayan ve kabul eden kişi.
müstağni: Elinde olanla yetinen, doygun.

müstesna: Benzerlerinden üstün olan, benzerleri az bulunan.

nankör: Kendisine yapılan iyiliğin değerini bilemeyen, iyiliğe kötülükle karşılık veren.

nice: Nasıl, çok, birçok, hayli, çok kere, ne, ne zaman, kaç, ne kadar, hangi, ne kadar, ne derece, ne vakta kadar.

niyaz etmek: Yalvarma, yakarma, istek, arzu, dua.

R

rabb: Allah. Yaratan ve yarattıklarını başıboş bırakmayıp terbiye eden. Rızık veren, bütün varlıkların ihtiyaçlarını karşılıksız olarak bol bol veren.

rahîm: Koruyan, acıyan, merhamet eden Allah. "Yaratmış olduğu bütün varlıklara karşılıksız rızık veren, yarattıklarını koruyan, esirgeyen, bağışlayan ve merhamet eden, ahirette ise sadece mümin kullarına şefkat edecek olan." anlamında Allah'ın esma-i hüsnasından biri.

rahmân: Allah'ın özel isimlerindendir. Herkese, her canlıya merhamet eden anlamındadır.

S-Ş

sahabi: Hz. Muhammed 'i (s.a.v.) görmüş ve onun sohbetinde bulunmuş Müslümanlar. Hz. Muhammed'in arkadaşları.

salih amel: İyi, güzel, yararlı iş ve davranış. Dayanaklarını Kur'an-ı Kerim ve sünnetten alan, insanın imanını güçlendirmek için niyetli olarak yapılan tüm güzel davranışlar, inançlar, ibadetler ve insanlığın faydasına yapılan işler.

savm: İslam'ın beş temel şartından biri olarak sorumluluk çağına gelmiş olan Müslümanların ibadet niyetiyle imsak vaktinden itibaren, güneşin batışına kadar yemeden, içmeden uzaklaşmaları.

savma: İstenmeyen birini yanından uzaklaştırmak.

sure: Kur'an'ın yüz on dört bölümünden her biri.

sükunet: Durgunluk, dinginlik, sessizlik, huzur, rahat, dinme, yatışma.

şefaat: Birinden başkası adına ricada bulunma, aracı olma, kusurlarının bağışlanmasını dileme. İman eden salih bir müminin Allah'ın ve kullarının haklarını gözeterek müminlerin iyiliği için uğraşması, onları kötülüklerden ve zararlı şeylerden korumaya çalışması.

şehadet: Tanıklık, şahitlik, bir şeyin doğruluğuna inanma. Allah'tan başka tanrı olmadığına ve Hz. Muhammed'in onun kulu ve elçisi olduğuna inanma.

şirk: Denklik, ortaklık, ortak olma, eş koşma. Allah'a inanmakla birlikte başka varlıkları da tanrı kabul etme.

T

tasarruf: Bir şeyi istediği gibi kullanma yetkisi, kullanım.

teâlâ: Allah'ın yüceliğini belirtmek için isimlerinden hemen sonra bir sıfat gibi kullanılan "yüce olsun, ulu olsun." anlamlarına gelen övgü sözü.

tevazu: Alçak gönüllü olma, kibirlenmeme, yumuşak huylu ve mütevazi olma.

Tevrat: Dört büyük kitaptan ilki olan ve Hz. Musa'ya gönderilen ilahî kitap.

tespih: Allah'ı zatında, sıfatlarında, fiillerinde ve isimlerinde her türlü eksiklikten uzak tutma. "Sübhanallah" sözünü söyleme. Allah'ı her türlü eksik ve yanlış anlayıştan uzak tutmak, kutsamak.

tevhit: Allah'ın birliğine inanma, bir sayma, bir olarak bakma.

tilavet: Kur'an'ı güzel ve sesli olarak usulünce okuma.

U-Ü-V-Z

vaat: Bir işi yerine getirmek için verilen söz.

vesile: Kendisiyle herhangi bir amaca ulaşılan ve yakınlık sağlanan şey, araç, vasıta. İnsanı Allah'a yakınlaştıran ve onun Allah katında güzel bir konum edinmesini sağlayan dosdoğru inanç, ibadet, ahlak, ilim ve Hz. Peygamber'in sünneti.

vesvese: Fısıltı, gizlice konuşma, şüphe, kuruntu, işkil. Şeytanın aldatması veya kötü insanların etkisiyle kalbe gelen şeytani düşünce, iç karışıklığı.

Zebur: Tanrı tarafından Hz. Davud'a gönderilen kutsal kitap.

zorba: Gücüne güvenerek hükmü altında bulunanlara söz hakkı ve davranış özgürlüğü tanımayan (kimse).

KAYNAKÇA

Aliyyül Kâri, **Fıkh-ı Ekber Şerhi,** (trc. Hüseyin S. Erdoğan), Hisar Yayınları, İstanbul, 2010.

Altıkulaç, Tayyar, **Tecvîdu'l-Kur'an**, DİB, Ankara, 1981.

Altuntaş, Halil-Şahin, Muzaffer, **Kur'an-ı Kerim Meali**, DİB Yayınları, Ankara, 2006.

Ateş, Süleyman, **Kur'an-ı Kerim ve Yüce Meali,** Yeni Ufuklar Neşriyat, Ankara, 1980.

Beyatlı, Yahya Kemal, **Kendi Gökkubbemiz**, İstanbul Fetih Cemiyeti Yayınları, İstanbul, 2007.

Bilmen, Ömer Nasuhi, **Kur'an-ı Kerim ve Türkçe Meali**, İpek Yayınları, İstanbul, 2001.

Buharî, **el-Camiu's-Sahih**, Çağrı Yayınları, İstanbul, 1992.

Cerrahoğlu, İsmail, **Tefsir Usûlü,** TDV Yayınları, Ankara, 1991.

Çetin, Abdurrahman, **Kur'an Okuma Esasları**, Emin Yayınları, Bursa, 2007.

Çelik, Ömer, **Hakk'ın Daveti-Kur'an-ı Kerim Meali ve Tefsiri,** Erkam Yayınları, İstanbul 2013.

Çollak, Fatih, **Asım Kıraatı**, Emek Matbaası, İstanbul, 1989.

Diyanet İşleri Başkanlığı, **Diyanet İslam Ansiklopedisi (DİA),** Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 1998.

Ebu Davud, **Sünen**, Çağrı Yayınları, İstanbul-Tunus, 1992.

Ebu'l-Fidâ, Muhammed İzzet, **El-Vesâya'l-Aşera li hıfzı Kitâbillah**, Merkezu'l-Arabiyyü'l-Hadis, Kahire, 2005.

İbn Mâce, Ebû Abdillal Muhammed ibn-i Yezîd, **Sünen-i İbn-i Mâce,** İstanbul, 1992.

Karaçam, İsmail, **Kur'an-ı Kerim'in Okunma Kaideleri ve Faziletleri**, İFAV Yayınları, İstanbul, 1984.

Karakılıç, Celaleddin, **Tecvid İlmi Kur'an-ı Kerim Okuma Kaideleri**, Ankara, 1977.

Kerime, Ebu Zeyd, **Ahkâmü't-Tecvîd**, Dâru'l-İman, İskenderiye, 1998.

Komisyon, **İmam Hatip Liselerinde Meslek Dersleri Öğretimi Nasıl Olmalı?**, DEM Yayınları, İstanbul, 2006.

Komisyon, **İmam Hatip ve Anadolu İmam Hatip Lisesi Meslek Dersleri Öğretim Programları,** MEB, Ankara, 2008.

Komisyon, **Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir,** DİB Yayınları, Ankara, 2006.

Komisyon, **Dinî Kavramlar Sözlüğü,** DİB Yayınları, Ankara, 2006.

Komisyon, **Benim Güzel Dinim**, Erkam Yayınları, İstanbul, 2010.

Komisyon, **Dinî Terimler Sözlüğü,** MEB Yayınları, Ankara, 2009.

Komisyon, **Kur'an-ı Kerim ve Açıklamalı Meali**, TDV Yayınları, Ankara, 2004.

Komisyon, **Şamil İslam Ansiklopedisi,** Şamil Yayınları, İstanbul, 2000.

Kutub, Seyyid, es-Sehhâr, A.Cûde, **Dînî Hikâyeler (trc. Arif Erkan),** Sağlam Yayınevi, İstanbul, 1991.

Malik, İbn Enes, **el-Muvatta',** Tunus, 1992.

Mevdudi, Ebu'l-A'la, **Tefhimü'l-Kur'an, (trc. Komisyon),** İnsan Yayınları, İstanbul, 1991.

Müslim, **el-Câmi'u's-Sahîh,** Çağrı Yay., İstanbul-Tunus, 1992.

Nedvî, Ebu'l-Hasen Ali, **Kasasu'n-Nebiyyîn li'l-Etfâl,** el-Mektebetü'l-Hanîfiyyetü, İstanbul, 2004.

Salman, Faruk; Yılmaz, Nazif; Morgül, Nihat, **Tecvîdli Kur'an-ı Kerim Elif-Bâ'sı**, Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 2005.

Sarı, Mehmet Ali, **Kur'an Dersleri**, Damla Yayınları, İstanbul, 1977.

Sarı, Mehmet Ali, **Kur'an-ı Kerim'i Güzel Okuma Tekniği ve Kuralları**, Numune Matbaacılık, İstanbul, 1993.

Tirmizi, **Sünen,** Çağrı Yayınları, İstanbul-Tunus, 1992.

Topbaş, Osman Nuri, **Kur'an-ı Kerim'in Işığında Nebîler Silsilesi,** Erkam Yayınları, İstanbul, 2006.

Türk Dil Kurumu, **Türkçe Sözlük**, TDK yayınları, Ankara, 2005.

Ünlü, Demirhan-Aydoğan, İlyas, **Tecvid Bilgisi ve Kur'an-ı Kerim'in Kıraatı**, MEB Yayınları, Ankara, 1985.

Türk Dil Kurumu, **Yazım Kılavuzu**, TDK yayınları, Ankara, 2012.

Yazır, Elmalılı Muhammed Hamdi, **Hak Dinî Kur'ân Dili**, Eser Kitabevi, İstanbul, 1997.

Din İşleri Yüksek Kurulu Başkanlığı, **Dini Kavramlar Sözlüğü,** https://kurul.diyanet.gov.tr/SoruSor/DiniKavramlarSozlugu.aspx#.VIgjJDGsViY.